

Uvodnik

Slavica Radinja

Mimoza za indijske žene

Skoraj šest mesecev sem preživela v daljni deželi, eksotični, čarobni in nenavadni Indiji. Deželi, ki je polna barv, ljudi, tradicij, hrupa, a je žal tudi polna beračev, nesnage, revščine, bede. Indija je dežela s starodavno tradicijo, kjer je žena doma, skrbi za otroke, dolge ure čepi v kuhinji in pripravlja slastne indijske jedi, ki nimajo s hitro hrano nič skupnega. Indijska žena skrbi za svoj videz, v lase si pripne cvetje, v ušesa in nos bleščeče uhane. Skrbno pokrije ramena in kolena, pa še vse vmes, ker se tako spodobi. Ne kadi na ulici ali sploh ne kadi, ker to za žensko ni primerno. Prav tako ne pije alkohola. To je tradicionalna podoba indijske žene. A tudi tam lahko na eni strani srečamo uspešno žensko, s službo in kariero, na drugi strani pa žensko, ki živi v bedi in se doma srečuje le z nasiljem.

Lahko bi pisala o vseh organizacijah, ki pomagajo ženskam. Skavtski center Sangam, v katerem sem delala kot prostovoljka, sodeluje z velikimi organizacijami, ki skrbijo za zapuščene matere, ženske, deklince, sirote. Nekatere izmed teh centrov sem tudi obiskala, z nekaterimi sodelovala. Lahko bi pisala o tem, pa tokrat ne bom. Naj spregovorijo spomini na dekleta in žene, s katerimi sem se družila, spomini na stvari, ki sem jih vide-

la. Nekega popoldneva sva se s prijateljico iz Mehike v avtoriksoju vračali domov proti Sangamu. Na poti sva videli barake ob reki, pred eno od njih ženo, ki je jokala na tleh, in moža, ki je po njej udrihal z leseno palico. Naokoli polno ljudi, pa nihče ni ničesar ukrenil. Žalostna vizija, ki je moja prijateljico spravila v bes, da se je še nekaj časa zatem tresla, in v meni povzročila strašen občutek nemoči in spoznanje, da je Indija žal tudi to.

V centru je občasno delala kot prostovoljka tudi Meghana, šestnajstletna Indijka, ki hoče postati zdravnica in ima za to tudi pogoje. Rojena je v dovolj premožni družini, da ji lahko omogoča študij v angleških šolah. Skupaj sva šli v kino, nato pa še na sprehod po novejšem delu mesta. Na oni strani ceste sta se sprehajali dekletki v majici brez rokavov in kratkih hlačah, ki so segale do sredine stegen. "Poglej, kako neprimerno sta oblečeni", me opozori Meghana. Jasno mi je bilo, da so dekleta mlajših generacij zelo različna: nekatera se po zahodnjaškem zgledu "razgaljajo", druga to obsojajo.

Nato je tu še Darshana, dvaintridesetletna neporočena ženska (za Indijo skrajno neobičajno). Po dveh letih je končno postala krušna mati deklici. Darshana je želela posvojiti deklico zato, ker čuti, da je za dekleta v Indiji težje. Redki so tisti, ki se odločijo, da bodo posvojili punčko. Punčka večkrat pomeni velik finančni izdatek, ker ji je treba ob primernem času priskrbeti doto.

Nazadnje sem se z indijskimi ženami srečala tudi v knjigah. Spominjam se stranskega lika v romanu Lessons in forgetting (Učne ure pozabljanja) pisateljice Anite Nair. Indijsko dekle, odraslo v svetlo, se odloči za univerzitetni študij v Indiji. A zgodi se ji nekaj, kar jo privede v vegetativno stanje. Zanj skrbi oče, ki hkrati želi izvedeti, kaj se ji je zgodilo. Nazadnje ugotovi, da so jo pretepli, ker se je v južnoindijski državi Tamil Nadu preveč radovedno zanimala za zdravnike, ki so opravljali nezakonite splave ženskih fetusov. Ob letošnjem osmemu marcu sem se želela spomniti tistih žensk, ki živijo v deželi, kjer še vedno vlada družbena neenakost in jim je pogosto v življenju veliko težje le zato, ker so se rodile kot ženske.

Velik uspeh zbora Perpetuum Jazzile v Gorici

Foto DPD

Začnimo pri tistih, ki so nam najbližji Post - čas srečanj

Post je že tu, vsak pa ga sprejema po svoje. Že kar nekaj časa je to zame lep, milosten čas zato, ker to ni le čas odpovedi (če je odpoved sama sebi namen, je zgrešena), ampak je to čas za srečanja. V latinskem izvirniku se čas imenuje quadragesima (od tod tudi italijansko poimenovanje quaresima), kar pomeni štirideset. Prav toliko časa je namreč Jezus preživel v puščavi. Tudi mi smo povabljeni, da mu sledimo na ta "samotni kraj" (kakor imenujejo puščavo evangeliji). Tam pa post ne postane samo neka "dieta", ampak je mnogo več. Puščava je sicer vedno pomenila nevaren kraj, v katerem je na človeka prežala prenekatera nevarnost, pa vendar je to bil tudi kraj srečanja. Najprej s samim sabo, z bistvenim v našem življenju. Pred pomembnimi odločitvami, izbirami in dogodki se je naš Gospod Jezus Kristus vedno umaknil v samoto. Prav v puščavi je nastalo znamenito in čudovito delo Mali princ. Tu se je Antoine de Saint-Exupéry srečal s samim seboj in ugotovil, kako pomembno je gledati z notranjimi očmi in kako se našim očem, ko tako hitijo v svetu, skrrije prav bistvo. Tako vidimo, kako prav je, da se od časa do časa odpovemo kakšni zadevi, ki ni bistvena, in se posvetimo ključnim

življenjskim vprašanjem, saj se srečamo sami s seboj. Vendar to še zdaleč ni dovolj. Za Kristusa je "samoten kraj" bil tudi najboljši kraj srečanja z Nebeškim Očetom, kakor tudi najboljši kraj za molitev. Molitev je v postu pomembna tudi za nas, saj se v njej odpremo drugemu - z veliko, pa tudi z malo začetnico. Vendar mora to biti prava molitev, ki nujno prehaja tudi v bolj odprte oči za našega bližnjega. Bogu namreč niso dovolj le naše povečane postne pobožnosti in molitve. Po preroku Izaiju nam pravi: "Nehajte z mlaji, s sobotami in sklicevanjem shodov, ne prenesem zlagane slovesnosti. Vaše mlaje in vaša praznovanja sovraži moja duša. Postali so mi nadležni, ne morem jih več prenašati. Kadar iztegujete svoje roke, si zakrivam oči pred vami. Tudi če množite svoje molitve, vas ne poslušam, vaše roke so polne krvi. Umijte se, očistite se! Odstranite svoja hudobna dejanja izpred mojih oči, nehajte delati hudo. Naučite se delati dobro, skrbite za pravico. Pomagajte zatiranemu, zagovarjajte siroto, branite vdovo" (Iz 1,13-17). Vsaka mašna daritev mora prehajati v življenje, da naš post pomeni: "da odpneš krivične spono in razvežeš vezi jarma, da odpustiš na svobodo zatirane in zlomiš vsak jarem? Mar ni v tem,

da daješ lačnemu svoj kruh in pripelješ uboge brezdomce v hišo, kadar vidiš nagega, da ga oblečeš, in se ne potuhneš pred svojim rojakom" (Iz 58,6-7). Pomembno se je torej v postu spopasti s svojimi slabostmi in se srečati s seboj, v vsem, kar smo. Moramo pa tudi bolj odpreti oči srca za svojega bližnjega, ki nima podobne sreče kot mi. Pravi post nas torej mora in more voditi k tistemu, ki neprostovoljno živi v takšnem ali drugačnem pomanjkanju ali stiski. Tudi tu pa je treba poudariti, da je najtežje "pomesti pred svojim pragom". Mi namreč tako lahko vidimo krivice in pomanjkanje v Afriki ali Ameriki. Tako lepo nekaj drobiža namenimo

za tiste kraje in se nam zdi, da smo izpolnili svojo dolžnost. Podoben občutek imamo, kadar kaj namenimo za Karitas ali katero drugo dobrodelno ustanovo. Ne bom rekel, da tovrstna dobrodelnost ni v redu in prav, pa vendar nam Jezus pravi, da imamo uboge vedno med seboj (Mt 26,11). Zato se letos potrudimo za to, da bi bremena drug drugemu nosili tako, da začnemo pri tistih, ki so nam najbližji, ki jih imamo ob sebi vsak dan. Zato naj bo za nas ta postni čas res poln vsakovrstnih srečanj, predvsem pa vsem želim, da bi Gospoda znali srečati in najti v svoji družini. Tu se vse začne.

Andrej Vončina

Pogovor

Kandidat leve sredine za občinske volitve Roberto Cosolini je spregovoril o problemih in prihodnosti Trsta

3

Recenzija

Majda Artač Sturman o novem romanu Andreja Arka Dom, ki so ga izdale sestrške Mohorjeve družbe

9

Prvo srečanje za utrjevanje duha

V Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici bo danes, 10. marca, ob 20.30 ljubljanski nadškof msgr. dr. Anton Stres predaval o temi Kristijanovo mesto v družbi

Deželni svetnik Igor Gabrovec o zamisli "Danke Mami - Hvala mama"

8. marec brez votle retorike

Vsako leto se 8. marec, mednarodni dan žena, takoj sprevrže v mimohod votle retorike in raznih deklaracij o pomenu žena in o njihovi zapostavljenosti, ki sta navadno že 9. marca znova pozabljeni. Politika in politiki pa vendarle imajo vsa sredstva, da se vprašanja lotijo s konkretnimi oprijemi in zlasti z dejanji, ki naj dokažejo resnično željo in prepričanje o pomenu in vlogi žene v družbi. Pred letom dni se je z izročitvijo skoraj 110.000 podpisov italijanskemu parlamentu končala pobuda "Danke Mami - Hvala mama", ki jo je sprožila predsednica gibanja žena SVP Martha Stocker, podprli pa so jo vsi parlamentarci SVP (Helga Thaler Ausserhofer, Manfred Pinzger, Karl Zeller, Oskar Peterlini, Siegfried Brugger), poslanka DS Luisa Gnechchi in podpredsednica

poslanske zbornice Rosy Bindi. V naši deželi je lep sveženj podpisov zbrala Slovenska skupnost, ki je kot stranka uradno pristopila k temu. Zahteva peticije je jasna: ženam je treba priznati vsaj dve leti pokojninskih prispevkov za vsakega otroka. Statistike so namreč neizprosne: žene še vedno v družini nosijo največje breme pri vzgajanju otrok in nepokretnih družinskih članov, kar se pozna pri povprečno nižjih dohodkih, oteženem napredovanju na delovnem mestu, večjem poseganju po zmanjšanem delovnem urniku itd. Posledica tega je zato nižji nivo izplačanih pokojninskih prispevkov, kar se naposled pozna tudi pri obračunu pokojnine. Priznanje dveletnih fiktivnih pokojninskih prispevkov naj seveda velja tudi za moške, ko se ti odločijo za pravico in breme, da namenijo svoj čas

gospodinjskemu delu in vzgoji otrok ali skrbi nepokretnih družinskih članov. Parlament in vlada naj se zato s prizadevanjem vseh političnih skupin s takimi dejanji lotita izboljševanja življenjskega statusa nežnejšega spola in posredno tudi kakovosti življenja naših družin. Darovanje omamno dišeče mimoze je sicer hvalevredno in med ženami tudi cenjeno dejanje, ki pa naj se ne sprevrže v preveč poceni pranje vesti in odložitev konkretnih izbir vse do... prihodnjega 8. marca.

Libija: bliža se konec za Gadafija?

Kaže, da bo val protestov zadal poslednji udarec tudi delgoletnemu libijskemu raisu Moamerju Gadafiju. Obenem naj bi diplomati Velike Britanije in Francije na sedežu Združenih narodov v New Yorku pripravili osnutek resolucije o prepovedi preletov nad Libijo. Ta poteza pa naj bi naletela na nasprotovanje Rusije in Kitajske, ki imata v Varnostnem svetu ZN pravico do veta. Diplomatski viri pravijo, da bi lahko omenjena resolucija prišla na dnevni red Varnostnega sveta ZN že v kratkem, še posebej zaradi tega, ker je libijski voditelj Moamer Gadafi v nedeljo, 6., in ponedeljek, 7. marca, sprožil zračne napade na položaje upornikov v večjih mestih. Varnostni svet ZN je 26. februarja soglasno sprejel resolucijo, ki je uvedla sankcije za Gadafija in njegov najbližji krog ter naročila preiskavo pri Mednarodnem kazenskem sodišču. Ruski zunanji minister Sergej Lavrov pa se je pretekli teden odločno izrekel proti prepovedi preletov. Britanski zunanji minister William

Hague je pred nedavnim v parlamentu dejal, da delo na resoluciji poteka, ob tem pa je nujen pogoj trdna regionalna podpora in podpora znotraj Libije. Hague je povedal, da se o prepovedi preletov pogovarjajo tudi znotraj zveze Nato. Obstaja seveda možnost, da bi zahodne države same sprejele odločitev o prepovedi letenja in to potem uveljavljale, kot so na primer leta 1999 napadle Srbijo zaradi nasilja na Kosovu brez dodatne resolucije Varnostnega sveta ZN. Za kaj takšnega bo potrebna odločenost ZDA, vendar pa se administracija predsednika Baracka Obame za prepoved poletov sedaj, ko to pišemo, še ni izrekla. Ameriški obrambni minister Robert Gates je pretekli teden kongresnike, ki k temu pozivajo, opozoril, da je prepoved letenja enaka vojni napovedi, saj bodo morali najprej uničiti libijski zračno obrambo in letalstvo. Bela hiša pravi, da območja prepovedi poletov ne bo brez trdne mednarodne podpore. Za to sicer že prosijo libijski uporniki.

Trd poseg v naravno okolje

Okvirni načrt hitre železnice upravičeno zaskrblja domačine

Dokumentacija, ki vsebuje karte in spremne študije okvirnega načrta za novo hitro železnico na trasi Ronke-Trst v sklopu širšega načrta evropskega petega koridorja, je preveč obsežna in mestoma nedorečena, da bi se lahko občinske uprave in še zlasti skupnosti občanov opredelile v določenih terminih. Na goriškem Krasu je bila že naglašena kritičnost odseka pri (pravzaprav pod) Šabliči, na Tržaškem pa bi predlagana trasa še najprej hudo prizadela vasi Cerovlje in Nabrežina postaja. Pred kratkim se je v Cerovljah odvijala tudi javna skupščina domačinov, na katero sta bila povabljeni župan Giorgio Ret in deželni svetnik Igor Gabrovec. Ob pre-

gledu kartografije je bilo dokaj jasno, da načrt predvideva več sto metrov dolgo zarezo v kmetijsko rodovitno območje, ki naj bi ga delno popolnoma nova cesta povezala z Vižovljami. Upravičeno se zato poraja sum,

da bi se prav iz Cerovlj odvažal velik del izkopenega materiala iz tunelov do železnice ali avtocestnega odseka, kar bi več let popolnoma sprevrnilo življenje

na širšem območju. Predel pri stari nabrežinski postaji pa bo na osnovi predlagane trase doživel pravo revolucijo in pod vprašanjem je tudi ustreznost sedanjega načrta za nadvoz v smeri Sempolaja. Devinsko-nabrežinski občinski svet bo obravnaval tako vprašanje hitre železnice kot tudi še vedno aktualno zagonetko norih izračunov davka na zazidljiva zemljišča. Tudi v tem primeru je na dlani, da so občani prevečkrat prepuščeni milosti in nemilosti birokratskega kolesja, ki neusmiljeno zmelje predvsem šibkejšo, manj premožno ali preprosto tiste, ki so manj informirani.

Igor Gabrovec,
deželni svetnik

Praznovanje v polemičnem ozračju Ob 150-letnici političnega zedinjenja Italije

V polemičnem ozračju je desnosredinska Berlusconijska vlada pred nekaj tedni odredila, da bo prihodnjega 17. marca uradno praznovanje 150-letnice političnega zedinjenja Italije. Zato se nam zdi primerno in potrebno v glavnih obrisih prikazati, kako je do zedinjenja prišlo in v kakšnih razmerah je dozorelo. Kot vemo iz zgodovine, je bila Italija po Dunajskem kongresu 1815 v političnem pogledu razdrobljena na več držav, kneževin in kraljevin, ki so se naslanjale na takratne že utrjene evropske države, kot so bile Avstrija, Francija in Španija. Leta 1848, ki ga označujemo kot "pomlad narodov", so se narodi politično prebujali in zahtevali ustrezne državljanске in narodnostne pravice. To prebujanje je zajelo tudi območje Italije, in to po zaslugi številnih izobražencev in političnih mislecev, ki so oblikovali različne zamisli, kako naj bi se Italija politično povezala oziroma poenotila v skupno in samostojno državo. V tem času je na njenem zemljepisnem območju sedem bolj ali manj samostojnih političnih subjektov: Sardinsko kraljestvo pod savojsko dinastijo, ki je obsegalo otok Sardinijo, Piemont in del Ligurije, Kneževina Toskana, Vojvodina Parma in Modena, Papeška država (Emilija, Romagna in Lacij), Kraljestvo dveh Sicilij (Južna Italija in Sicilija) ter Kraljestvo Lombardija-Veneto pod vrhovno avstrijsko upravo. V tako politično razdrobljeni Italiji se, kot rečeno, oblikujejo močna gibanja po političnem poenotenju. Glavna ovira na poti za doseg tega končnega cilja je predstavljala Avstrija, ki je vladala na območju Lombardije in Veneta oz. nekdanje Beneške republike. Sardinski oz. piemontski kralji iz dinastije Savoia so v glavnem podpirali težnje italijanskih rodoljubov po narodno-političnem zedinjenju, ker je to bilo tudi v njihovem širšem političnem interesu. Piemont

naj bi tako postal vodilna sila pri tem združevalnem procesu, ki bi omogočal tudi ozemeljsko povečevanje njihove države. Njen kralj Karel Albert je tako leta 1848 sprožil prvi vojaški spopad z Avstrijo v sosednji Lombardiji, a je bil poražen v znani bitki pri Custozi pri Gardskem jezeru, ki jo omenja slovenski pesnik Aškerc v prav tako znani pesmi Mejnik. Sardinsko-piemontski

montskemu kralju. Na osnovi tega dogovora pridejo pod Italijo Beneški Slovenci v videmski pokrajini. Nova meja z Avstrijo je od slej potekala po reki Idrijci do konca prve svetovne vojne.

Na osnovi omenjenih dogovorov in s pomočjo vojaških nastopov Garibaldijevih prostovoljcev se skoro v celoti uspešno konča zedinjenje Italije. Dne 17. marca 1861 se v Turinu prvič sestane novi italijanski parlament, ki ga je sestavljalo nad 1400 predstavnikov, k Piemontu priključenih italijanskih dežel, in slovesno razglasi novo Kraljevino Italijo s kraljem Viktorjem Emanuelom II. Leta 1865 se prestolnica države prenese v Firence. Po zasedbi Papeške države v Laciju končno Rim postane prestolnica zedinjene Italije.

Konec leta 1861 je na območju takratne zedinjene Italije (brez Veneta in dela Papeške države) bilo izvedeno prvo ljudsko štetje, na katerem so našli okrog 21 milijonov in 780 tisoč prebivalcev.

Camillo Cavour

V zvezi s praznovanjem 150-letnice zedinjenja Italije pa so se vnele raznovrstne polemike in izrekli številni pomisleki. Najprej je treba povedati, da zadevne vladne odredbe vlada ni sprejela soglasno, ker so se trije ministri Severne Lige (Bossi, Calderoli in Maroni) pri glasovanju vzdržali. Nato so prišle na vrsto polemike, ali naj bo 17. marec tudi dela prosti dan. Mediji sproti poročajo, da se tudi javne ustanove različno opredeljujejo. Prav tako tudi še ni jasno, kako bodo ravnala zasebna podjetja. Predsednik avtonomne južnotirolske dežele Durnwalder je sporočil, da se slovesnosti v Rimu ne bo udeležil, ker je Južna Tirolska priključena Italiji šele po prvi svetovni vojni, in to brez izvedbe predhodnega prebiscita. Ni nam znano, ali so bile na uradno praznovanje v Rimu povabljene kake predstavniške organizacije slovenske manjšine iz naše dežele FJK.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Čas za duhovnost

Pričenja se obdobje, v katerem imamo posebno priložnost za duhovnost in razmišljanje o njej. Za poglobitev torej, ki naj ne bi bila dolžnost, ampak nekaj nadvse koristnega, k čemur pristopamo s spodbudnim prepričanjem, da homo odkrili nekaj novega, ali si vsaj potrdili tisto, kar smo že spoznali. Če pustimo ob strani dejstvo, da se sedanje obdobje navezuje na zgodovinski dogodek, ko je bila oseba kot popoln nosilec Dobrega obsojena in kaznovana s smrtjo, potem je ukvarjanje z duhovnostjo nas samih tukaj in zdaj premislek o naši duševnosti, o našem odnosu do vseh bistvenih in ne vedno lahkih vprašanj tja do iskanja smerokaza, kako naj se v vrtincu življenja odločimo in delujemo. Vsakodnevno nas namreč preplavlja z nešteti opravili, ki jim namenimo večino svojega časa. Skrbimo za svojo družino, hodimo na delo, nabavljamo hrano in druge potrebne stvari, vzdržujemo dom, svoje prevozno sredstvo, imamo v mislih izdatke in razpoložljiva sredstva, razmišljamo o kakšnem večjem nakupu in vse to znotraj trdega ritma časa, ki nas marsikdaj prehiteva. V takšnem okviru za duševno poglabljanje ni dosti prostora, ali kot se včasih zavemo, vsemu drugemu se nemara posvečamo bolj kot lastni duhovnosti. Posledice so obremenjujoče: slaba počutja, stiske, tesnobe, razdražljivost, popadljivost, nejevolja in lahko tudi depresija, ki je drugo ime za prešibak občutek smisla ob vsem tistem, kar počnemo, in potem nimamo več volje, da bi počeli, ker v zameno

nismo deležni potrebnega zadovoljstva. Zadeve z odtrganostjo od naše lastne duše gredo seveda še dlje, saj prešibak občutek smisla porodi v človeku apatijo, mučno brezčutnost do vsega ter tudi črnogledost, ko se nam zdi, da se bo vse obrnilo v slabo, zaradi česar lahko postanemo aktivni in zavzeti pričevalci tovrstne miselnosti, ubijamo veselje še v drugih in jih silimo v mrakoben pogled na življenje. Osvežena duhovnost pa je vsa navdušena za popolnoma nasprotno smer, človeku daje močno in svetlo prepričanje, da dobro in dobre stvari obstajajo, da so osrečujoče in da velja v dober iztek vsake stvari verjeti, predvsem pa da je sredi vseh težav mogoče z ljudmi okrog nas vzpostaviti tvorne in prijetne odnose. Še več, ravno zato, ker življenje ni vedno lahko, velja svetlo prepričanje na vsak način v nas udejanjiti, prepričanje, ki postane zmogovit odgovor na vse, kar nas utesnjuje in navdaja z malodušjem. In to še posebno danes, ko prodoren pogled mnogih vse bolj ugotavlja, da je čas slej ko prej hud, ker prevladujoče razmere navdajajo posameznika z občutkom nemoči, da bi nanje vplival in jih spreminjal. Tu se je mogoče spomniti vsak dan bolj svojevoljne visoke politike, vse bolj razširjene korupcije in okoriščanja na vseh ravneh ter vsakršnih skandalov, ki utrjujejo splošno nemoralnost. Po svetlobo se je torej treba odpraviti v lastno dušo, tukaj je plačilo zagotovljeno, če se stvari lotimo iskreno in pošteno.

Janez Povše

POGOVOR Kandidat leve sredine Roberto Cosolini

"Prihodnost Trsta je predvsem na naših ramenih!"

"Verjamem, da mora vloga politika in v tem primeru županskega kandidata sloneti na prepričevalnem postopku, ki temelji na dialogu in poslušanju. V svoji volilni kampanji sem želel imeti čim bolj tesen stik z občem: to je edini način, da lahko prodrem v želje občanov in raznih društvenih dejavnikov, kot tudi drugih predstavnikov družbenega tkiva in organizacij". S temi besedami se nam je predstavil županski kandidat leve sredine Roberto Cosolini, nekdanji odbornik v Illyjevi deželni upravi in človek, ki tržaške politične mline dobro pozna. Ljudje upravičeno zahtevajo, naj politika ponovno pridobi njihovo zaupanje in naj bo zmožna prislunhiti njihovim problemom. In ravno na tem temelju nastaja volilni program, ki ga bomo predstavili čez mesec dni. Program bo konkreten in hkrati ambiciozen. Prepričan sem, da so slovenski volilci v podobni stiski kot italijanski. Ko nagovarjam tržaške volilce, mislim pri tem na Slovence in Italijane, kot tudi na ostale družbene skupine, ki soustvarjajo mestno stvarnost. Razvoj in zaposlitvene možnosti, izboljšanje okoljske politike, modernizacija našega ozemlja, zasledovanje

pravega regulacijskega načrta in boljšega prometnega plana so tematike, ki se tičejo vseh. Občanom slovenske narodne skupnosti pa gre zagotoviti še nekaj več, in sicer to, da ostane raven zakonsko priznanih pravic neokrnjena in da te pravice dobijo dejansko uresničitev. Ni skrivnost, da Slovenci bolj zgoščeno naseljujejo določena področja občinskega ozemlja, ki jih je doseganja občinska uprava močno zanemarjala. Imel sem že priložnost prislunhiti pritožbam prebivalcev z Opčin, s Proseka in Kontovela (v prihodnje bi si rad ustvaril popolnejšo sliko tudi na podlagi pogovorov v drugih kraških okrajih tržaške občine) in prepričan sem, da je treba tokrat zahteve Krasa končno postaviti na prvo mesto.

Kakšen je bil Trst, v katerem ste odraščali, če ga primerjate z današnjim?

Imel sem srečo, da sem odraščal v antifašistični družini. Bil sem deležen takih obzorij, ki so me takoj napotila v pravo, pozitivno smer.

Trst se je v tem času gotovo spremenil. Z določenega vidika je bil nekoč veliko bolj zazrt vase, kot je danes. Trst je v drugi polovici 20. stoletja močno občutil teža 'zunanjih' in 'notranjih' meja. Mesto je imelo manj možnosti

od tistih, ki naj bi jih danes imelo. Ker pa je Trst kraj protislovij, se zavedam, da je danes prisoten večji občutek negotovosti in krize kot nekoč. Včasih je službene gotovost do neke mere zagotavljal javni sektor, ki je bil deležen dokajšnje mere generacijske rotacije, tercialni sektor (trgovina, zavarovalništvo itd.) je tudi nudil več možnosti kot danes, industrijski obrati, čeprav so bili deležni radodarnih podpornih politik, so kljub vsemu zaposlovali lepo število delavcev. Imeli smo torej manj možnosti, a do neke mere tudi več gotovosti. Danes se moramo zavedati, da sloni prihodnost mesta predvsem na naših ramenih.

Splošno mnenje opisuje Trst kot jadranski biser, kot stičišče različnih struktur, ki pa ne zmore docela izraziti svoj potencial. Na javnem srečanju, ki ste ga pred nekaj tedni v sklopu volilne kampanje priredili na četrtem pomolu, je bilo med drugim ugotovljeno, da mesto in njegova okolica s težavo stopata v logiko tržišnega gospodarstva. Zakaj?

Zato, ker je v mestu prisotna pohujšljiva naveza med sistemom politične moči in delom krajevnega gospodarstva. Tako gospodarstvo ne posluje zaradi

Foto IG

lastnih adutov in sposobnosti, temveč izključno zaradi tega perversnega odnosa. Poleg omenjenega negativnega sistema, ki je privedel do nadzora večjega dela poslovnega tržišča, gre poudariti še neko drugo vrsto gospodarskega imobilizma, ki ni politične narave, je pa birokratske, kar tudi duši podjetniške dejavnosti. Sprašujem se, kako je sploh mogoče, da je v nekaj kvadratnih kilometrih toliko ustanov s podobnimi zadolžitvami. Problemov je tako nič koliko: če bi kdo želel začeti kako obrtniško dejavnost v žaveljskem pomorskem kanalu, bi imel opravka s tržaško občino, Ezitom in Pristaniško oblastjo; da o posegih raznih nadzorništvev sploh ne govorimo! S takim birokratskim kolesjem podjetniška žilica in želja do dela nedvomno usahnetata. Poudarjam zato, da Trst potrebuje enostavnejša, ki po eni strani jamčijo splošne pravice, po drugi pa omogočajo svobodno iniciativo. Ne smemo se čuditi, da veliko podjetij odjadra v mnogo perspektivnejša delovna okolja.

Kako bi tujcu obrazložil absurdno dejstvo, da občani ne morejo koristiti mestnega področja, ki gre od železniške postaje do Barkovelj – to je področje, ki ga zaseda staro pristanišče?

Bojim se, da bi se v vzrokih tujec nemara izgubil ali bi ga začela takoj boleti glava. Tudi glede na 'italijanski sistem' je zadeva okrog starega pristanišča paradoksalna. Prav zato ne bi razlagal, zakaj je do takega stanja prišlo, raje bi se osredotočil na dejstvo, da je treba ta začarani krog prebiti in da je treba zamujene priložnosti čim prej nadoknaditi. Z varianto regulacijskega načrta starega pristanišča se je vendar nekaj premaknilo v pravo smer, čeprav bo pravnice koristenje območja moralo počakati še veliko časa. Območje starega pristanišča je dediščina, ki ga je mesto zaradi mnogih napak zapisalo neuporabnosti.

Na že omenjenem volilnem srečanju ste presodili, da sedanjiki občinski upravi pri-manjkuje dolgoročna strategija. Kaj pa vi predlagate? Glede na odgovore preko 2000 anketirancev, ki so se že konec lanskega leta odzvali na

vaš internetni vprašalnik, je občutiti potrebo po bolj tvor-nih mladinskih in delovnih politikah.

Ko govorimo o strategiji, moramo najprej določiti, kakšen model ozemlja želimo zasledovati. Prepričan sem, da moramo našo gospodarsko prihodnost osnovati na pomorski in obmorski dejavnosti, na znanju in inovaciji ter na turizmu. Razmisliti moramo tudi o prihodnosti Trsta kot o kongresnem polju, turistično ponudbo je treba vstaviti

Pred nedavnim je Roberto Menia v intervjuju s Paolom Rumizem za tržaški Il Piccolo močno ošvrknil določeno strujo desnosredinske koalicije. Ali soglašate z njegovo analizo?

Dejstvo je v tem, da ne soglašam z njim; on z veliko zamudo končno soglašata z našimi stališči. Sprašujem se, zakaj je doslej, se pravi v desetih letih Dipiazzeve uprave, zamolčal ta dejstva in z njimi prišel na dan šele danes. Poudarjam, da z Menio nimam nikakršnih političnih ali osebnih sorodnosti, priznavam pa mu premočrtnost: prepričan sem, da so njegova sedanja stališča posledica razkola med Finijem in Berlusconiem na vsedržavnih ravni. Ali bi se Menia takole izrazil, če bi bila omenjena politika še na istem bregu?

Povejmo raje na glas to, da govorimo o ljudeh, ki so v zadnjih desetih letih imeli v rokah ključne položaje tržaških političnih logov in ustanov: razne osebne vezi in klientelizmi so privedli do imenovanja točno določenih osebkov na čelu pristaniške uprave, Mario Romanelli je bil na primer mož, ki je tkal vezi med nekaterimi vplivnimi gospodarskimi dejavniki in nekdanjim Nacionalnim zavezištvom. Skratka, desnica je poveljevala mestu v zadnjem desetletju. Rad bi verjel v korektnost in poštenost Menievih idej, ampak ne morem mimo dejstva, da je desnica v zadnjem desetletju složno izvajala svojo hegemonijo.

Pa še to: ali bi župan Dipiazza zavzel taka stališča, če bi njega imenovali na čelo pristaniške uprave? Menia je za ta položaj pred nekaj meseci kandidiral za naslednika Boniciolija ravno tržaškega župana. V intervjuju za tržaški dnevnik pa je pred nekaj tedni izjavil, da bi načelnik pristaniške oblasti moral postati menedžer iz Rotterdama, ki pozna pet jezikov. No, menim, da obstaja med enim in drugim stališčem prepad.

Tudi do Slovencev je bil Menia nekam čudno spravljiv.

Menia je bil v letih akter dokaj nasilnih gest na račun slovenske manjšine. Mislim, da je vsekakor dobro, da njegove besede uokvirimo v neki proces, ki presega nekdanje mržnje in delitve, zaradi katerih – tega ne smemo pozabiti – je tudi Menia postal veljak točno določene politične opcije.

Kakšen pristop boste v primeru zmage imeli k udejanjanju zaščitnega zakona?

Bodisi glede zakona št. 38 bodisi v zvezi z ostalimi zakoni, ki ščitijo določene kategorije občanov, bom v skladu z obstoječimi normativi deloval v smeri čim širšega udejanjanja jamčenih pravic. Javne ustanove ne smejo delovati mimo zakonskih določil: morajo jih spoštovati, saj je taka politika v skladu z večkulturno dediščino našega mesta!

Danes se veliko govori o ukinitvi rajonskih svetov. Kakšno je vaše stališče v zvezi s tem?

Prepričan sem, da je treba povečati težo rajonskih svetov. Občani namreč zahtevajo, naj se politika znebi okostenosti in takega načina odločanja, ki nastaja za zaprtimi vrati. Občani iščejo večji dialog s politiki in rajonski sveti lahko postanejo še toliko bolj izraz tega soočanja. Tovrstne upravne enote pa morajo razpolagati z neko bolj suvereno operativno funkcijo. Rajonski sveti so navsezadnje sredstvo, s katerim se udejanjanje dejanski občutek demokracije.

Igor Gregori

Sejem Dom 2011

8. - 13. marec
Gospodarsko razstavišče

Gradimo skupaj!

www.sejemdom.si

Dan spomina tržaških in goriških skavtov v Črnem Vrhu

“Pripravljeni zapustiti vse, da bi opravili svoje delo”

Februarja se skavti s celega sveta spominjajo svojega ustanovitelja Baden-Powella, ki se je rodil 22. februarja 1857. Goriški in tržaški skavti so se spomnili nanj v nedeljo, 20. februarja. Letos so dan spomina preživel v Črnem Vrhu, kjer so se najprej udeležili svete maše, pri kateri so tudi sodelovali s petjem in branjem. Domačini so jih toplo sprejeli, zato so bili skavti nad malo vasjo v gorah navdušeni. Za vodilo dneva so si izbrali Baden-Powellovo misel: “Pripravljeni so zapustiti vse, lastno udobnost in želje, da bi opravili svoje delo. To pa zato, ker je njihova dolžnost”. Udobje so zagotovo zapustili roverji in popotnice (najstarejša skupina skavtov, starih od šestnajst do enaindvajset let), ki so se odpravili po zasneženih poteh vse do

Javornika. Izvidniki in vodnice (starostna skupina skavtov, starih od enajst do petnajst let) so se razdelili v mešane skupine in so morali v gozdu poiskati štiri postojanke. Na vsaki od teh so se pomerili v preizkušnjah. Vsaka postojanka je bila namenjena eni od Baden-Powellovih štirih točk vzgoje: vzgoji značaja, fizični moči, ročnim spretnostim ter duhovnosti. Nazadnje so se pomeri-

Jutro je bilo namenjeno igram tudi pri najmlajših skavtih, volčičih in volkuljicah (starih od osem do deset let). Sprehodili so se do jase, kjer

skavtskem dvoboju, skalpiranju, igri, pri kateri ima vsak tekmovalac rutico na levem boku in levo roko za hrbtom, z desno pa mora pobrati nasprotnikovo rutico. Pri tem mora seveda paziti, da ne pobere nasprotnik njegove. Popoldne so se vse starostne skupine zbrale v telovadnici, v kateri je potekal taborni ogenj. Volčiči, roverji in voditelji so pripravili skeč, izvidniki pa igro *Stavimo, da...*, v kateri so tekmovalci proti roverjem. Izvidniki so si zamislili in izvedli preizkušnje, roverji pa so morali ponavljati za njimi. Kdo je najboljši, je ocenjevala publika. Dan so končali po skavtsko, povezani v krogu in s pesmijo slovesa.

Bee

li še v kvizu, v katerem so voditelji preverili njihovo poznavanje svetovne zgodovine skavtizma ter zgodovine zamejskih skavtov.

so potekale igre. Najprej so se preko igre približevanja razdelili v skupine. Nato je potekala igra, pri kateri so morali krasti ogenj.

Misli iz knjige duhovnika Pier Antonia Belline Biti duhovnik ni lahko (9)

Misli iz knjige-intervjuja z duhovnikom videmske nadškofije Pietrantonio Bellino (1942-2007): *La fatica di essere prete, Biblioteca dell'immagine, Pordenone 2007.*

Na vprašanje, ali duhovniki sovražijo semenišče, in kako, da ga po toliko letih duhovništva še vedno ne marajo, odgovarja pre Toni: “To pomeni, da jim je bilo storjeno nasilje in, kar je še slabše, ravno v tistih najbolj občutljivih, najbolj življenja polnih letih. Kakor aprilski pozeha ali toča v času cvetenja. Nič ni bolj občutljivega in krhkega kot čustvena razsežnost.

Najbrž je bila narobe več kot samo kaka stvar, zato rešitev ni bila v tem, da so me utišali, kakor bi bil jaz petelin, ki poje in sam privabi dan. Morda so pomislili: ‘Zavijmo vrat petelinu, pa bomo mirno spali na dveh blazinah, dokler se nam bo zdelo’. Toda, čeprav ubiješ petelina, vseeno pride dan, petelin nanj samo opozarja. Žel in moral sem samo opozo-

riti na določene stvari. Semenišča nisem jaz naredil grdega, samo rekel sem, da je grdo, in skušal pokazati na njegove najbolj grde in nesprejemljive strani. Da v semenišče ne vstopi praktično nihče več, ni moja krivda. Med drugim sem knjigo napisal po kar petintridesetih letih, zato sem imel čas za razmislek, analizo, zato, da sem našel pravo oddaljenost od tistih hodnikov in dogodkov. Skušal sem pisati z ironijo in objektivnostjo, brez sovraštva. Ne morejo zato reči, kot so, da sem jaz podrl semenišče. Semenišče se je že prej zrušilo. Vprašajmo se raje, zakaj je do tega prišlo, ali še bolje, kakor je rekel prijatelj duhovnik, si postavimo vprašanje, ‘zakaj ni moglo več stati pokonci in kako to, da je vse do zdaj vzdržalo’.

Podobno lahko rečemo tudi za Berlinski zid - papež (Janez Pavel II., op. prev.) je že pomagal, da se je zrušil, a ga ni zrušil on. Po sili razmer ali zaradi notranje slabosti bi padel tako ali tako,

ker je že preveč časa stal pokonci”.

Pre Toni je v knjigi ‘La fabrique dai predis’ zapisal: “Formacija, ki se je spremenila v deformacijo”. Semenišče je označil za “tovarno” prav zato, ker so vsi duhovniki prišli v enaki. Moral si je vendar predstavljati, da bo zaradi takšnih izjav komu šel v nos. Na to odgovarja tako: “Če tovarna krožnikov naredi po en krožnik določene vrste, lahko zapre vrata, kadar hoče, oz. se taka tovarna sploh ne odpre. Velika prednost in vrednost tovarne je v tem, da iz nje prihajajo enaki izdelki. Če govorimo o krožnikih, stilih ali vijakih, je logično pričakovati, da pridejo iz tovarne vsi enaki. Če pa nasprotno iz neke ustanove prihajajo osebe, ki so med seboj skoraj enake, je to tragedija. Je več kot polom. To je epohalna katastrofa. Kje se navadno napravi rez? V glavi in v srcu. Prerežeš v inteligentnosti, tako da ostanejo samo najbolj sivi in najbolj neumni, najbolj izkušeni v prilizovanju. Toda ustanova, ki oblikuje enake osebnosti in uničuje inteligentne, je obsojena na propad. Če potem tista to-

varna namesto krožnikov izdeluje duhovnike, se zgodi ‘tsunami’.

Pametnega človeka je seveda treba imeti pod nadzorom, ne pa ga uničiti, ker je to, da zadeve prepustimo samo neumnim in priliznjencem, čisti mazohizem in bedarija. In tako so v semenišču delali kariero, če izvezamo nekaj redkih in čudežnih izjem, predvsem lažnivci, dvojničari, tisti, ki so vedno imeli kaj za bregom, manj inteligentni, tisti, ki so vedno pazili, v katero smer piha veter, najbolj sivi ljudje. To so bili lakaji. Nebogljene otroke (v semenišče so vstopali z enajstim leti), potem mladostnike, ki so postali odrasli, so določala strahotna pravila, vzgajani pa so bili v neki žalostni in neznosni ‘topli gredi’, brez čustev, brez nežnosti, brez običajne vedrine. Morda je bil vojaški zavod tedaj manj strog”. Na tej povezavi lahko preberete članek (v italijanščini) o izginotju omenjene knjige ‘La fabrique dai predis’ iz knjigarn, ki ga je napisal isti novinar (Marino Plazzotta), ki je intervjujal Bellino: <http://www.cjargne.it/fabrique.htm>

Andrej Vončina

Kristjan naj posreduje resnico Vera in demokracija

Marsikje po Evropi še vedno živijo ne samo posamezniki, ampak celo politične stranke v nekakšnem “dogovorjenem molku”. Vplivne osebe, politiki, pa včasih tu in tam celo kakšen cerkveni dostojanstvenik, naredijo vse, da bi se razpravljalo in tudi pisalo predvsem o sedanjosti, preteklost pa naj se pusti ob strani. To radi poudarjajo zlasti tisti, ki so pred političnimi spremembami v Evropi bili vpleteni v najrazličnejše politične procese. Razlog za vse to je v pretekli politični propagandi, ki je za seboj pustila mnogo ovir, da se o teh problemih ne razpravlja v parlamentih, piše po medijih, kot tudi

političnem življenju so bili zelo upoštevani, saj so bili pomočniki tedanjih komunistov. Podpirali so njihovo nadvlado na najrazličnejših področjih tedanje družbe. Njihov namen proučevanja religije je bil v tem, da bi vero (religijo) izbrisali iz družbe. Razglašali so jo za škodljivo tedanji “napredni ateistični” družbi. Izdelali so celo načrt, kako bi jo iztrebili iz družbene zavesti. O vsem tem imamo napisanih kar nekaj knjig in razprav. Ko pa je prišla politična in ekonomska tranzicija, je bilo za veliko večino privrženecv nekdanjih režimov pomembno samo to, da obdržijo svojo politično vlogo v družbi kljub nastalim spremembam.

ni zaželeno, da se omenjajo v vzgojnih sistemih. Vemo pa, da je težko živeti v družbi, ki ni razčistila s svojo preteklostjo. Sedanja evropska politika zelo težko sprejema krščanske vrednote, zato tudi ne želi razreševati takšne polpretekle dogodke ali temu celo nasprotuje. Temu smo pričez zlasti po celotnem nekdanjem vzhodnem bloku in ne samo v Sloveniji. Če malo bolj natančno postrgamo “z malo žlico” po dnu našega zamejskega kotla, pa bomo to šele v prihodnosti zaznali tudi pri nas. Vse to pa vključuje analize posledic sprememb, ki jih je v življenju Slovencev pustila revolucija, ali lepše, politične posledice zadnje vojne, ko so se prav po njeni zaslugi 50 let vztrajno zanikale krščanske korenine naše slovenske kulture. Pošteno in pravično pred sedanjostjo in prihodnostjo našega naroda je, da se ta dediščina poudarja, ker se nanaša na našo narodno identiteto. Če se zanemari prva, se zanemari tudi druga kot tudi naš narodni odnos do krščanstva in njegovega vpliva na nekdanjo marksistično oblast v Sloveniji.

V realsocializmu smo poznali “sociologe religije”. V družbenem in

To se je kazalo po tem, da so organizirali svoje politične in volilne kampanje in z njimi poveličevali komunistične liderje. Z intenzivnimi političnimi in volilnimi kampanjami jim je to tudi uspelo. V tem stanju se je znašla tudi Cerkev v Sloveniji. Zavedala se je, da je nujno vzgajati osveščene vernike, kot jih je vzgajala vedno, vendar sedaj po smernicah drugega vatiškanskega koncila. Slovenski kristjan bo moral biti samostojen, pa naj bo klerik ali laik, in biti pripravljen prevzeti naloge v družbi in posredovati sedanjemu Slovencev resnico o človeku in družbi. Prav zato bo vedno na udaru struktur zla, kot je zapisal Janez Pavel II., ker si bo prizadeval za poštenost, dobrobit naroda in človeštva. Od tu dalje pa se piše in nastaja nova zgodovina, in to ne samo v Evropi, ampak tudi pri nas Slovenceh.

Ambrož Kodolja

Ljubezen šteje

Kaj naj poslušamo, povej nam, kaj?
Toliko šumov - kateri je važen?
Toliko dokazov - kateri je pravi?
Toliko govorov - ena beseda je resnična.

Kam naj gremo, povej nam, kam?
Toliko terminov - kateri je važen?
Toliko parol - katera je prava?
Toliko cest - ena pot je resnična.

Za kaj naj živimo, povej nam, za kaj?
Toliko misli - katera je važna?
Toliko programov - kateri je pravi?

Toliko vprašanj - ljubezen šteje.

Lothar Zenetti

Poslanica papeža Benedikta XVI. za postni čas 2011 (1)

“S krstom ste bili namreč pokopani skupaj z Njim, v Njem ste bili tudi obujeni” (Kol 2,12)

Dragi bratje in sestre, postni čas, ki nas uvaja v praznovanje Velike noči, je za Cerkev dragoceno in pomembno bogoslužno obdobje, ob katerem vam z veseljem namenjam posebno besedo, da bi ga živeli z dolžno prizadevnostjo. Medtem ko se ozira v dokončno srečanje s svojim Ženinom v večni Veliki noči, cerkvena skupnost v marljivi molitvi in dejavni ljubezni pogloblja svojo pot očiščenja v duhu, da bi pri skrivnosti odrešenja obilneje zajemala novo življenje v Kristusu Go-

spodu (prim. Hvalospev I za postni čas).

1. To življenje nam je že bilo dano na dan našega krsta, ko se je za nas, potem ko smo “postali deležni Kristusove smrti in vstajenja”, začela “učencева radostna in zmagoslavna pustolovščina”. Sveti Pavel v svojih pismih večkrat vztraja pri edinstvenem občestvu z Božjim Sinom, ki se uresničuje v tej kopeli. Dejstvo, da krst večinoma prejmemo kot otroci, kaže na to, da gre za Božji dar: nihče si ne zasluži večnega življenja z lastnimi močmi. Božje

usmiljenje, ki izmiva greh in omogoča, da “mislimo v sebi to, kar je tudi v Kristusu Jezusu” (Flp 2,5), je človeku dano brezplačno.

Apostol narodov v Pismu Filipljanom izraža smisel preobrazbe, ki se udejanja s soudeležbo pri Kristusovi smrti in vstajenju, ter izpostavi njen cilj: da bi “spoznal njega in moč njegovo-

Sv. Pavel

vega vstajenja ter delež pri njegovem trpljenju, pri tem pa postali podobni njegovi smrti, da kako pridem do vstajenja od mrtvih” (Flp 3,10-11). Krst torej ni obred preteklosti, ampak srečanje s Kristusom, ki oblikuje celotno življenje krščenca, mu daje Božje življenje in ga kliče k iskrenemu spreobrnjenju, ki ga je sprožila in podprla Milost in ki bi ga pripeljalo do Kristusove zrelosti. Med krstom in postom kot ugodnim časom za izkušanje Milosti, ki rešuje, obstaja posebna

vez. Očetje drugega vatiškanskega cerkvenega zbora so vse pastirje Cerkev pozvali k “boljši izrabi krstnih sestavin, ki so lastne postni liturgiji”. Cerkev je velikonočno vigilijo vedno povezovala s podeljevanjem krsta. V tem zakramentu se namreč uresničuje velika skrivnost, ko človek umre grehu in postane deležen novega življenja v vstalem Kristusu ter prejme istega Božjega Duha, ki je tudi Jezusa obudil od mrtvih (prim. Rim 8,11). Ta zastojniški dar je treba nenehno pozivljati v vsakem izmed nas in postni čas nam nudi podobno pot kot katehumenat, ki je za kristjane antične Cerkve in tudi za današnje katehumente nenadomestljiva šola vere in krščanskega življenja: krst doživljajo kot odločilno dejanje za vse svoje življenje.

Nedolžni žrtvi, duhovnika Filip Terčelj in Franc Krašna

Spomini na mučenca v preteklosti in prihodnosti...

Ob nadaljevanju raziskav dogodkov pred 65 leti - okoliščin smrti mučenca Filipa Terčelja in Franca Krašne - sva se s prof. mag. Bogdanom Vidmarjem, župnikom v Podragi iz Vipavske dekanije, v petek, 25. februarja, odpravila v Davčo. Že zgodaj zjutraj sva se srečala pri meni doma v Železnikih, kjer sva pregledala arhiv do sedaj zbranega gradiva o pričevanjih ter druge dokumente, ki bodo potrebni pri dokazovanju za beatifikacijo obeh mučeniško ubitih nedolžnih žrtvi 7. januarja 1946 v Štulčevi grapi v Davči. Ob sončnem, sicer mrzlem dopoldnevu, sva se odpravila iz Železnikov preko Zalega, Loga, Podrošta, Zgaga po stari makadamski cesti v smeri domačije pri Štucu vse do vrha, kjer je ob vznožju Porezna na sedlu Jureževa domačija, ki je bil cilj najinega obiska. Ob prihodu tako kot vedno prijazen sprejem Jureževega gospodarja Franca Peternelja in njegove žene Minke.

Take pozornosti sta bila pred 65 leti deležna na dan praznika Sv. treh kraljev, 6. januarja 1946, tudi duhovnika Franc Krašna, takratni župnik Sorice in Davče, in njegov sobrat, prijatelj Filip Terčelj, ko sta prišla po dopoldanski maši v spremstvu Jureževega očeta Franca k njim na kosilo. Nihe ni niti malo slutil, da je bila to njihova "Zadnja večerja". Istega dne popoldne, ko sta se poslovila od Jureževe družine, jih je na poti proti Sorici ob Sorskem potoku doletela aretacija pripadnikov Udbe, z nadaljevanjem "Križevega pota" mimo Matijeve hiše, do Breliha,

kjer so jih zasliševali in mučili ter drugi dan, 7. januarja 1946, kot "Kristusa na Oljski gori" oba umorili v Štulčevi grapi v Davči. Zgodovinska epizoda tega dogodka povsem identična Jezusovemu trpljenju in njegovi smrti! Človek se ob tem zamisli in sprašuje, le kdo bi lahko pozabil te dogodke, ki so takrat hudo prizadeli povojni utrip vasice pod Poreznom?

Prav zaradi tega nas kot kristjane obvezuje moralna dolžnost, da mučenca, kot sta bila Filip Terčelj in Franc Krašna, ne bosta odšla v pozabo in da se jih na spoštljiv

korak je bila slovesnost ob postavitvi in blagoslovu kipa Filipa Terčelja 25.4.2010 na Cankarjevem trgu v Šturjah. V juniju 2010 je v samozaložbi avtorica Marija Pegan izdala Terčeljev zbornik, 17.10. 2010 je bil

Pred nami so še vedno pomembne obveznosti in naloge, da bi prepoznavnost mučenca Filipa Terčelja in Franca Krašne prišla v zavest Slovencev, še posebno ker gre za priprave postopka beatifikacije. V pogovoru pri Francu

Sv. maša 25.2.2011 pri Jurežu v Davči (foto A. Sedej)

Na sedlu v Davči, levo Porezen (foto A. Sedej)

množično obiskan Terčeljev shod v Logu pri Vipavi, ki ga je pripravil Terčeljev odbor Vipavske dekanije, 15. 12.2010 je bil posnet na območju Davče video zapis *Skoki čas-Pоследnja pot*, posvečen

mučencema Filipu Terčelju in Francu Krašni, 6.1.2011 je bila v Davči spominska maša ob 65. obletnici smrti obeh mučenca, 7.1.2011 so v župnijski cerkvi sv. Jurija v Šturjah slovesno obeležili 65. obletnico smrti njihovega rojaka-mučenca Filipa Terčelja. Zadnji pomemben dogodek pa je bila razstava dokumentov o Filipu Terčelju, ki jo je v dnehu od 6. do 9. januarja pripravila s predavanjem Marija Pegan v kapeli Škofje-loškega župnišča.

Peternelju - Jurežu v Davči smo ugotovili, da bi se letos uredila in označila *Terčeljeva pot spomina* od Sorice-Soriškega potoka, mimo Matijeve hiše, Breliha vse do spominskega križa v Štulčevi grapi. V prihodnosti bi ob Terčeljevih dnevih po tej poti romali pohodniki in obujali spomine na oba mučenca. To bi bila zanesljiva stalnica spominov tako v Vipavski kot Škofje-loški dekaniji, predvsem pa v župnijah Davča in Šturje.

Pomemben razgovor pri Jureževih v Davči smo sklenili s sveto mašo, ki jo je za pokojna mučenca in Jureževe starše daroval mag. Bogdan Vidmar. Zatem sva z g. Vidmarjem obiskala še grob Terčelja in Krašne na davškem pokopališču ter se preko Zgaga in Soriškega potoka odpeljala do župnišča v Sorici ter se v popoldanskih urah oba zadovoljna poslovila v Železnikih.

Anton Sedej

Pastirsko pismo slovenskih škofov za postni čas "Drug drugega bremena nosite!"

II. - 9. nedelja med letom, 6. marec 2011

Dragi bratje in sestre! Ko nas Jezus v današnjem evangeliju spodbuja, naj si zgradimo hišo svojega življenja na skali in ne na pesku, vemo, kaj to pomeni. Ta skala je ljubezen, kakor jo s svojim življenjskim darovanjem izpričuje Jezus in kakor jo obhajamo vsako nedeljo pri nedeljski sveti maši. Ta skala ljubezni pa ni samo temelj našega osebnega življenja, ampak tudi temelj naše župnijske skupnosti, naše Cerkev in ne nazadnje tudi našega naroda in države. Danes želimo še posebej opozoriti na občestveno razsežnost ljubezni do bližnjega.

Dobrodelnost ni le naloga kristjana kot posameznika ali družine, ampak ima širše razsežnosti. Papež Benedikt XVI. v okrožnici Bog je ljubezen pravi: "V Božji ljubezni zasidrana ljubezen do bližnjega je najprej naročilo za vsakega posameznega vernika. A prav tako je naročilo za celotno cerkveno občestvo, in to na vseh njenih ravneh: od krajevne skupnosti prek delne do vesoljne Cerkev kot celote. Tudi Cerkev kot občestvo mora uresničevati ljubezen. To pa zahteva, da ima potrebno organizacijo kot predpostavko za urejeno občestveno služenje. Zavest tega naročila je bila v Cerkvii prisot-

na od vsega začetka". (20) Iz tega lahko razberemo dvoje: da smo kot župnijsko občestvo povabljeni k uresničevanju dejavne ljubezni in se je za to potrebno primerno organizirati. Dobrodelna dejavnost župnije ne more biti prepuščena trenutnemu sočustvovanju ob nesrečah in ujmah, ki doletijo posameznike ali večje skupine ljudi. Dobrodelnost mora postati sestavni in vsakdanji del našega čutenja, mišljenja in življenja, ki mora za to imeti tudi oporo v ustrezni organiziranosti za trajno pomoč med nami in v širši skupnosti. Tudi če revnih in potrebnih ni v neposredni bližini, jih je veliko v širšem cerkvenem in narodnem občestvu ter v svetu.

Temeljna občestva krajevne Cerkev so župnije. V njih že obstajajo številne dobrodelne organizacije, med katerimi so najštevilnejše župnijske Karitas. Bogu smo hvaležni, da je k izvrševanju tega poslanstva poklical zavzete sodelavce. Hvaležni smo tudi duhovnikom, redovnikom in redovnicam ter laikom, ki ste postali rodovitna njiva za rast in razvoj Karitas in drugih dobrodelnih organizacij na Slovenskem.

V pastoralnem letu krščanske dobrodelnosti in solidarnosti je dobrodelno dejavnost po župnijah

potrebno poživiti. Vsaka župnija je poklicana k občestveni dobrodelnosti in vsaka župnija bi morala imeti vsaj kakšno dobrodelno ustanovo. Delovanje župnijskih Karitas se je za velik del župnij izkazalo kot zelo primerna in učinkovita oblika. Delujejo v več kot 400 župnijah po Sloveniji. So žive in dejavne, med seboj se povezujejo na dekanijski ali območni ravni ter se odzivajo na resnične potrebe in stiske ljudi.

V Cerkvii na Slovenskem delujejo tudi druga dobrodelna združenja: Vincencijeva zveza dobrote (nekdanje Vincencijeve konference), Krščansko bratstvo bolnikov in invalidov Slovenije, Vera in luč, skupnosti za pomoč ljudem s posebnimi duševnimi in telesnimi potrebami, zavodi za pomoč ogroženim ženskam in materam, Kolpingove družine, Anin sklad za pomoč družinam z več otroki, zavodi in skupnosti za pomoč različnim zasvojenecem, domovi za starejše, zavetišča za brezdomce, pomoč zapornikom in beguncem ter žrtvam trgovine z ljudmi. V številnih župnijah verniki velikodušno podpirajo dobrodelno in humanitarno delo slovenskih misijonarjev po svetu. Pomoč sestrskim Cerkvam ohranja živo povezanost misijonarjev in misijonark z domačo Cerkvijo. Z njihovo pomočjo Misijonsko središče Slovenije lahko izvaja projekte razvojne in humanitarne pomoči ter mladino vzgaja za razvojno po-

moč najrevnejšim skupnostim tudi v prihodnje.

Karitas in druge cerkvene dobrodelne ustanove so v preteklih letih razvile učinkovite programe pomoči v denarju, hrani in drugih potrebščinah. Potrebno bo razviti še več drugih oblik pomoči: od spremljanja in svetovanja do različnih terapevtskih pristopov, kot so pomoč alkoholikom ali druga

duševna in duhovna pomoč, ki bi bila lažje dostopna ljudem v stiski. Vse, ki ste za tovrstno pomoč poklicno usposobljeni, vabimo, da se kot prostovoljci vključite v delo dobrodelnih organizacij. Pomembno je tudi, da je celotno župnijsko občestvo seznanjeno z dobrodelno dejavnostjo v župniji in da jo podpira. Prostovoljci in sodelavci dobrodelnih dejavnosti

Kratki

Druga knjiga papeža Benedikta XVI. o Jezusu iz Nazareta

Dne 10. marca bodo v Vatikanu predstavili knjigo svetega očeta Benedikta XVI. "Jezus iz Nazareta, drugi del. Od vstopa v Jeruzalem do vstajenja". Izdala jo je Liberia Editrice Vaticana, zanjo pa že veliko časa vlada veliko zanimanje. Knjiga, ki je že prevedena v nemščino, italijanščino, angleščino, španščino, francoščino, portugalsko in poljščino, šteje devet poglavij in epilog. Prvo poglavje govori o vstopu v Jeruzalem in očiščenju v templju. Drugo je posvečeno Jezusovemu eshatološkemu govoru, tretje umivanju nog, četrto Jezusovi duhovniški molitvi, peto zadnji večerji, šesto Getsemanijski, sedmo Jezusovemu sojenju, osmo križanju in pokopu, deveto vstajenju od mrtvih, zadnje pa vnebohodu. Vsako poglavje je razdeljeno na več delov. O knjigi sami bomo seveda še pisali.

8. marec - mednarodni dan žena

Mednarodni dan žena, ki ga vsako leto praznujemo 8. marca, bo ob letošnji stoletnici potekal na temo: "Enak dostop do izobraževanja, usposabljanja ter znanosti in tehnologije: pešpot do dostojnega dela za ženske". Praznovanje tega dne želi na simbolni ravni opozoriti na ekonomsko, politično in družbeno enakopravnost žensk.

Zamisel za poseben dan žensk se je utrnila nemški feministki Clari Zetkin. Prvič so ga obeležili leta 1911, mednarodni dan pa je postal leta 1917.

V Katoliški Cerkvii so se glede pojmovanja vloge ženske po drugem vatikanskem cerkvenem zboru (1962-1965) zgodile pomembne spremembe, saj je podprla njihovo dejavnejšo vlogo. Cerkev žensko danes postavlja v središče civilne družbe. Njena vloga je nenadomestljiva in vsaka ženska je povabljena, da v polnosti živi svoje dostojanstvo. Poklicana je, da se uresniči in uveljavi s svojimi talenti ter s tem prispeva k prijaznejši družbi. Le priznavanje človeškega dostojanstva lahko omogoči vsem skupno in osebno rast. Za spodbujanje take rasti je potrebno zlasti v vsakdanjem življenju zagotoviti enake možnosti moškim in ženskam objektivno enakopravnost pred zakonom.

Moški in ženska sta dva posameznika z enakim dostojanstvom, ki pa ne odsevata statične enakosti, kajti kar je specifično žensko, je različno od specifično moškega. Ta različnost v enakosti bogati in je podlaga za skladno človeško sožitje. Pogoj za zagotavljanje pravične navzočnosti ženske v Cerkvii in v družbi je bolj prodorno razmišljanje in upoštevanje antropoloških osnov položaja moškega in ženske.

V zgodovini so različne družbene, politične, gospodarske ali verske okoliščine negativno vplivale na položaj žensk. Mnogim so bile kratene osnovne pravice in dostojanstvo. Znanstveni napredek, dostopno šolanje in družbene spremembe so vplivale na njihovo spremenjeno vlogo v družbi. Pravo vrednotenje žensk zahteva takšno ureditev dela, da ni prisiljena plačevati svojega napredovanja z zanemarjanjem družine, v kateri ima kot mati nenadomestljivo vlogo. To je vprašanje, po katerem merimo kakovost družbe in dejansko zaščito ženskih pravic do dela.

Dejavna vloga žensk pripomore k zavestnemu iskanju kakovostne in pravične družbene ureditve, kjer nihče ni izključen. Cerkev se zaveda, da je razkorak "med črko in duhom" velik, zato neskladja želi odpravljati s pomočjo vzpostavljanja temeljnih človekovih pravic, miru in dostojanstva. Mednarodni dan pomeni priložnost za razmislek o sedanjem položaju in dostojanstvu žensk.

morajo imeti podporo in duhovno vodstvo dušnih pastirjev ter dejavno ali vsaj moralno podporo župljanov. Župnijski pastoralni svet naj pospešuje in usklajuje organizirano pomoč, da se bo pravočasno odzivala na stiske in potrebe v svojem kraju in širšem okolju. Poskrbimo za dobro obveščenost vseh, ki lahko po svojih močeh in možnostih pomagajo z darovi, občasnim prostovoljnimi delom in svojim znanjem. Vedno pa moramo moliti in darovati svoje trpljenje za blagoslov dobrodelnega dela v Cerkvii. K temu so posebej povabljeni tisti, ki bi za ljudi v stiski radi storili več, kot jim dopuščajo njihove osebne in materialne zmožnosti.

Z dobrodelnostjo želimo kristjani posnemati Boga, ki ljubi vse ljudi. Zato pomagamo vsem, tudi tistim, ki so oddaljeni od župnijskega občestva ali mu sploh ne pripadajo. Dejavnost ljubezen je najmočnejši razlog za našo vero, kajti "samo ljubezen zasluži, da ji verujemo". (Hans Urs von Balthasar) Nepristranska krščanska dobrodelnost je najbolj verodostojno pričevanje za evharistijo v življenju, za veselo oznanilo, za neuničljivo upanje. Blažena mati Terzija je zapisala: "Vsako delo ljubezni, z vsem srcem narejeno, vedno približa ljudi Bogu". Enako je poudaril tudi papež Benedikt XVI. v okrožnici Bog je ljubezen: "Kdor karitativno deluje v imenu Cerkev, ne bo nikdar skušal druge-

mu vsiliti vere Cerkev. Ve, da je ljubezen v svoji čistosti in zastojnosti najmočnejše pričevanje za Boga, v katerega verujemo, in nas priganja k ljubezni. Kristjan ve, kdaj je čas govoriti o Bogu, in kdaj je prav o njem molčati in preprosto pustiti, da govori ljubezen sama. Ve, da je Bog ljubezen (prim. 1 Jn 4,8) in postane navzoč ravno tedaj, ko opravljamo edinole ljubezen". (31)

Dragi verniki, ki se ob nedeljah zbirate kot živo oltarno občestvo! Zavedamo se, da ste prav vi tisti, ki s svojimi darovi in obsežnim prostovoljnimi delom uresničujete dobrodelno poslanstvo naše krajevne Cerkev. Vaša velika darežljivost in solidarnost z ubogimi, trpečimi in obrobniimi je najbolj pristno pričevanje za resničnost evangelija Jezusa Kristusa v sodobnem svetu. Javnost vašega prispevka velikokrat ne opazi in ne prizna, a najpomembnejše je, da zanj ve in vam je zanj hvaležen Jezus, navzoč v trpečih bratih in sestrah. Kot živo občestvo Cerkev bomo zato na tej poti vztrajali in iskali novih poti do ljudi. Kljub kriznim časom, ko se stiske zastrujejo in se zdi, da se možnosti tistih, ki bi lahko pomagali, manjšajo, si Cerkev v zaupanju v Božjo dobroto in darežljivost ljudi upa spodbujati k še večji zavzetosti in nesebičnosti v uresničevanju dejavne ljubezni. Ljubezen je iznajdljiva, in če bo v nas močna, bomo našli vedno več načinov, kako nositi bremena drug drugemu in spolnjevati postavo Kristusove ljubezni. Pri vašem dobrodelnem delu naj vas spremlja Božji blagoslov.

Kratke

Rajonski svet Štandrež za upoštevanje etničnih in drugih značilnosti

Na dnevnem redu zasedanja štandreškega rajonskega sveta 1. marca je bila najpomembnejša točka krčenje števila rajonskih svetov v goriški občini. Deželni zakon št. 29, ki je bil sprejet pred kratkim, predvideva za Gorico največ štiri rajone, medtem ko jih je do sedaj deset. Ta zakon sploh ne upošteva, da za nekatere rajone (Štandrež, Podgora, Štmaver-Oslavje-Pevma) predvideva zaščitni zakon v 10. členu vidno dvojezičnost in da 21. člen istega zakona štiti upravno ureditev v krajih, kjer je prisotna slovenska manjšina. Na seji rajonskega sveta so tudi naglasili dejstvo, da je bil Štandrež samostojna občina in da ima zelo razgibano in dejavno društveno delovanje na različnih področjih. Smisel decentralizacije na občinski ravni je prav v tem, da okrajji, ki imajo specifične značilnosti, ohranijo doseganje območne meje in da se še okrepijo njihove pristojnosti. Glede finančnih zadev so odborniki in predsednik pripravljeno sodelovati brezplačno, občina naj bi krila samo potne in telefonske stroške. Predsednik Marjan Breščak je na sestanku podal poročilo o delovanju sveta v zadnjem obdobju. Čeprav je občina drastično skrčila finančne dotacije, je štandreški rajonski svet izvedel marsikaj in aktivno sodeloval z društvi in posamezniki. Veliko je bilo prostovoljnega dela in tudi domači obrtniki so prispevali za določene projekte. Ko bi občina neposredno upravljala sicer skromna sredstva, namenjena rajonskim svetom, bi za iste pobude porabila veliko več denarja. / Damjan Paulin

Števerjan: proslava ob 60-letnici KDZ

Števerjanska sekcija Slovenske skupnosti vabi v **soboto, 26. marca**, na proslavo z naslovom 60 let samostojnosti in svobode, posvečeno 60. obletnici Kmečko delavske zveze. Na Križišču v Števerjanu bosta ob 17. uri odkritje in blagoslov jubilejne plošče. V župnijskem domu Frančišek Borgia Sedej v Števerjanu bo imel ob 18. uri govor predsednik pokrajinske konzulte za slovensko skupnost Peter Černic. Sledila bo okrogla miza o upravljanju v lastnem jeziku. Moderator bo časnikarka z bogatimi publicističnimi, političnimi in upravnimi izkušnjami Erika Jazbar; sodelujejo županja občine Dolina Fulvia Premolin, župan občine Železna Kapla (Koroška) in svetnik Koroške kmetijske zbornice Franc Jožef Smrtnik, predsednik Izvršnega odbora Italijanske unije Maurizio Tremul in predsednica Razvojnega agencije Slovenska krajina (Monošter) Andreja Kovač. Ob 19.30 bo nastopil Kvintet Smrtnik iz Kort na Koroškem.

Mala Prešernova proslava v Kulturnem domu / Živahna 'medena' predstava

Kot je že ustaljena navada, je bila tudi letos v goriškem Kulturnem domu Mala Prešernova predstava za otroke. Prireditelji so bili Slovenski dijaški dom Simon Gregorčič, kulturna zadruga Maja, Kulturni dom Gorica, Športno združenje dom Gorica in sodelovanju s slovenskim programom deželnega sedeža Rai iz Trsta, ki je celotno prireditev tudi posnel. Producent predstave je bil Studio Anima iz Ljubljane. Na odru sta okoli velikega, pisanega čebeljnaka in drevesa v cvetju poletavala skrbna in delavna čebelica Zzina in lenušiči, nerodni trot Jušt, ki je sanjal le, kako bo osvajal matico. Pa je seveda ni, ker so ga drugi prehiteli! Zadovoljil se je s prijateljskim drage čebelice, ki je pobrenčevala okoli njega in pela pesmice. Tudi sam se ji je pridružil s petjem, ki je ogrelo otroška srca. V zaljubljenega trota in modro čebelico sta se prikupno in živahno prelevila animator, igravec in še kaj, Sten Vilar, ki je na

Damjana Golavšek

Sten Vilar

Goriškem zelo dobro poznan, saj je že večkrat popestril otroško prireditev ob dnevu slovenske kulture, in pevka Damjana Golavšek, ki se je imenitno znašla v vlogi brenčee čebele. S svojim lepim, polnim glasom in veselim pesmicami je osvojila male in velike poslušalce. Predstava Medenka otrokom na igriv način prikaže, kaj vse se dogaja v panju in okoli njega,

Duhovnja sv. Ivana ob postu

Slovensko pastoralno središče v Gorici je na pepelnico sredo uvedlo postni čas s pepelnjem. Vernike vabi, da bi se čemu odpovedali, se bolj posvetili molitvi, obiskovanju bolnikov in ostarelih, da bi potrebnim priskočili na pomoč in bolj zavestno sodelovali pri župnijskih dejavnostih. V cerkev sv. Ivana vabi vsak torek in petek v postu ob 17.30 na križev pot. Obveščča, da bo dekanjski križev pot na Mirenski Grad v nedeljo, 13. marca, ob 15. uri. Otroci in mladi pa so posebej vabljeni na križev pot na Mirenski Grad v soboto, 9. aprila: začetek ob 16.30, konec s sv. mašo ob 18. uri. Vabljeni!

Srečanje na Jazbinah: Gorica v času miru

V **petek, 11. marca**, bo ob 18. uri na kmetiji Aleša Komjanca na Jazbinah št. 35 srečanje z naslovom "Gorica v času miru" in podnaslovom "Spomini 'rdečega' partizana in 'belega' Slovenca". S Silvinom Polettom in Marjanom Terpinom se bo pogovarjal časnikar Roberto Covaz. Informacije: tel. 0481 391228, info@komjancalessio.com.

SKPD F. B. Sedej / Gostovanje igralcev s Proseka-Kontovela

Drugačno branje Malomeščanske svatbe

Člani Dramske družine SKPD F. B. Sedej iz Števerjana so si, pod pokroviteljstvom Zveze slovenske katoliške prosvete, v letošnji sezoni zamislili niz večerov zamejskih amaterskih skupin, v katerega je bila seveda vključena tudi njihova nova produkcija, svojevrsna komedija Harvey avtorice Mary Chase v režiji Franka Žerjale. V petek, 18. februarja, so prišli k njim v goste igralci dramske skupine KPD Planina iz Sel na Koroškem, stari znanci, saj so na Goriškem že velikokrat nastopali. V režiji Francija Končana, že dolgo let njihovega umetniškega vodje, so predstavili igrano Martina Dovjaka Obisk. Ta srečanja z ljubiteljskim gledališčem so se končala v nedeljo, 27. februarja, ko so na odru Sedejevega doma v Števerjanu prvič nastopili mladi igralci

nemškega dramatika, inovatorja v pisanju dramskih del, Bertolta Brechta, Malomeščanske svatbe, v prevodu Eduarda Milerja in Irene Novak Popov. Svojska komedija z grenkim priokusom se kar pogosto pojavlja na slovenskih poklicnih odrih, manj pa v

nemškega dramatika, inovatorja v pisanju dramskih del, Bertolta Brechta, Malomeščanske svatbe, v prevodu Eduarda Milerja in Irene Novak Popov. Svojska komedija z grenkim priokusom se kar pogosto pojavlja na slovenskih poklicnih odrih, manj pa v

ljubiteljskih gledaliških krogih. Brecht je namreč zahteven avtor in zato so se proseški igralci zagrizli v kar trd oreh, ki so ga, vsaj delno, tudi dobro strli. Geč jih je pri tem odpeljal v neznano gledališko avanturo. Protago-

vsaj zbledela močna Brechtova kritična ost, naperjena proti malomeščanski družbi, ki si domišlja, da dosega stopnjo omikane, intelektualno razgibane družbe, pri svojem povzpnetištvu pa se le osmeši, saj se pri vsakem njenem

dejanju izkazuje njene grobosti in lažno pretvarjanje. Ta poanta in tako nastavljena kritika malomeščanskega mišljenja odpade, če se dejanje pomakne na rob družbenega toka, ki je že sam posebej trd in robot, saj brez tega v njem življenje ni možno. Igralci so dosledno udeležili režiserjevo misel, ki je med drugim dogajanje predstave pomaknila v dvorano. Klošarji namreč 'spijo' razpršeni po njej in se v začetku, po prebujanju, posamično privlečejo na oder, kjer imajo gostijo kar pred smetnjaki. Geč, ki si je zamislil tudi scensko podobo prizorišča z osnovnimi elementi, je dokaj statično igro kar razgibal z možnimi premiki igralcev, ki so pokazali precej utečeno in usklajeno igro. Manj izraziti so bili v karakterizaciji posameznih likov, ki nudijo kar nekaj snovi za izdelavo značajev, in pri poudarjanju njihovega obnašanja in ravnanja. Zelo dobra je bila glasba Aleksandra Vodopivca, ki je skladno in pomenljivo spremljala vsebino. Pod vodstvom Betty Starc so bili premisslino izbrani kostumi, vidno odražajoči klošarsko 'eklektično' pisanost. Gledalci, ki so se v lepem številu zbrali v števerjanski dvo-

rani, so nastopajočim namenili topel aplavz, saj so le-ti v študij zahtevnega dela vložili veliko truda, pa tudi veselja do odrskega nastopanja in mladostne zagnanosti.

IK

V goriških in tržaških vrtcih o čustvih Prvo srečanje med štandreškimi malčki

V goriških in tržaških vrtcih je študijski center M. Klein začel izvajati projekt o čustvih *Spoznavajmo čustva in gradimo pozitivne medosebne odnose*. Na posameznih srečanjih otroci spoznavajo in se naučijo prepoznavati pozitivna in negativna čustva, jih primerno izražati in jih deliti z drugimi. Izhodišče je raznolik svet pravljič s pozitivnimi in negativnimi junaki, v katerem se prepletajo osnovna čustva: veselje, žalost, strah, jeza... Projekt se je začel v vrtcu v Štandrežu s prispevkom Fundacije Gorica.

Otroke je uvedla v razgiban svet čustev in občutkov izvedenka študijskega centra M. Klein Martina Šolc. S pomočjo želve - lutke Želvi - je otrokom najprej povedala, kaj so čustva: to niso čokoladni piškoti, niti bomboni, kot si je mislil Želvi, so pa prav tako raznolika in pisana. Otrokom je povedala pravljico o Sneguljčici s posebnim poudarkom na junakih in njihovih občutkih.

Otroci pri tem širijo besedni zalog (besede o čustvih), razmišljajo o čustvih (kaj se jim dogaja), jih raziskujejo (govor, mimika, risanje...). Cilji projekta so spodbujanje razmišljanja o sebi, svojih čustvih in občutkih, spodbujanje njihovega doživljanja in izražanja, spodbujanje zrelih, primernih in ustreznih načinov izražanja, skratka razvoj čustvene inteligentnosti. Čustva še odrasli težko ubesedimo in izrazimo, kaj šele otroci, ki jih o tem ni nihče poučil.

V zgodnjem otroštvu se otroci srečajo z osnovnimi čustvi, sčasoma pa spoznavajo tudi bolj kompleksna, se z njimi igravo, raziskujejo njihovo delovanje in druge koristi. Starši, ki želijo otroka naučiti zdrave reakcije ter zdravih emotivnih vzorcev, se morajo zavedati, da otrok vse opazuje. Starši, ki se dobro počutijo s svojimi čustvi in jih

ponosen ter kako še dodatno okrepi pozitivna čustva. Otrok ni odrasel človek, uči se z dejanji, poskusi in vprašanji o tem, kaj se bo zgodilo. Zato v njegovem otroštvu ni slabih ali dobrih čustev, čustva skuša otrok le razumeti in prav vsako čustvo predstavlja možnost za učenje kot izkušnjo in spoznanje o lastnih reakcijah. S tem pa se otrok uči tudi lastnih reakcij in njihovega obvladovanja. Z učenjem samokontrole je potrebno pričeti že v ranih letih, saj je v svetu vse preveč čustvene zapuščenosti. Med projektne cilje pa sodi tudi sprostitiv. V ta namen je

jo. Ni jim treba uporabljati lastne domišljije, zato je način vodene vizualizacije, ki spodbuja spoznavanje drugega sveta, ki je v njih samih, tako dobrodošel. Preko vodene vizualizacije se otroci tudi umirijo. Saj živimo v času, ko vsi hitimo in z vseh strani pritiskajo na nas. Žal mislimo, da se to dogaja le odraslim, da je otroštvo brezskrbno in da otroci niso pod pritiskom. Kako daleč smo od resnice! Če samo pokukamo v naše domove zgodaj zjutraj: kako priganjamo otroke, naj že vendar vstanejo, zakaj se tako počasi oblačijo, kaj mečkajo z zajtrkom, zakaj

znajo izražati ter obvladovati (emotivno inteligentni starši), znajo svojemu otroku podati bogato znanje o emotivni inteligenci. Danes se govori o emocionalni pismenosti kot osnovi za srečnega in samostojnega otroka, ki se bo razvil v psihološko zdravega posameznika. Vsak dan je otroku treba omogočiti, da govori o vsem, kar ga jezi, žalosti ali zaradi česar se čuti krivega... Prav tako je nujno potrebno govoriti o tem, kaj otroka osrečuje, na kaj je

Martina Šolc uporabila vodeno vizualizacijo, ki se izvaja v prostoru, kjer se govori tiho ali pa je popolna tišina. Po vsaki pravljici so torej "čarali" in se spremenili v metuljčke, kravice in druge pravljicne junake. Na krilih domišljije so poleteli visoko med oblake, nad morje, poigrali so se s pticami, se pasli po travniku, pili vodo iz studeca, padli v vodo in čofotali in... V poplavi vizualnih spodbud - televizija, računalnik, elektronske igrice - opažamo, da otroci težko samo poslušajo

ne oblečejo tega in ne onega. Hitro morajo korakati v vrtec in z njimi večkrat spregovorimo le dve besedi, ker razmišljamo o delu, ki nas čaka. Srečanja so se končala s potovanjem z vlakom občutkov. Otroci so šli obiskat pravljice, ki so jih prebrali. Na zadnji postaji pa jih je čakalo presenečenje: jezna žaba, ki je od jeze počila kot balon. Pozdravili so se s Himno dobre voje, ki je prav zares pričarala veselje in smeh.

Ivana Šolc

Sovodensko društvo Karnival je poskrbelo za veselo vzdušje

Brezskrbna zabava in pisan sprevod vozov in skupin

Spet je bil pust v Sovodnjah zelo uspešen. Pisane maske različnih barv in oblik so se zbrle že v petek zvečer, ko so lahko zaplesale na glasbo iz osemdesetih let s skupino Studio 80 in nato še z dj-em Stanetom. Tudi v soboto se je na plesišču trio pustnih šem. Zanje so pozno v noč igrali The Maff. Najbolj veselo je bilo v nedeljo. Sončno vreme je privabilo veliko gledalcev, ki so uživali ob pogledu na pustne maske. Sprevod so uvedle dekleta Kluba Logaških mažoret in godba na pihala Viktor Parma iz Trebč. Udeležilo se ga je osem vozov in deset skupin. Skupine iz Gabrij, Vrtojbe, Šempetra in Nove Gorice ter Osmica pri Mačku se niso uvrstile na zmagovalna mesta, saj je bilo nagrajenih le prvih pet. Med skupinami je peto mesto zasedla skupina iz Šempolaja, ki je nosila naslov

Uuu... k'ku smo kuntenti. Četrto mesto je šlo združenju staršev iz Nabrežine, ki so se poigrali s čudnimi vremenskimi razmerami ter se oblekli v kapljice in snežinke. Podelili so jim tudi nagrado za simpatijo. Tretje mesto so si pri-

služili Asterix in Obelix proti Rimljanom iz Opatjega sela. Romjanci, ki so se tokrat preoblekli v pisano in sočno sadje vseh oblik in za vse okuse, so se uvrstili na drugo mesto. Zmagala je skupina s Proseka - Kontovela, ki je

prikazala, kako lahko ustvarjaš "business" tudi s pogrebi. Števerjanski Bunga bungaville, Štandreški Bumba bumba in Bacco, tabacco e Venere iz Sedegliana si niso prisluzili nagrad, čeprav so s svojo simpatijo zelo očarali občinstvo. Četrto mesto so si delili dimnikarji iz Šempetra, ki so si prisluzili tudi nagrado za simpatijo, in kuharji iz Štmavra. Povočni mož, ki je po mnenju Sovodenjcev tudi sam v težavah zaradi prevelikega dežja v zadnjih letih, je pristal na tretjem mestu. Barka mornarjev iz Križa, ki zamašča tuno v svojem morju, je prijadrala do drugega mesta. Merjasci iz Praprota z vozom Trst je naš, Gorica t' di, so si po zmagi na Kraškem pustu prisluzili zmago tudi na Sovodenskem. Razigrano vzdušje se je nadaljevalo s skupino Happy day.

Pri društvu Karnival so se po nekaj letih odločili, da bodo spet priredili ples tudi na pustni torek. Ker je bil letos ravno 8. marca, so na odru nastopili postavnimi fantje s posebnim plesom, namenjenim vsem ženam in dekletom. Za zabavo je poskrbel dj Stane.

Be

V Števerjanu še ohranjajo stare navade Vaško pustovanje

V zamejskih slovenskih vaseh je navada, da se vsako leto mladina in pa tudi kakšen odrasel, ki je v duhu še mlad, našemi in se odpravi na 'koledovanje'. Pred desetletjem smo v šoli imeli posebno domačo nalogo. Intervjuvali smo namreč naše none in nonote, ki so nam z iskricami v očeh pripovedovali, kako je potekal pust, ko so bili oni mladi. Pravila so bila vedno enaka: obleke so si sami sešili, denarja, da bi jih kupovali, ni bilo. Obvezno je bilo imeti fanta, ki je neprestano igral na harmoniko

in zbiral take skladbe, ki so bile najbolj primerne za ples. Danes je pust hrupen, preveč je vseh tipov raznovrstne glasbe, ki razbija na pustnih vozovih. Zaradi tega je nekoč tudi več mladih znalo igrati kak instrument, danes pa opažam, da je takih fantov in deklet, ki ljubiteljsko igrajo na mako glasbilo, vedno manj. Pustarji so prejemale raznovrstne darove, večkrat so bila to živila: jajca, klobase, vino. Denarja je bilo malo, večkrat ga 'koledniki' tudi niso sprejemali. Na tak način so takrat razveseljevali vaščane, še predv-

sem starejše in osamljene ljudi. S to filozofijo štartamo števerjanski fantje tudi danes, na pustni torek. Spreveda se udeležijo tudi nekateri fantje iz Gorice in okolice, kar nam je seveda v veselje. Nekaj dni pred pustom pripravimo voz in traktor ter namestimo ozvočenje za glasbo. Izbira kostumov je vsako leto naključna, večkrat nima političnih ali kakih drugih kritičnih namigov. V torek opoldne se odpravimo in obiščemo vse števerjanske zasele in domove ter se utrujeni vrnemo v Sedejev

dom, kjer nam vaščan Marko pripravi firtaljo z dobrotami, ki smo jih dobili po poti. Lepo je videti, kako starejši ljudje zaplešejo ob harmoniki in se poveselijo s 'koledniki'. Ob prijatni glasbi in družbi imam vtis, da se čas za en dan ustavi, skrbi odletijo in prisotna je le misel na zabavo. Mislim, da je prav, da se danes obujamo stare 'koledniške' navade, sicer ne tako kot nekoč, vendar z istim ciljem, da preživimo lep dan v družbi sovaščanov.

Damjan Klanjšček

Deveta Pravljčna urica v Feiglovi knjižnici V iskanju čarovnice...

Kljub pustnemu razpoloženju se je v mladinski sobi Feiglove knjižnice v ponedeljek, 28. februarja, zbralo štirinajst malčkov, ki so posedli na mehke blazine in radovedno čakali, kaj jim bo razkrila nova

nogavice, šilaste klobuke, metle in seveda kotle, v katerih kuhajo čarobne zvarke (vse te rekvizite je Šolčeva imela ob sebi, da je pravljčno vzdušje postalo bolj topljivo in resnično). Odkril pa je tudi, da imajo silno rade črne muce, in

zato se je odpravil na lov na čarovnico, da bi končno dobil topel dom, saj je bil potepuški muc. Nikjer je ni našel, pa se je vrnil v knjižnico in tam srečal celo skupino čarošolk s

čariteljico. Pridružil se jim je in z njimi odšel v čarovniško šolo in z velikim veseljem postal čarovniški mačkon. Da bi tudi otroci okusili malo čarovniške moči, jim je črna muc-pravljčarka razdelila čarobne paličice vseh barv, da bi z njimi pričarali kaj lepega in se v prosojnem plašču domišljije napotili v širni svet pravljic, kjer ni nič nemogoče. / IK

In memoriam

Ana Ivančič

Prvega marca je nepričakovano in prerano podlegla daljši bolezni Ana Ivančič, vd. De Comelli. Rojena v Kobaridu leta 1938, v mladosti in tudi pozneje v Gorici ni imela lahkega življenja. Vajena je bila trdega dela, zlasti po moževi smrti. Novica o njeni nenadni smrti je Goriško pretresla, potem ko je njeno zdravstveno stanje kazalo, da se izboljšuje. V življenju se je Ana ob svojem delu rada vključevala v nekatera društva in skrbno sodelovala. Bila je večletna članica Društva slovenskih upokoencev za Goriško, bila je izvoljena v Upravni svet in kot odbornica prevzela odgovornost za društveni ženski pevski zbor, v katerem je več let rada pela. Sodelovala je tudi pri balinarskih društvih, najprej pri upokoencih, nato

pri krožku Mak.

Bila je skromna, a preudarna, prijazna in verna. Odlikovale so jo srčna dobrotta, požrtvovalnost in izredna dobra volja do dela in življenja. Pogrebnege obreda v cerkvi sv. Ivana v Gorici se je udeležilo veliko ljudi. Pred vhomom v cerkev je ob krsti zapel društveni ŽePZ pod vodstvom Aleša Hobana. Mašo je s pomenljivo pridigo daroval župnik Marijan Markežič ob sodelovanju msgr. Cvetka Žbogarja. Na koru je močno in občuteno donelo petje članov vokalne skupine Musicum, katere član je bil tudi Anin sin Kristjan, in članov zbora Mirko Filej. Predsednik Društva upokoencev je spregovoril o Aninem življenju, izrekel sožalje svojcem in se Ani iskreno zahvalil za vse, kar je dobrega naredila. Tudi po maši je ŽePZ lepo zapel Ani v slovo. Po upepelitvi bo pokopna počivala v družinskem grobu v Kobari- du. / EPD

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

vabi na odprtje fotografske razstave

MARIJINE BOŽJE POTI OD BARBANE DO MARIJINEGA CELJA NA KOROŠKEM

razstavo je pripravilo društvo Circolo Fotografico Isontino

Kulturni center Lojze Bratuž
ponedeljek, 14. marca 2011, ob 17.30

DEKANIA ŠTANDREŽ v sodelovanju s KULTURNIM
CENTROM LOJZE BRATUŽ in SD SONČNICA

vabi na predavanje

KRISTJANOV MESTO V DRUŽBI

dr. Anton Stres, ljubljanski nadškof

Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici
četrtek, 10. marca 2011, ob 20.30

Obvestila

Društvo Tržič organizira v marcu tri srečanja s slovensko knjigo. V petek, 11. marca, bo ob 18. uri v knjigarni Rinascita, na drevoredu S. Marco 29 v Tržiču predstavitev pesniške zbirke Preden luna izpuhti Liliane Visintin; večer bo vodila Martina Kafol. Zadnje srečanje bo 26. marca ob 18. uri v knjigarni Rinascita; na vrsti bo Miro Tasso s knjigo Un onomasticidio di Stato.

Društvo slovenskih upokoencev za Goriško sporoča udeležencem izleta v Koper, da bo 12. marca odpeljal prvi avtobus iz Gorice s trga Medaglie d'oro ob 7.50, nato s postanki pri vagni, v Podgori pri športni palači in v Štandrežu pri bankah blizu telovadnice. Drugi avtobus bo odpeljal ob 8. uri iz Štandreža izpred Čedajske banke blizu telovadnice, nato s postanki v Sovodnjah, na Poljanah, v Doberdolu in Jamljah. Priporoča se točnost!

Plesni večeri Vipava. Nekdanji in sedanja tečajniki plesnih šol so vabljeni na javni družabni ples, štandrednih, latinsko-ameriških in disko plesov, ki jih za vas prireja vsako parno soboto v mesecu Plesno društvo Vipava. Vabljeni ste v soboto, 12. marca, ob 20. uri v Kulturni dom v centru Vipave. Tokrat plešemo na živo glasbo! Inf.: Jurij +386 (0)31 247 578.

Pokrajinski svet SSK za Goriško bo zasedal v torek, 15. marca, ob 20. uri. Zasedanje bo na goriškem sedežu SSK, drevored 20. septembra 118 v Gorici. Toplo vabljeni člani pokrajinskega sveta in izvoljeni upravitelji SSK.

Galerija A. Kosič vabi v sredo, 16. marca, ob 18. uri na odprtje razstave mednarodnega likovnega simpozija Slovenija, odprta za umetnost 2010, ki je potekal pod naslovom Druga narava na Sinjem Vrhu. Avtorji iz Italije, Avstrije, Slovenije, Poljske in Hrvaške in njih dela bosta predstavili umetnostni zgodovinariki Cristina Feresin in Anamarija Stibilj Šajin. Razstava bo odprta do 2. aprila 2011. Urnik razstave: od torika do sobote, od 9. do 12.30 ter od 15.30 do 19. Vhod skozi trgovino obutve Kosič, ul. Raštel 5/7, 1. nadstropje. **PD Štandrež** prireja šestdnevni društveni izlet Italija-Črna gora od 9. do 14. aprila 2011. Program predvideva: Loreto, Monte Sant'Angelo, San Giovanni Rotondo, Alberobello, Matera, Bari, Bar, Kotor, Lovčev, Cetinje, Bečići, Dubrovnik, Medugorje, Čitluk in Mostar. Informacije: 0481 20678 (Božo) ali 347 9748704 (Vanja).

Velikonočno potovanje s Krutom v "Baltske prestolnice" od 21. do 26. aprila z obiskom Vilnusa, Rige in Tallina. Informacije na sedežu Kruta, ul. Cicerone 8/B, tel.

040/360072.

KRUT vabi na cvetlični sejem Euroflora, ki bo v Genovi od 25. do 26. aprila. Informacije na sedežu Kruta, ul. Cicerone 8/B, tel. 040 360072.

Društvo slovenskih upokoencev za Goriško prireja od 18. do 22. maja izlet z avtobusom v Beograd ob 100-letnici smrti prvega slovenskega letalca Edvarda Rusjana. V programu je ogled zanimivih krajev, kot so Đakovo, Vukovar, Novi Sad, Beograd, Oplenac, Jesenovac. Vpisovanje bo le v Gorici na sedežu na korzu Verdi 51 samo od 18. do 22. marca, in v četrtek, 17. marca, od 10. do 12. ure. Potreben je veljavni dokument! Na račun 150 evrov.

Z Novim glasom v Nemčijo od 14. do 21. junija 2011. Prijava in informacije na upravi NG v Gorici, tel. 0481 533177, in na uredništvu v Trstu, tel. 040 365473. Akontacija ob vpisu: 200,00 evrov. Kdor bi želel prejeti program potovanja po elektronski pošti, naj sporoči na naslov mohorjeva@gmail.com.

Slovensko planinsko društvo v Gorici prireja ob 100-letnici ustanovitve večdnevni planinsko-turistični izlet v Bolgarijo od 25. junija do 3. julija. Prevoz z avtobusom. Prednost imajo člani.

Še vedno se nadaljuje akcija za riž otrokom p. Petra Opeke na Madagaskarju. Vaš dar lahko izročite po banki na: Misijonski krožek Rojan, via Cordaroli 29, 34135 Trieste, tel. 040 362120, IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948, Codice BIC: CCTSIT2TXXX.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 11.3.2011 do 16.3.2011)

Radjska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob četrkih in sobotah, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 11. marca (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 13. marca (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 14. marca (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti doma in po svetu - Obvestila.

Torek, 15. marca (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 16. marca (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Prijazne ptice sinice - Izbor melodij.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA
ZVEZA PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE
ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV V ITALIJI
ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST
JAVNI SKLAD RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

PRIMORSKA POJE 2011

petek, 18. marca, ob 20.30
Štandrež, cerkev sv. Andreja ap.

nastopajo:

Moški pevski zbor Janez Svetokriški, Vipavski križ
Župnijski mešani pevski zbor Šempeter
Dekliški zbor Kraški slavček, Nabrežina
Mešani pevski zbor F.B. Sedej, Števerjan
Komorni zbor Ipavska, Vipava

soprireditelj Prosvetno društvo Štandrež

nedelja, 20. marca, ob 17. uri
Gorica, Kulturni center Lojze Bratuž

nastopajo:

Pevska skupina Društva kmečkih žena, Ilirska Bistrica
Moški pevski zbor Vinograd, Vrtovin
Mešani pevski zbor Igo Gruden, Nabrežina
Mešani pevski zbor Encijan, Pulj
Moška vokalna skupina Lipa, Bazovica
Dekliški pevski zbor Mavrica, Postojna
Mešani pevski zbor Obala, Koper

soprireditelj Moški pevski zbor Mirko Filej iz Gorice

Razstava Krištofa Zupeta v osnovni šoli Horjul "Krištof je neustavljivi iskalec!"

V petek, 4. februarja, je bilo v osnovni šoli Horjul odprtje razstave del slikarja Krištofa Zupeta, ki se v te prostore s prikazom svojih umetnin vrača že dobrih 50 let. Odprtja se je udeležilo 200 gledalcev, ki so prisluhnili tudi kulturnemu programu. Nastopili so namreč člani Slovenske filharmonije: violinista Vera Belič in Drago Arko, violončelist Ivan Šoštarčič in čembalistka Aleksandra Verbitskaja, ki so izvajali skladbe J. S. Bacha in G. F. Händla. Na odprtju razstave, ki je bila na ogled do 8. februarja, je o umetniku in njegovem ustvarjanju spregovoril Janez Zupet, čigar nagovor objavljamo v celoti.

Krištofova horjulska razstava v počastitev slovenskega kulturnega praznika – Prešernovega dne – ima že več kot polstoletno tradicijo. Kot taka je unicum v vseslovenskem merilu in priča o izjemni slikarjevi zvestobi in zavezanosti velikemu Prešernu – temu Mojzesu slovenskega naroda, prek njega pa tudi svojim slovenskim rojakom.

Za izhodišče svojega razmišljanja sem izbral verze, ki jih je Prešeren postavil za moto k svojim nesmrtnim Poezijam:

Sem dolgo upal in se bal,
slovo sem upu, strahu dal;
srce je prazno, srečno ni,
nazaj si up in strah želi.
Človek je edino bitje na zemlji,
ki ga ne more zadovoljiti sedanjost – tukajšnjost in zdajšnjost. Človekov pogled je uprt v prihodnost. Človek je bitje prihodnosti. Prihodnost prebujajo v njem upanje in vzbuja strah. Oboje spada k človekovi danosti, oboje se v življenju prepleta. Upanje je vselej naravnano na neko dobro, strah pa se veže na neko

zlo. To temeljno razločevanje med dobrim in zlim je značilna človeška zmožnost. Zaradi nje je človek etično, npravstveno bitje. Čim bolj je etično prebujen in ozaveščen, tem bolj dosledno se odloča za dobro. In čim bolj dosledno se odloča za dobro, tem bolj je notranje svoboden, tem bolj duhovno živ.

Človeško srce hrepeni po življenju, po neminljivosti, absolutni prihodnosti. To hrepenenje pa mu more izpolniti samo nekdo, ki je neskončno večji od njega; nekdo, ki je življenje samo – Tisti, ki je prišel, da bi imeli življenje in ga imeli v obilju. Ko človek naveže z Njim živ stik, oseben odnos, ureniči sebe kot religiozno bitje. Šele religiozna razsežnost do kraja utemelji in nadgradi potrebnost in dolžnost človekovega etičnega prizadevanja. Znani judovski mislec Levinas, ki svojo filozofijo gradi na etiki, na etosu, približa: Brez Boga ni etike, ni morale, ni odgovornosti. Če kdaj, potem danes ni treba iskati dokazov za to.

Človek, ki ve za svojo odgovornost pred Najvišjim, iz naveže z Njim črpa vedno novo moč za svojo duhovno osvoboditost in čistost, celovitost in živost. To ga odpira in usposablja za dobro, za ljubezen in solidarnost. Naša duhovna živost je po dobroti Njega, ki je življenje, trdno poroštvo in zagotovilo, da je pred nami neminljiva prihodnost. Če te bivanjske uvide naveže-

mo na umetnost in njeno poslanstvo, se nam razkrije, da bistvo umetnosti ni in ne more biti v estetiki. Estetika se zadovolji s sedanostjo, z imanenco. Gola estetika, ki se izživlja v larpurlartizmu, nima življenjskega naboja in se ne more prebiti v prihodnost. Skratka, nima obstojnosti. Obstojnost

se je dokopal do te višine in čistine zlasti v svojem Krstu pri Savici, Cankar jo je izsanjal v svojih predsmrtnih Podobah iz sanj, Mrak jo je dotrpel v svojih himničnih tragedijah, v katerih je krščanstvo osvobodil, ga izčistil in poglobil, konkretiziral in poduhovil obenem. Krištof je imel v življenju to mi-

daje umetnosti šele etična razsežnost, ki premore vrednote, katerim čas ne more doživega. Dokončno vrednost in polno smiselnost pa dobi umetnost, če je odprta v religiozno obnovo, v transcendenco. Resnična umetnost je iskalka božanskega Logosa, odrešilne Besede in odrešilnega Obraza, je utiralka poti do tistega življenjskega Smisla, ki edini lahko poteši brezdanja hrepenenja našega srca.

Triglavi vrh slovenske besedne umetnosti, Prešeren v poeziji, Cankar v prozi in Mrak v dramatik, se je – vsak na svoj način in po svoji poti – povzpел do te poslednje Resničnosti in resnične Obstojnosti. Prešeren

lost, da je lahko dolga leta drugoval z Ivanom Mrakom. Ta, še vedno odrivani in zamolčevani velikan slovenskega Parnasa, ki je upesnil, razgonetil in z nadzemsko lučjo ožaril toliko izjemnih človeških usod, je tudi Krištofa človeško in umetniško reševal in ga usposobil ne le za vrhunskega likovnega, temveč tudi za besednega ustvarjalca. Zlasti zadnja leta namreč Krištof marljivo zapisuje svoje refleksije o umetnosti, religiji in filozofiji, pa tudi o življenju nasploh. Predvsem pa so njegovi zapisi hommage njegovemu enkratnemu učitelju in največji likovni vzornici Karli Bulovec. Tako od blizu in tako celovito kakor on ju ni

spoznal nihče, zato so njegova pričevanja in uvidi v skrite razsežnosti njenega človekovanja in umetnosti nadvse dragoceni in za prihodnje rodove nepogrešljivi.

Čprav prezrt s strani tistih, ki bi morali o njem prvi spregovoriti, in kljub vsej svoji skromnosti se Krištof zaveda, da je kot slikar v resnici avantgarda današnjega slikarstva, ker se čuti odgovornega za neprekinjeno slikarsko izročilo in ker – kot se sam izrazi – ni "zapadel trobentam, ki razglašajo absurd". Kot umetnik se vedno znova dokopava do nove zrelosti in svobode. Ve, da mora umetnik ohraniti otroško preprostost in čistost, živo npravstveno zavest in stremeti za resnico in odrešujočo ljubeznijo, v prepričanju, da je Evangelij kot skriti zaklad ne le izvor evropske zavesti, ampak tudi nenadomestljiv izvir umetniškega navdaha in ustvarjalnosti.

Čas vsesplošne krize, ki jo preživljamo, se na svojski način odraža tudi v tematiki letošnje Krištofove razstave. Ker skorajda ni več naročil, se je slikar odločil za avtoportrete. Medtem ko jih je lani razstavil

pretežno v risbi z ogljem, pa je letos prešel na slikanje z oljem. Sam piše: "V pravem času sem živel. Preizkušnje so bile zame le tolike, da sem jih zmogel... Počutim se srečen, da imam svoj obraz, da ga lahko celo dobro upodobim". Kakor po obrazih drugih portretirancev Krištof tudi po svojem obrazu potuje stvarno, disciplinirano in naravnost asketsko, zlasti pa nepodkupljivo resnicoljubno. Popolnoma se prepušča svoji intuiciji. Odstira nam najbolj skrite plasti svoje kompleksne osebnosti. Kljub grobi tehniki in eruptivnemu zamahu se je zmožen dokopati do najfinjših tančin svoje duše. Zna se izpovedati v drobnih detajlih, ki dobesedno žarijo. Krištof je neustavljivi iskalec, nikoli se ne zadovolji z že doseženim, še in še vrta in sondira, dokler se ne prebije do tistega, kar je iskal. Tak je tudi pri portretiranju svojih najbližjih in prijateljev, pa tudi rož, ki jih upodobi v vsej njihovi čudežnosti. Vedno znova se vrača h Križanemu, ki ga stalno meditira in živi v njegovi luči.

Krištofove podobe bodo obstale, ker so žive in resnične. Take pa so zato, ker so rojene iz trdo priborjene človeške in umetniške čistine, iz močne npravstvene zavesti in globoke vere. Potrjujejo nas v tistem, kar je za nas bistveno: da je naše življenje smiselno in sveto. Čim bolj ga prežarimo z odgovornostjo, z ljubeznijo, odpoovedjo in žrtvijo, tem bolj živi, resnični in svobodni smo in tem bliže smo svojemu cilju: življenju absolutne prihodnosti.

Kratki

"Ženski pogledi – Obiettivo femminile" v Galeriji 75 s poklonom Marii Fini Ingalliso

Ob Dnevu žena organizira Fotoklub Skupina 75 že od leta 2003 prireditve "Ženski pogledi – Obiettivo femminile" v sodelovanju s Števerjanskim kulturnim društvom Briški grič. Namenjena je ženski ustvarjalnosti in poudarja povezovanje različnih kultur, prisotnih na našem območju. Manifestacijo soustvarjajo izključno ženske: ob priložnostnem nagovoru in kulturnem sporedu bo osrednja točka večera odprtje fotografske razstave. Kulturni program se bo pričel ob 20.30 v soboto, 12. marca, v Kulturnem domu na Bukovju v Števerjanu. V Galeriji 75 bodo razstavljene izbrane fotografije Marie Fine Ingalliso, fotografije in kulturne delavke, ki nas je pred dvema letoma prerano zapustila. Ob Dnevu žena se članice in mentorice Fotoklub Skupina 75 spominja z njenimi fotografijami na žensko tematiko, ki jo je imela posebej pri srcu. V krajevnem in širšem fotografskem gibanju je zapustila globoke sledi, čeprav je po navadi rajše bila v ozadju, saj jo je veselila fotografija sama. Spomin in predstavitev avtorice in njenih fotografij je pripravila fotografinja in kritičarka Lorella Klun, priložnostni govor bo na proslavi podala dr. Lučka Tomšič. Kulturni program bodo z glasbenim trenutkom popestrile petke ženske vokalne skupine Danica z Vrha ter plesalk Plesnega Centra Terpsihora iz Šempetra. Razstavo si bo mogoče ogledati do 27.3. – za urnike in naknadne informacije: info@skupina75.it.

Nagrajen dokumentarni film o Soči

Dokumentarni film Trenutek reke/Il tempo del fiume Anje Medved in Nadje Velušček je na festivalu Alpi Giulie Cinema 2011 prejel nagrado Scabiosa Trenta. Film ne govori le o reki, ampak tudi o odnosu, ki ga ljudje imajo do nje in do narave nasploh. Soča je reka, ki povezuje Alpe s Sredozemljem. Zdi se, da ima dve osebnosti. V slovensčini je ženskega, v italijansčini pa moškega spola. Izkoriščata jo Slovenija in Italija, ena z jezovi, druga z namakanjem. Izkoriščata jo gradbena podjetja, industrija, kajakaši, ribiči. Pri vseh teh interesih pa včasih pozabljajo, da je reka sama

svoja in da je njena naloga za vse enako pomembna. Režiserka Anja Medved trdi, da se tako reka kot film povezuje s pojmom minevanja. Čas reke in filma je hkrati bežeč in statičen. Nikoli ne moremo dvakrat vstopiti v isti film, zato je edini možni čas tako reke kot filma nenehna sedanost. Žirija je poudarila prodornost pogleda, odlično fotografijo in mojstrsko montažo, čeprav je film hote prilagojen počasnemu toku reke. Film obširno predstavi različne kraje, ki jih prečka reka, njihovo okolje, zgodovino in protislovja. Žirija je dobro ocenila tudi jasno režijo in soliden scenarij. O uporabi arhivskih posnetkov je povedala, da je natančna in nikdar odvečna. Nazadnje je pohvalila tudi uporabo glasbe.

Sedma številka otroške revije Pastirček

V pričakovanju pomladi...

Marca si že vsi želimo, da bi se čim prej prikazala pomlad. Včasih pa se na njen prvi dan, 21. 3., še tresemo od mraza. Sušec pa ne odpira vrata le cvetoči vesni; kot pravi Marijan Markežič, urednik Pastirčka, v beležki sedme številke otroške revije, vabi tudi k razmišljanju o vlogi matere in žene, saj sta v tem mesecu dan žena (8. 3.) in materinski dan (25. 3.); 19. 3. pa je dan očetov. To so priložnosti, da se Bogu zahvalimo za starše in se jih spomnimo v molitvi. Letošnji marec nam prinaša tudi pustni terek z vsemi norčijami, naslednji dan pa nas pepelnica opozarja na minljivost našega življenja. Mater, ki je "Dar večnega Boga / v minljivem čudežu sveta", lepo opeva pesem Mati Berte Golob. Toplo ji je likovno podoba dala ilustratorica Danila Komjanc, ki je v revijo, vselej prepojeno s poučnimi, dragocenimi vzgojnimi drobci, prispevala še nekaj ilustracij in rubriko za najmlajše bralce. V njej mala, prikupna miška odkriva trgovini, pekarno in slaščičarno. Pri tem ji bodo kot vedno z barvcami v rokah pomagali otroci. Za očetov dan je naslov pesmice, ki jo je napisala štandreska pesnica Ivanka Zavadlav, izsek iz

vsebine pa narisala Janina Cotič. Pri prvih korakih duhovnega življenja otrokom pomaga Božo Rustja s prvimi molitvami. Tokrat je na vrsti Angel Gospodov; vsa je posvečena Materi Mariji in njeni popolni vdanosti Božji volji. V zgodbah Svetega pisma, ki jih

Kakšen strahopeten važič je bil zajček Korenjak, pripoveduje Mariza Perat v istoimenski zgodbi. Antonella Delbianco v pisanem stripu nadaljuje zgodbo o radovednem medvedu in Fofu, ki že veselo misli na pomlad. Pričakovanje je naslov pesmi V. T. Arharja, ki poje o mladih, ki si želijo pomladi, "ko srce srce poišče / vsa narava je gradbišče". Pust širokih ust se šopiri v stihih Maske, maske, maske, maske Barbare Rustja, ki otrokom podarja tudi sladke uganke, kot vselej ob ilustraciji Sve-

Mala miška
Danila Komjanc

tlane Breclj. Kar precej pustni je klovn Miha, ki se ponuja kot protagonist za lutkovno predstavo. Kako ga lahko spretne ročice izdelajo, prikazujejo navodila Tatjane Ban. Tudi nemarni Packo se bo našemil, a pod masko bo moral molčati, drugače ga bodo vsi prepoznali... Pomladni piš veje iz pripovedi Nuše Turk, v

kateri se detelj in žolna prepričata, čigavo duplo je lepše, in oba ostaneta z dolgim "kljunom", ko njuni domovanji zasledeta lesna sova in ptič breglez. Kako čudovito se lahko poigramo v svojem jeziku s sopomenkami, privlačno pojasnjuje Berta Golob v jezikoslovni skrinjici, ki je zelo uporaben pripomoček za bogatenje slovenskega jezika.

Zdaj, ko se približuje pomlad, se je v Pastirčka vrnila potopisna rubrika Trije na potepu (pogrešali smo jo!), ki jo v kleini besedi, opremljeni s fotografijami in zemljevidi, sestavlja Marijan Markežič. Tjaša in Pastirček sta v družbi strica Maksa odšla na Vremščico, 1027 m visok hrib, ki ob jasnem vremenu ponuja krasen razgled na Nanos, Kamniške Alpe, Snežnik, Brkinje, Slavnik, Dolomite in na morje. Na najvišji točki je cerkva sv. Urbana. V sedmi številki Pastirčka so seveda tudi središčne strani Pastirčkove pošte, polne pisanih risbic in lepih zapisov. Učenci 4. r. OŠ P. Voranc iz Doberdoba so poslali veliko fotografijo in prispevek Zanimiv obisk: ob dnevu slovenske kulture jih je obiskal ilustrator Walter Grudina. Marčna številka ponuja še križanke in zanke za bistré oči, pa tudi matematične vaje, ki jih je mišek Mat Veronike Srebrnič vpletel v pustno masko. Pozdrav križu, ki jo je na besedilo Marije Brenčič uglasbil Dominik Krt.

Kratki

V knjigarni Minerva v Trstu predstavitev italijanskega eseja Klavdije Voncina

Klavdija Voncina je goriška pesnica in literarna ustvarjalka, ki že vrsto let objavlja knjige kratke proze in poezij, predvsem v italijanskem jeziku, prisotna pa je tudi v slovenskih antologijah. Ponaša se s številnimi priznanji in nagradami, ki jih je prejela po vsej Italiji. Bralcem tokrat ponuja literarni esej v italijanskem jeziku, ki so ga predstavili v petek, 4. marca, v tržaški knjigarni Minerva. La devota Maria di Fulvio Tomizza obsega nekaj več kot 60 strani; knjižica je izšla pri založbi Ibbos iz Empolija. O avtoricinem delu je spregovorila glavna duša založbe Antonietta Risolo. O eseju, ki je izšel kot 14. knjiga v zbirki Le protagoniste, ki ponuja vpogled v tržaške ženske like, je posegla univerzitetna profesorica Cristina Benussi, ki ureja omenjeno zbirko. Fulvio Tomizza podživlja svojo življenjsko izkušnjo in okolje v zborih, ki obujajo spomin na preproste ljudi v hudih zgodovinskih časih. Verjame v notranjo moč ženske, ki se upira banalnosti vsakdanjega življenja in hrepeni po svobodi in ohranjanju svoje identitete. Med njegovimi ženskimi liki izstopa v romanu La finzione di Maria (1981) enigmatična osebnost Marie Janis v času protireformacije v našem prostoru. V eseju je poudarjena obsodba molka, v katerega je bilo primorano dekle v tistih časih. Danes pa lahko v pisateljevih besedah prepoznamo preplet njihovih doživljanj, slutenj, občutkov, pričevanj in njihovo pomembnost, je povedala Benussijeva. Avtorica pa je dejala, da je esej nastal v Umagu v sklopu projekta Ženski liki v romanih Fulvia Tomizze, za katerega skrbi koprška pesnica Isabella Flego. Z literarno dejavnostjo je Fulvio Tomizza odločilno prispeval k ovrednotenju ženske skozi stoletja. Omenjena figura je bila izbrana zaradi zgodovinskih, pa tudi osebnih okoliščin, okolja, izobrazbe, ki je vplivala na Tomizzovo mišljenje in izražanje. Na srečanju je bila prisotna tudi Tomizzova vdova Laura, ki je prisotnim spregovorila o tem, kako je roman nastajal.

V Kulturnem domu v Trstu / Beli golob

V petek, 4. marca, sta v slovenskem Kulturnem domu v Trstu s pesmijo in glasbo nastopila Zulejka Morsut iz Ogleja in Gianni Rijavec s Trnovega na Goriškem. Predstavila sta ju Erika Tabai in Marko Frandolič iz Doberdoba, predsednik društva Sidro. Pevca sta se namreč prvič srečala na Barkolani 2010, ko je na njej sodelovalo tudi društvo Sidro. Zbližali sta ju glasba in pesem o miru, ljubezni med ljudmi in narodi. Zulejka je diplomirala na glasbeni šoli Tartini v Trstu in poleg študija na Filozofski fakulteti v Vidmu že več let študira petje in klavir. Kot je sama povedala, naj bi bil prav Trst "križišče različnih kultur, kjer glasba ne pozna meja. Ni boljšega sredstva od glasbe, ki bi s tako prodorno močjo pozivalo k miru med ljudstvi, saj se sporočilo širi v univerzalnem jeziku".

Prav tako je pesem Rijavca, ki poje o miru, harmoniji ter ljubezni med ljudmi in narodi. To pesem je ponesel v Avstralijo, ZDA, Kanado, Rusijo in evropske države. Z mednarodno himno miru Beli golob je razgibal srca in s pomočjo sodelavcev mu je uspelo ustanoviti mednarodni glasbeni sklad za mir, ki tudi nosi naziv Beli golob. Njegova pesem je imela velik odmev v svetu, saj je prevzela že papeža Pavla II., katerega je Rijavec osebno obiskal. Prav tako se je srečal s sedanjim papežem Benediktom XVI. in se odzval na vabilo vodje tibetantskih budistov Dalaia Lame ter je obiskal poglavarja armenske pravoslavne cerkve Garegina II.

Tudi v našem domu kulture sta pevca zapela o ljubezni in miru, umetniško, prepričljivo, ganljivo... Škoda le, da je bilo malo, tako malo zlasti slovenskih poslušalcev. Za tako sugestivno priložnost, primerno predvsem za naš prostor, so bili vabljeni župani, pokrajinski in deželni predstavniki, politiki, časnikarji in drugi.

Ni dovolj, da gre beseda o sožitju od ust do ust le med ljudstvom, medtem ko predstavniki tako številnih ustanov, organizacij, društev in medijev ostajajo daleč. / Rudica Požar

Nov roman treh sestrskih Mohorjevih družb
Andrej Arko: Dom

Kakšna naj bo sodobna pripoved, ki nadaljuje tradicijo nekdanjih večernic? Odgovor na to vprašanje ponuja pisatelj, urednik in prevajalec Andrej Arko s svojim romanom *Dom*, ki so ga tri sestrške Mohorjeve družbe, to je Celjska, Celovška in Goriška, kot skupni projekt ob koledarju in otroški knjigi uvrstile v tradicionalno redno knjižno zbirko za leto 2011.

Knjiga me je najprej nagovorila s svojo platnico. Oprema Jurija Jančiča se lepo vklaplja v duha pripovedi z medlorjavimi, sivimi in zelenkastimi toni naslovne fotografije. Sliko propadajočega podeželskega dvorca ovija patina nekdanjosti, njen nadih pa karakterizira tudi zapise upokojenega lesnega trgovca Ericha Schleimerja, sina slovenske matere in kočevskega Nemca, ki 9. maja 2010, na svoj osemdeseti rojstni dan, obnavlja in zapisuje svojo življenjsko zgodbo. Kratki naslov *Dom* je poveden in večplasten. Romaneski junak, ki ga je življenjska usoda v majski noči leta 1945 kot petnajstletnika z družino gnala v begunstvo na Koroško, nato na Dunaj, kasneje za očetom v Kanado, v svojem srcu vedno in samo nosi – dom, rojstno hišo, dvorec Grebenje na Dolenjskem, kamor se naposled vrne. Njegovo neuteljivo hrepenenje po domu in doživetje domovinstva zadoživata na postajah njegove življenjske poti, ki jo skandirajo pomembni dogodki (in rojstni dnevi), vse širše dimenzije – do svetovne razsežnosti treh domovin. Prvoosebna pripoved se vijuga med življenjem in smrtjo, med čermi vojne, bolečine, izgube doma in matere, in svetlimi trenutki mladostništva, prve zaljubljenosti, velike ljubezni

in zakona, nato starševstva in nove vloge dedka. Vse to pripovedovalec podaja kar se da natančno, s treznim življenjskim realizmom in smislom

radigmatična, je usoda iskalca lastnih korenin, lastne pripadnosti in doma, iskalca celostne osebne identitete, nekdanje družinske sreče in vaše pristnosti.

Foto DPD

Zgodbo po vojni nacionaliziranega, izropanega, zanemarjenega družinskega posestva in dvorca, na katerega se Erich Schleimer po osamosvojitvi vrne in kjer nastajajo njegovi memoarski zapisi, v skopih obrisih, na videz objektivno, v televizijski oddaji tako povzema urednica (po zvočnem zapisu posnetka pa jo je prepisal sam pripovedovalec): "Tole, kar zdaj gledate na zaslону, je nekdanja graščina Grebenje, nekoč last prednikov dvainšestdesetletnega industrialca Ericha Schleimerja, ki zdaj živi kot solastnik velike tovarne stavbnega pohištva v provinci Ontario v Kanadi. Gradič je bil po vojni nacionaliziran, saj so lastniki pobegnili iz države. Sprva so v njem našle prostor partizanske sirote po večini iz Bosne in Hercegovine. Nato so bile v njem nekaj časa združne pisarne, nato pa dom oskrbovancev, ali, kot se je takrat reklo, dom onemoglih. Ko smo zgradili no-

ve domove za starejše občane, so dvorec zasedli delavci jugoslovanskih republik. Zdaj je v njem le še ena družina iz balkanskih krajev, socialno ogrožena. Po osamosvojitvi države je za vrnete gradiča zaprosil oče sedanjega upravičenca Heinrich Schleimer, ki je nedavno umrl". Kako malo stavkov za veliko človeško tragedijo! Pripovedni slog se prilagaja osebnosti zapisovalca, je zgoščen, brez vsakršne retorike, prečiščen. Upokojeni lesni trgovec pripoveduje brez zagrenjenosti, preprosto in razumljivo, v knjižni jezik zdaj vpleta pogovorne (rekelc), zdaj rahlo privzdignjene, stilno zaznamovane (papan, ljubav) ali narečne izraze (burovž). Z izkušnjo in posluhom razseljenega svetovljana mestoma vnaša stavke v nemščini, angleščini, italijanščini, nazadnje v beneškoslovenskem narečju. Pri zapisovanju spominov si zastavlja vprašanje odnosa med resnico in subjektivnim doživljanjem dogodkov, o zanesljivosti spomina, o lastnih vtisih. Tako sam piše: "Moje prizadevanje za iskrenost in moja želja po verodostojnosti pa naj izprosi razumevanje in prizanesljivost pri tistih mojih potomcih, ki si bodo našli čas, da bodo to prebrali". V romanu, kjer zaradi hitre nasledice dogodkov ni prostora za psihološko poglobljanje obrobni likov, pisatelj Andrej Arko bralca spretno vodi skozi težke vojne in povojne čase, tako da v narativni lok vpne in zajame dogajalni prostor od Trsta do Kanade, od Koroške do Beneške Slovenije. Zdi se, kot da odgovarja Župančičevemu "Kje, domovina si?", z nizanjem človeških usod v širokem razponu od Dolenjske preko Koroške in Dunaja tja do Kanade in nazaj spet na slovenska tla. Skratka, roman *Dom* tematizira problematiko domovine in predstavlja uspešno literarizirano podobo treh domovin – matične Slovenije, zamejstva in zdomstva.

Majda Artač Sturman

KCLB ZCPZ Koncertna sezona: Perpetuum Jazzile
Mavrica zvočnih bleščav

Povsem upravičeno je Perpetuum Jazzile, edini jazzovski zborovski sestav na Slovenskem, dal svojemu nastopu naslov Vokalna ekstaza, saj s svojim izvajanjem njegovi pevci odpirajo neslutene dimenzije glasbenega sveta in preštevajo neizmerno število zvokov, ki se skrivajo v njem. Le odkriti jih je treba in jih zamaknjeni poslušati. Prav to zamaknjenost in popolno prepuščitev glasbenemu vsemirju so občutili poslušalci, ki so povsem zasedli veliko dvorano Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici v četrtek, 3. marca, ko je bil na sporedu zadnji koncert letošnje glasbene sezone, ki sta jo kot že nekaj let tudi tokrat priredila Kulturni center Lojze Bratuž in Združenje cerkvenih pevskih zborov. Izjemen zbor ali, kot se sami najraje poimenujejo, "XL vokalna skupina" se, kot je zapisano tudi v programskem listu koncerta, predaja pisani pahljači jazzovskih stilov, od skladb zvrsti cloc harmony z značilnimi kompleksnimi in gostimi harmonskimi sozvočji in scat singing – petje na jazzovski zloge – do vokaliziranja, pri katerem pevci enkratno posnemajo zvoke, ki jih oddajajo instrumenti pri jazz ritmih, tako da se poslušalci zdi, da poslušajo

glasbila ne pa človeškega glasu. V njihov repertoar spadajo tudi ritmična bossa nova in swing, funk, gospel in pop. Glasbo izvajajo a cappella ob spremljavi izjemnega Saše Vrabčiča, sicer akademskega slikarja, magistra umetnosti, ki se – vsaj poslušalec ima tak občutek – s prirojenim talentom zelo uspešno ukvarja z beatboxom, vokalnimi tolkali; zbor spremlja tudi jazzovski trio. Ta enkratni, svojevrstni zbor, ki je bil ustanovljen l. 1983 z imenom Gaudeamus pod vodstvom Marka Tirana, sestavlja petdeset pevcev – v Gorici jih je nastopilo trinindeset pred štiridesetimi mikrofoni! – in nastopa z velikim uspehom na raznih tekmovanjih ter je prejel že vrsto nagrad in izdal štiri CD plošče, je do letošnjega januarja vodil Tomaž Kozlevčar, ki je pevce popeljal na mednarodne odre. Sedaj pa je njegovo umetniško vodstvo sprejel švedski glasbenik in dirigent Peder Karlsson (1963), ustanovni član ene iz

med najboljših vokalnih skupin vseh časov, The Real Group, ki bo gotovo vnesel še kaj novega v ustvarjalno delovanje zbora, pa tudi morda v podobo njihove odrske prisotnosti. Ta je sicer že zdaj zelo polna in dinamična, saj zaobjema tudi gib, kretnje, mimiko. Pevci namreč ne očarajo samo zaradi

popolne predanosti glasbi in vsemu, kar lahko le-ta nudi, zaradi iznajdljivosti in izvirnosti, ki presevata iz interpretacij pesmi in zaradi vseh presežnikov, s katerimi moramo označevati njihovo interpretiranje melodij in zvokov. Ti pressegajo glasovne izzive, saj se prepletajo in spajajo s tleskanjem, ploskanjem (tudi po telesu), cepe-

menjem. Goriški nastop so začeli z Bee Gees Medley, z znamenitimi melodijami legendarne skupine, in prešli s solistko Aleksandro na afriško "himno" v petih jezikih, Nkosi sikelel'Africa, največji hit pop-rock zasedbe Toto. Nad različico skladbe je bil zelo navdušen tudi njen avtor in gonilna sila Toto David Paich, kot je sporočil po elektronski pošti – na You Tube je ta skladba v izvedbi Perpetuum Jazzile našla preko 1.700.000 ogledov. Nadaljevali so z izvedbo pesmi Kradeva brez vere & Soba 102, Take Five, Wave, Blues in The Night, Prisluhni skoljki, True colors, Rosanna, Joyful Joyful, Earth Wind And Fire. Kot solistka je v treh pesmih nastopila tudi temperamentno razigrana Sandra Feketija, namestnica in najbližja asistentka umetniškega vodje Karlssona. Izkazala se je z odlično vokalno sposobnostjo, pa tudi z energično suverenostjo, ko je kot dirigentka vodila zbor v nekaterih skladbah. Ona je tudi povezovala spored in med drugim povedala, da imajo vaje dvakrat tedensko, dve ali tri ure, in letno 74 nastopov, kar je seveda nekaj izrednega za neprofesionalni

zbor. Posebno doživetje in presečenost je bila beatbox "delavnica" vokalnega tolkalista Saše Vrabčiča, ki se je poigral s publiko. Ta se je aktivno in, po njegovih besedah sodeč, tudi uspešno preizkusila v "proizvajanju" glasbe z ritmičnim ponavljanjem določenih soglasnikov. Z bučnim, dolgotrajnim, skandiranim ploskanjem je občinstvo iztržilo še dva dodatka, Jump in Avsenik medley (Slavko Avsenik, Vilko Avsenik, v priredbi Tomaža Kozlevčarja). Zimzelena Avsenikova, vsem dobro znana Na Golici je še dodatno ogrela srca in ozračje v dvorani, tako da se je marsikdo s prešernim vriskom ali ukanjem oglasil iz nje. Vse besede in še tako natančen opis koncerta in izvedb ne morejo ubesediti občutkov, ki jih poslušalec ima ob nastopu Perpetuum Jazzile. "Treba jih je poslušati", kot je v programskem listu lepo zapisal David Bandelj. Zato tisti, ki niste bili na koncertu 3. marca in ste si že nabavili vstopnice, uživajte na koncertnem večeru, ki bo v sredo, 13. aprila, ob 20.30 v Kulturnem centru Lojze Bratuž. Zamudniki pa bodo verjetno tudi tokrat ostali praznih rok oz. jim bo žal, da se ne bodo mogli prepuščiti očarljivemu in nepredvidljivemu valovanju glasbe odličnega vokalnega sestava Perpetuum Jazzile iz Ljubljane.

Iva Košič

Foto DPD

izrednih vokalnih sposobnosti – vsak izmed njih je z veliko lahkoto solist, kar so nekateri tudi pokazali na goriškem večeru -, ampak tudi zaradi mladostne svežine, zagnanosti, strasti,

tanjem, topotanjem..., kakor smo lahko ugotovili, še posebej, ko so čudovito in očarljivo prikazali, kako se razdivja nevihta, od prvih kapelj do goste dežja med treskanjem in gr-

Kratki

Slovensko dobrodelno društvo: podelitev Flajbanovih nagrad

Slovensko dobrodelno društvo bo v petek, 11. marca, izročilo tradicionalne "nagrade Mihael Flajban" za slovenske univerzitetne študentke in študente iz Furlanije Julijske krajine, in sicer za akademsko leto 2010-2011.

Slovesnost bo ob 18. uri na sedežu SDD v ul. Mazzini 46 v Trstu. Gre za obliko večletnih in enkratnih podpor za zaslužne in potrebne prosilce, ki jih društvo podeljuje že 24 let v spomin na svojega soustanovitelja in podpornika Mihaela Flajbana. Na predlog ocenjevalne komisije je upravni odbor 27. januarja sklenil, da letos podeli eno novo nagrado v višini 1.500 evrov "brucu" iz Gorice in dve nagradi po 1.500 evrov že nagrajenima študentu in študentki, ki izpolnjujeta zahteve razpisa ter uspešno nadaljujeta študij. Poleg tega bo izročeni devet enkratnih podpor po 500 evrov.

Skupno bo torej Slovensko dobrodelno društvo letos za Flajbanove nagrade porazdelilo tržaškimi in goriškimi študentom 9.000 evrov. Na omenjeni seji je upravni odbor obravnaval še jesensko akcijo za prispevke šolarjem in dijakom slovenskih vrtcev, osnovnih ter srednjih šol na Tržaškem, Goriškem in v Špetru. Ugotovil je, da je na podlagi prošelj, ki so bile v skladu z razpisom vložene do 15. novembra lani, in predlogov svoje delovne skupine porazdelil 9.850 evrov. Na seji so člani upravnega odbora SDD vzeli v pretres in pozitivno rešili še nekaj posebnih prošelj družin in pa dijakov zavoda Jožef Štefan zaradi izpopolnjevalne poti v ZDA.

Društvo črpa sredstva za svoje delo izključno iz darov in članarin, predvsem pa iz sklada, ki so ga ustvarili pobudniki društva, ter iz najemnin, ki jih prinašajo nekatere nepremičnine. Te so društvu v času od ustanovitve leta 1948 darovali ali v oporoki zapustili dobrotniki.

Ohraniti samostojnost obeh kraških rajonskih svetov

Zahodni in vzhodni rajonski svet tržaške občine morata ostati ločena in samostojna. Res je, da imata v razmerju z ostalimi mestnimi okrožji manj prebivalcev, ne smemo pa pozabiti, da krijeta kraški okrožji zelo veliko površino. Zahodni obsega več kot 10 kvadratnih kilometrov, vzhodni pa celo 35 kvadratnih kilometrov, kar predstavlja več kot polovico celotnega ozemlja tržaške občine, ki meri 85 kvadratnih kilometrov.

Tudi količina in obseg delovanja se zato težko primerjata s tistimi, kar opravljajo preostali okrožni sveti. V mandatni dobi, ki se pravkar izteka, sta rajonska sveta z njunima predsednikoma Brunom Ruplom in Marcom Milkovičem na čelu izvrstno opravila svoje naloge in njuno delovanje je v večini primerov šlo veliko dlje od formalnih zadolžitvev okrožnih organov. Tudi med obravnavo novega deželnega zakona, ki je pravzaprav rešil sam obstoj rajonskih svetov, sem poudaril pomen rajonskih svetov in potrdil svoje prepričanje, da je treba tem krajevnim telesom še povečati zaupanje in vlogo, saj predstavljajo pomemben povezovalni člen med prebivalstvom in občinsko upravo, ki je velikokrat odsotna in brezbrizna do težav in potreb izvenmestnih okrajev.

S političnega zornega kota je treba poudariti, da sta zahodni in vzhodni rajonski svet edina, ki ju vodi levsredinska uprava in tudi tista, v katerih je najbolj prisotna slovenska komponenta prebivalstva. Vprašujem se torej, ali ni morda prav to razlog, zaradi katerega se nekaterim poraja misel (in želja) po združitvi dveh enot. Andreotti je nekoč dejal, da je napačno misliti na zle namere, a da se žal na ta način velikokrat ugane...

Čas se izteka, zato pozivam tržaško občinsko upravo, naj čim prej potrdi število in obstoječo razmejitev rajonskih svetov, kot ji to dopušča novi deželni zakon, in naj ne išče tudi v tem novih težav in sporov, ki jih že itak ne manjka. / Deželni svetnik Slovenske skupnosti

Licej France Prešeren v Trstu
Še o Prešernovi
proslavi

Letošnja Prešernova proslava je potekala 23. februarja v Marijinem domu pri Sv. Ivanu. Najprej sta nas pozdravila napovedovalca Irina Tavčar in Erik Colja in pozvala prisotne k nabirki prostovoljnih prispevkov za humanitarno organizacijo Luchetta, Ota, D'Angelo, Hrovatin, nato pa sta na oder povabila slavnostnega gosta pisatelja, esejista in dramatika Draga Jančarja. Profesorka Veronika Breclj je uvodoma predstavila pisatelja, ki je gotovo eden izmed najbolj znanih in uveljavljenih sodobnih slovenskih ustvarjalcev. Preljel je že mnogo uglednih nagrad, med katerimi tudi Prešernovo nagrado, njegova dela pa so prevedena kar v osemnajst jezikov. Njegov opus je izredno obsežen in razčlenjen. Zajema dramska besedila, med katerimi izstopata Veliki briljantni valček

in Halštat, esejistične zbirke, kot npr. Brioni, Duša Evrope idr., zelo originalne novele, kot sta Smrt pri Mariji Snežni in Joyceov učenec, ter romane Galjot, Severni sij, Katarina, pav in jezuit, Drevo brez imena in To noč sem jo videl.

Jančarjev jezik nas prevzame zaradi ritma, melodije, blagovročnosti, kar priča o avtorjevem izjemnem posluhu in občutljivosti. Njegova dela imajo korenine v srednjevropski tradiciji, v zgodovini velikih preobratov, a iz te vzklje neka nova, prenetna in predelana tradicija. V njegovih delih prevladuje metafizična atmosfera, ko bi s težavo začrtali mejo med sanjami in budnostjo. Veliko je prehajanja iz racionalnega v iracionalno. Jančarjevi junaki, "ki med stavki delajo premore", so večkrat razseljene osebe, vržene v vrtnice zgodovine, prav v tak-

Marijin dom na ul. Risorta / Primorska poje
Brezmejno pretakanje
pevskih izkušenj

Na pustno soboto je Primorska poje obiskala tržaško publiko v dvorani Marijinega doma v ulici Risorta. Letošnje prvo srečanje masovne revije v zamejskem prostoru je priredila Zveza cerkvenih pevskih zborov, ki bo z ostalimi soorganizatorji poskrbela za zahtevno koordinacijo skoraj dvomesečnega, brezmejnega pretakanja pevskih izkušenj med slovenskim, italijanskim in hrvaškim območjem. 42. izvedba revije je posvečena 20-letnici osamosvojitve Slovenije, ki so jo zbori tržaške revije počastili s črpanjem iz slovenske, ljudske in umetne literature. Z izborom priredb ljudskih pesmi so kot prve nastopile mlade pevke akademskega zbora pedagoške fakultete iz Kopra, ki so se dobro izkazale s sproščenimi izvedbami in navdušenim pristopom pod vodstvom Barbare Kopačin. Sledile so tri dolgoletne moške zasedbe, od katerih je najmlajša bila idrijski nonet Godovič, ki ima za se-

boj preko dvajsetletno zgodovino in je pod vodstvom Tonje Lapanja Brenčič pripravil sklop bolj razmišljujočih skladb Bobjana Glavine na besedilo Makse

na reviji, katere se udeležuje od ustanovitve. Zborovodja Ivo Kralj se je ob zapisanosti domačim krajem prisrčno poklonil Zorku Hareju z izvedbo skladbe

Foto Z. Vidau

Samsa. Burja in kraška zemlja pa sta bili vir navdiha za zbor Fantje izpod Grmade, ki je bil tudi edini zamejski predstavnik na sporednem koncertu in se lahko ponša z najbolj redno prisotnostjo

Grmada kres, ki jo je pokojni skladatelj posvetil ravno tej devinsko-nabrežinski skupini. Tretja moška zasedba na sporedu je bil zbor Franc Zgonik iz Nove Gorice, ki je praznoval lani

50-letnico obstoja v dobri formi in s pevskim zagonom, ki ga je potrdil na tržaškem nastopu pod vodstvom Mirana Rustje. Radoživi zborovodja je še drugič stopil na oder Marijinega doma, saj je pripravil na nastop tudi mešani zbor Slavec Solkan, ki je po navdušenih pevkah ženskega zbora Sinji galeb iz Izole (vodi Lidija Kotnik) sklenil prvi večer revije, ki bo do 17. aprila še enajstkrat obiskala našo deželo. Uvodni pozdrav vsem, ki so in bodo nastopili na letošnji izved-

bi, je izrekel ravnatelj Slovenskega pastoralnega središča msgr. Marij Gerdol. Zveza pevskih zborov Primorske, Zveza slovenskih kulturnih društev, Zveza slovenske katoliške prosvete in Zveza cerkvenih pevskih zborov s podporo Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti so kot vsako leto nositelji zahtevne organizacije revije, na kateri bo na 33 koncertih pelo 208 zborov, ki bodo v izvirnem duhu tega priljubljenega dogodka povezali Slovence iz Italije, Slovenije in Hrvaške.

PAL

Društvo slovenskih izobražencev

Slovani v tržaškem in furlanskem zgodovinopisju

Zgodovinarka Neva Makuc z Zgodovinskega inštituta Milka Kosa, točneje z raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici, je na ponedeljkovem večeru v Peterlinovi dvorani predstavila pogled tržaških in furlanskih zgodovinopiscev na Slovence pred pojavom nacionalizmov. Za to raziskavo je iskala predvsem sledove slovanskega prebivalstva in odnose med italijanskim in slovanskim svetom pred letom 1800, saj se univerzitetna diplomirana zgodovinarka in italijanistka ukvarja s proučevanjem poznosrednjeveškega in novoveškega zgodovinopisja z območja Furlanije.

Tokratna gostja Društva slovenskih izobražencev je predstavila furlansko historiografijo in jo primerjala s tržaško. Medtem ko

prva opisuje Slovence kot pogumne vojake, slovanske žene pa nastopajo v kar treh daljših odlomkih, v katerih so predstavljene kot brhke, pogumne in celo maščevalne, je tržaška historiografija strogo ločevala Slovence od drugih narodov in prikazovala ostro nasprotje med mestom in podeželjem. Predavateljica je navedla nekaj primerov: kanonik v stolnici sv. Justa Vincenzo Scussa je sestavil Tržaško kronografsko zgodovino iz leta 1863, v kateri navaja dogodke na Tržaškem in namenja posebno pozornost vpadam v Istro in Furlanijo barbarskih ljudstev in Slovanov, ki jih imenuje Slavi in jih opisuje kot častilce favnov in nimf. Ireneo della Croce pa je leta 1698 v Benetkah objavil prvo obsežnejše tiskano delo o zgo-

dovini Trsta, v katerem zagovarja romanske prvine Trsta. Kljub temu navaja, da je Trst trpel zaradi krutosti in barbarstva Slovanov, saj obdajajo Trst in izza mestnega obzidja se sliši samo slovanščina. Zanimivo pa je, da so Furlani pojmovali Slovence kot potomce različnih ljudstev, ki so povezani v sklenjeno skupino ne glede na govorni jezik, to je kot del lastnega prebivalstva. Pred prikazom razlik dveh historiografij je zgodovinarka Makuc povzela takratno skupno zavest, saj je bila različna od današnje. Tako so na primer pred koncem 18. stoletja slavili domače mesto in pripadnost vaški skupnosti, a niso se obstajali narodi v pravem pomenu besede, kot jih poznamo danes. Res je, da je bil že leta 1780 prisoten italijanski na-

cionalizem, ampak ne v današnjem pomenu, saj je temeljil le na regionalni in kulturni povezanosti prebivalcev.

Raba slovenščine v Gorici, z razliko od Trsta, ni predstavljala nobene podrejenosti ali manjvrednosti. Habsburški diplomat in zgodovinar Sigismund Herberstein, rojen na Kranjskem, je večkrat poudarjal pomen znanja slovenskega jezika. Tega se je zavedal tudi goriški plemič Rudolf Coronini, saj je hčerko naučil moliti tudi v slovenščini. To pomeni, da je eden od bogatejših goriških plemičev uporabljal slovenski jezik, kar je potrjevalo, da ni manjvreden od ostalih. Neva Makuc je izčrpn prikaz zgodovinskih podatkov končala z zanimivim dejstvom, da za poimenovanje Slovanov ni bilo ustaljene oblike: nekateri so jih slabšalno imenovali "schiavietti", kar lahko razumemo kot omalovaževanje kmečkega prebivalstva, ali pa "hribovski Slovančki" kot omalovaževanje vojaških sposobnosti.

Sin

ih ekstremnih okoliščinah pa jasneje izstopata skrivnostna enkratnost vsakega človeka in njegovo duhovno iskateljstvo.

Profesorica Brecljeva je avtorju postavila več vprašanj. Drago Jančar se je rodil in odrasčal v Mariboru, mestu, kjer je bilo nekoč večinsko prebivalstvo nemško, zato so nastajali tudi pogosti etnični konflikti. Mesto in problematike so tako kar podobne tržaškim razmeram. Podčrtal je dejstvo, da so njegovi romani literarni poskus razumevanja človeka v zgodovinskih procesih in da je vloga pisatelja tudi ta, da posega v družbo. Glede pereče debate o virtualnih knjigah je menil, da tradicionalna papirnata knjiga ne bo nikoli popolnoma izgnila. Branje natisnjene knjige Jančar doživlja povsem drugače

kot branje na računalniku, nikakor pa ne dvomi, da lahko kdo prav tako popolno doživlja branje virtualnih literarnih tekstov.

Gosta in udeležence je pozdravila tudi ravnateljica Ksenija Dobrila, ki je poudarila povezovalni pomen praznika, češ da mu mladostni naboj srečanja daje

gi odigrala Denis De Vecchi in Nicola Pinzani. Novelo je dramtizirala profesorica Darja Bettocchi ob pomoči nasvetov prijateljca Marka. Pri postavitvi scene, obogatene s posnetki manj znanega gradiva, za katerega je poskrbela profesorica Marta Ivašič, so sodelovali dijaki naravoslovno-multimedijske smeri,

ga Joyce učil angleščine. Vrtinec zgodovine, v katerem se junak znajde med 2. svetovno vojno, ga popelje v London. Tu postane glas ilegalne radijske postaje radio London, ki prinaša verodostojne novice o svetovnem dogajanju tudi na zasledeno slovensko ozemlje. Po vojni se Boris vrne in se ustali na Slovenskem,

prav poseben pečat. Dijaki so se nato preizkusili v uprizoritvi Jančarjeve novele Joyceov učenec, v kateri sta naslovni vlo-

za glasbo v živo pa je poskrbela pianistka Martina Jazbec. Glavni junak novele je Boris Furlan, mladi Tržčan, študent prava, ki

a ga režim obtoži izdajstva. Dramski prizor se konča med kriki nahujskane množice. Ob koncu sta zapeli še Lara Černic ob spremljavi Lea Černica in Martina Žerjal. Kot se za vsako Prešernovo proslavo spodobi, so za konec nastopajoči skupaj s publiko zapeli Zdravljico. Upajmo, da bodo tudi v prihodnje profesorji in dijaki imeli dovolj navdiha in mladostniškega zagona, da bo dan slovenske kulture spet tako prešerno zaživel.

Lucija Tavčar

OPČINE 44. Kraški pust

Slavili so pustarji iz Praprota, zlasti pa merjasci...

Foto Slomedia

lagi končne lestvice, kjer so se s podobno tematiko Praprot in Opčine uvrstili na prvi dve mesti. Kraški vasi sta se s svojimi vozovoma 'Trst je naš in Gorica t'di' in 'Tržaški Rodeo' na svojevrsten način poslovala od dosedanjega tržaškega župana Roberta Dipi-

Foto Slomedia

Po orkanski burji, ki je v dneh pred pustnim rajanjem opustošila Trst in njegovo okolico, je nad openskim 'sambodromom' v soboto, 5. marca, sijalo sonce, ki je s svojimi žarki božalo tisočero množico mask, pustnih šem in občinstva. Tudi letos je bila openska Dunajska cesta natrpana s pustnim veseljem, brez katerega

kraškega pusta - letos 44. po vrsti - ne bi poznali široko naokrog. Kot vsako leto je tematska izbira posameznih skupin in vozov zajela aktualno dogajanje: aktualnost pa pomeni Kraševcem boj proti merjascem. Vsaj tako lahko sklepamo na pod-

azze. Na tretje mesto so se uvrstili Kržani, ki so vsebino latnega spektakla črpali iz svoje preteklosti ('Zadnji kriški lou na tuana'). Za zmagovito trojko so se uvrstili Bazovci, za njimi pa vasi občine Zgonik. Štmavrci so bili šesti, pustarji iz Merč pa sedmi. Sovodenjski Povodni mož se je uvrstil na zadnje mesto. Med maskami so slavili mladi iz Gropade in Padrič: skupina Luna punna je s svojimi cestnimi znaki in vozniškimi dovoljenji prekosila proseško-kontovelske barvite truge. Na tretje mesto se je uvrstila skupina Jabadabada s kostumsko-koreografsko sliko V naši čudežni deželi.

Obvestila

Slovensko dobrodelno društvo bo v petek, 11. marca, na sedežu v ul. Mazzini 46 v Trstu izročilo tradicionalne Nagrade Mihael Flajban za slovenske univerzitetne študentke in študente iz Furlanije Juljske krajine. Začetek ob 18. uri.
Z Novim glasom v Nemčijo od 14. do 21. junija 2011. Prijava in informacije na upravi NG v Gorici, tel. 0481 533177, in na uredništvu v Trstu, tel. 040 365473. Akontacija ob vpisu: 200,00 evrov. Kdor bi želel prejeti program potovanja po elektronski pošti, naj sporoči na naslov mohorjeva@gmail.com.
Še vedno se nadaljuje akcija za riž otrokom p. Pedra Opeke na

Madagaskarju. Vaš dar lahko izročite po banki na: MISIJSKI KROŽEK ROJAN, via Cordaroli 29, 34135 Trieste, tel. 040-36-21-20, IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948, Codice BIC: CCTSIT2TXXX.

Darovi

V spomin na Edo Čok darujejo Magdi in Grazia Baretto 25 evrov, Aleksander in Luiza Rustja 75 evrov in družina Čok 50 evrov za svetoivanski cerkveni pevski zbor.
V spomin na Edo Čok darujeta Aleksander in Luiza Rustja 75 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu.
Za slovenskega misijonarja Pedra Opeko daruje M. M. 50 evrov.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV-TRST
ZVEZA PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE
ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV TRST-GORICA-VIDEM
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE-GORICA
JAVNI SKLAD ZA KULTURNE DEJAVNOSTI RS

vabijo na koncert revije

PRIMORSKA POJE 2011

petek, 11. marca, ob 20.30
cerkev sv. Janeza Krstnika v Boljuncu

nastopili bodo: Združeni zbor ZCPZ - Trst, MePZ Župnije Marezige, MePZ Podgora, MePZ Coro tre valli/ Tri doline - Šent Lenart, MePZ Obalca - Koper

PETERLINOVA DVORANA Etika in prihodnost

Tudi religija v filmu je dober biznis

Mladega ljubljanskega frančiškana iz Reda manjših bratov (Ordo Fratrum Minorum) in kaplana na Viču, ki je zaljubljen v Kras, je življenjska pot najprej peljala na Pedagoško fakulteto, kjer se je srečal s filmom in končal študij socialne pedagogike in teologije, sedaj pa obiskuje četrti letnik podiplomskega doktorskega študija na področju uporabnosti filma v pastoralu. V Peterlinovi dvorani in Trstu je v sklopu mladinske pobude Etika in morala pater Andraž Arko vodil drugo srečanje z naslovom *Sveto v kinematografiji med svetostjo in pornografijo*. Mladi in karizmatični frančiškan, ki se od leta 2000 poveča področju filmske produkcije in pripravlja interaktivne analize filmov za mladostnike in študente, se je z zbranimi najprej

pogovoril o smislu gledanja filmov. Vsak film ima namreč svoj namen, saj ga ne gledamo, samo da bi nam prejel minil čas. Tako je p. Arko zastavil vprašanje "Ali svete zadeve in film sodijo skupaj? Kaj imajo skupnega?", iz ka-

terega se je razvila debata glede različnih percepcij filma. Govornik je predstavil vzporednice med prostoroma, v katerih se odvija film in bogoslužje: "Tako kino kot cerkev sta zatemnjena prostora, stoli so postavljene

ni v vrsti. Film te podobno kot "sveto" odpelje v drugi svet, ki je ločen od vsakdanjega in ti daje veselje, vizijo upanja". Vsak film prinaša določeno tipologijo, ki je skupna zahodnemu svetu, to je potreba po odrešeniku, ki reši svet pred hudobnim in vzpostavi katarzo. Pater Arko je z multimedijno predstavitevjo na diapozitivih podčrtal pomembne mejnike v zgodovini krščanstva, ki so vplivali na prikazovanje svetega: tako imamo že štiri različne teološke poglede evangelistov, saj nam vsak predstavi dogodka skozi svojo perspektivo, ki se razlikuje od ostalih. Odločilen mejnik v razvoju evropske kulture in umetnosti je zagotovo predstavjal Nicejski koncil leta 787, saj je končal ikonoklastične boje. Tako se je razbohotila likovna umetnost in z njo povezano upodabljanje Kristusa in njegovega križanja. Od likovne umetnosti se je kasneje navdihovala tudi dramska umetnost in z njo povezano uprizorjanje pasijona, na primer v

Škofji Loki in Oberammergauu. Frančiškanski brat je dalje predstavil načine prenašanja sveto-pisemskega besedila na film, pri katerih se predvsem pri prevajanju pojavi težava nezvestih prevodov, ker je zgodba posodobljena in prilagojena novemu načinu življenja. V drugem delu si je občinstvo ogledalo izseke štirih filmov, in sicer Zeffirellijevega Jezus iz Nazareta, Youngovega ameriško adaptacijo - Zadnje Kristusovo skušnjava Martina Scorseseja s krivoversko vsebino in pornografskimi vložki ter Kristusov pasijon v režiji Mel Gibsona, prežetega s krutostjo. Po ogledu filmskih izsekov so se mladi poslušalci razdelili v dve skupini in razpravljali o kulturnem, zgodovinskem in verskem prikazu različnih režiserjev ter se zaustavili pri vprašanju, ali je lahko Jezus prikazan v filmu kot akcijski heroj. Sročnemu pogovoru in primerjanju različnih pogledov je sledila družabnost. Naslednje srečanje z zanimivo tematiko *Ali je tradicionalni družini odklenalo?* bo vodil dr. znanosti in izredni profesor za zakonsko in družinsko terapijo Tomaž Erzar, in sicer v soboto, 12. marca, v Peterlinovi dvorani ob 18. uri.

Metka Šinigoj

NŠK Odprtje razstave Andreja Kralja Kje je Tuml?

"Kje je Tuml?" so se spraševali obiskovalci Narodne in študijske knjižnice pred odprtjem likovne razstave svojevrstnega umetnika Andreja Kralja - Tumla, v petek, 25. februarja. Njegov ansambel je bil že postavljen in pripravljen na igranje: Tumla pa od nikoder. Umetniška kritičarka Alina Carli je tedaj že začela razlago umetnikovih del. Dejala je, da je Andrej Kralj polivalenten umetnik. Poučuje angleščino, svojo ustvarjalno žilico je razcepil med različne izrazne oblike: je glasbenik (pred nedavnim je izšla plošča Tekočina, katere je avtor in producent v sodelovanju s Petrom Gergoletom) in pesnik (leta 2006 je izšel njegov pesniški prvenec), manj poznan pa je njegov likovni navdih. Carliljeva je poudarila, da umetnik v svojih slikah išče neko drugo dimenzijo, "barvitost njegovih del nedvomno privablja, sicer ne zaradi neke površinske dekorativne želje". Tuml sega namreč v nadčutni svet, "kjer je zapisana

kollektivna zavest. V teh dimenzijah se igra z arhetipskimi simboli in evocira starodavne kulture ter išče ravnotežje med abstraktnostjo in figurativnim upodabljanjem". Zaradi njegovega kolorizma in ironije ga je Carliljeva primerjala z ameriškim slikarjem Markom Rothkom. - In Tumla še ni in ni bilo. Pred mikrofonom je tedaj stopil pevec, Žan Papič, ki se je občinstvu predstavil kot... Andrej Kralj...! K sreči je nato priskočil Batman, ki je Papiča onesposobil: ko si je superheroj snel masko, se je Tuml končno prikazal... V mediativno-undergroundskem psihedelično-recitativnem slogu je slikar dal duška svojemu pesniškemu alter egu in prebral nekaj svojih poezij. Zakaj pa si potreboval Batmana - smo ga nato vprašali. "V sodobnem svetu prevladuje podoba, ki izničuje dejansko identiteto avtorja umetnine. Batman je to nepravilnost odpravil". Tudi to se k sreči dogaja v Narodni in študijski knjižnici...

SSG Gledališče Koper: Imej se rad!

Nežno sporočilo o ljubezni v družini

Zadnje dni letošnjega januarja so najmlajši obiskovalci Slovenskega stalnega gledališča doživeli svojo premierno uprizoritev v Mali dvorani Kulturnega doma v Trstu. SSG in Gledališče Koper sta jim postregli z igrico Imej se rad!, ki jo je tankočutno in z velikim spoštovanjem do otrok in otroštva, ki bi morala biti za vse najjasnejša življenjska doba, stkal slovenski dramatik Franjo Francič, gledališka inčarica pa ji je izrisala režiserka Katja Pegan, ki se je že večkrat izkazala kot pozorna opazovalka otroškega sveta, v katerem se malo občinstvo vselej počuti kot v

ljubečem objemu. Po premieri 24. januarja in po prvih ponovitvah v tržaškem Kulturnem domu je dobre pol ure trajajoča predstava vzela pot pod noge in sedaj veselo obiskuje vrtnice in šole in deli malčkom svojo toploto, iskreno sporočilnost: v domači hiši je lepo, ko se imajo vsi radi. Nesebična ljubezen in spoštovanje med družinskimi člani sta potrebna, da je doma svetlo, toplo, polno lepih občutij in občutkov. To je prijazno in nadvse veljavno sporočilo zelo prikupne predstave, v kateri ni nič odveč. Vse je jasno prikazano, tako, da se otroci v družinsko

okolje protagonistov mačje družine z veliko lahkoto vživijo, saj je zelo podobno njihovemu. Tudi v mačji družini se mamica pritožuje nad tem, da ji nihče ne pomaga; sama mora vse delati, medtem ko oče mačkon udobno sedi in prebira časopis. Sin Gaj nima časa, da bi ji pomagal, ker mora svoji ljubljeni mucji Niki pisati ljubezensko pismo, hčerkica pa zasanjano razmišlja, kako bo postala zvezdica. Ko pa se zunaj razdivja nevihta, ob soju svetilk oče in mati obujata spomine na čas, ko je on zaljubljen stal pod njenim oknom, ko sta prišla otroka na svet, kar je za starše edinstveno doživetje, se vsi združijo v prsrčen, neločljiv objem. V to svoje zadovoljstvo vključijo tudi male gledalce, ki se v vlogi nonotov, sestričen, bratrancev, vnukov in sosedov pridružijo igralcem in tako še oni postanejo del te prijazne mačje družine, ki zna

spoštljivo in ljubeznivo krmariti med čermsi vsakdanjih dolžnosti in posvetiti nekaj časa tudi gojenju svojih odnosov. Predstava, pri kateri skrbijo, da vse gladko teče, Marko Škabar, Diego Sedmak in Rafael Cavarra, je namenjena otrokom, a zna pomenljivo in odkrito nagovarjati tudi odrasle. Zaradi preproste, a učinkovite scenske podobe (okno, perilo, ki se suši na vrvi, štedilnik, lonci, skleda, škap...) je lahko uprizoritev na še tako majhnem prizorišču, kot je bilo npr. v vrtcu v Mavhinjah, v petek, 18. februarja, ko je dvanaest otrok iz mavhinskega vrtca (dva sta bila odsotna zaradi bolezni) in štirinajst iz devinskega (kar enajst njihovih vrstnikov je manjkalo zaradi gripe!) v tišini,

Foto A. Divo

radovedno in zavzeto spremljalo dogajanje in pogovore mačje

družine, v katero so se doživeto in sončno prelevili Luka Cimprič -oče, Maruša Kink -mati in Andrej Zalesjak, ki je prikupno upodobil sina Gaja in prepričljivo posodil glas lutki-mačji sestrici Gaji. Odrsko sliko Barbare Stupica, ki si je zamislila tudi primerne kostume, je krasila velika pojoča sončnica z dolgimi trepalnicami, ki je na široko odprla oči in usta, ko je na glasbo Mirka Vukšanoviča, pravega mojstra za skladanje tovrstnih melodij, s posnetim, lepo izoblikovanim glasom Lare Komar milo zapela "rad bi bil lunin žarek tvoj, / rad te imam, / otrok moj". V teh besedah je zaobjeto vse, kar hoče ta drobna, zelo posrečena predstava izpovedati otrokom, pa tudi odrasli publiki.

Univerze v Trstu, Padovi in Vidmu

Študentje slovenščine so pustovali v Idriji in Cerknem

Lektorice in študentje slovenščine v Trstu, Padovi in Vidmu smo se letos odločili, da pust ne bo ostal praznih ust. Ker nam pripovedovanja o cerkljanskih laufarjih kar niso dala miru, smo se na pustni konec tedna, 5. in 6. marca 2011, odpravili na ekskurzijo v Idrijo in Cerkno.

V soboto smo si v Idriji ogledali Antonijev rov in mestni muzej, kjer nas je iz vsakdana predramila bogata zgodovina Idrije in njenih prebivalcev. Ni nam ušla usoda tamkajšnjih rudarjev, pa tudi ne klekljaric, ki še danes izdelujejo očarljive idrijske čipke. Popoldne smo se odpravili proti Cerknemu, kjer nas je vse očarala gostoljubnost domačinov, ki znajo tako kot klekljarice klekljati prav prijazno vzdušje v mestu. Ogledali smo si tudi gledališko predstavo, ki so jo za nas pripravili v Kulturnem društvu Cerkno, z naslovom Kadu. Predstava je prikazala vsakdanjost treh upokojenih Cerkljanov, ki čisto po svoje preživljajo prosti čas, svoja razmišljanja pa so zaupali tudi nam. Posebnost predstave je bila tudi ta, da je v njej sodelovalo občinstvo. Po predsta-

vi smo vsi skupaj še poklepeta-li o narečnih izrazih ter razvozlali še tako zapletene besedne uganke. Večer pa smo končali ob živih ritmičnih cerkljanske zasledbe v lokalni v središču Cerkna, pr' Gabrijelu.

Nedeljo smo začeli z ogledom Bolnice Franje, kjer nas je predramila ledena tančica na okoliških skalah, v čas med drugo svetovno vojno pa ponesla pripoved našega vodiča ter ogled lesenih barak v soteski. Obisk Cerkna se je končal s popoldanskim koncertom skupine Joko & Domc s prijatelji ter Laufarjio. Laufarji so nas pritegnili, očarali, zabavali in ob ritmičnih ogledih, namreč termometer se je v nedeljo kar precej

spustil. Prislunili smo obsodbi pusta za vse grehe, ki so se v preteklem letu zgodili v Cerknem in okolici, namreč pust je za vse kriv, potem pa lahko nastopi pomlad.

Domov smo se odpravili z načr-

ti, da se bomo v te doline pod Poreznom še vrnili. Zahvala za izvedbo gre Centru za slovenščino kot drugi tuj jezik, ki nas je pri projektu denarno podprl. Ekskurzijo pa smo organizirale lektorice slovenščine v Trstu, Karin Marc Bratina in Rada Lečič, lektorica slovenščine v Padovi Polona Liberšar ter lektorica slovenščine v Vidmu Urška Kerin.

Urška Kerin,
lektorica slovenščine v Vidmu

Slovenski izobraževalni konzorcij iščejo se učitelji jezikov za delo z odraslimi

Slovenski izobraževalni konzorcij (www.slovik.org.) v Italiji išče učitelje slovenščine, angleščine, francoščine, španščine, nemščine, ruščine in srbsčine oz. hrvaščine kot drugega/tujega jezika za delo z

odraslimi oz. mladostniki (14-18) v goriški in tržaški pokrajini ter v obmejnem pasu videmske pokrajine. Honorar: od 23,00 evrov/bruto. Sodelovanje na podlagi avtorske pogodbe ali s. p. Zahtevajo se zelo dobro znanje

posameznega jezika, dokončan vsaj 2. letnik (120 ECTS) univerzitetne izobrazbe ustrezne smeri, osnovno znanje italijanskega jezika, zanimanje za delo v razredu, resnost, pripravljenost na dodatno izobraževanje. Prednost imajo kandidati maternega jezika oz. s stažem v tujini, z univerzitetno diplomom, pedagoško-andragoško izobrazbo in izkušnjami. Življenjepis pošljite na naslov: info@slovik.org do 15. 3. 2011.

Pustovanje v Drežnici Ljudska šega, ki prikliče mnogo radovednežev

V drežniških vaseh so se dogovorili, da letos tudi uradno razglasijo prvo "pustno pot po drežniških vaseh" v Sloveniji. To je "Ravnjansk' pustni odbor" sklenil že na

Gre za stoletja star poganski obred te družine. V strogi tajnosti poteka na eni izmed zadnjih sobot v decembru skupaj s prvimi pripravami na pustovanje. Drežnišk' puwb se zberejo v

lanski decembrski seji. Gre za širši javnosti objavljeno tradicijo in ne kakšno turistično inovacijo. Kot vsako leto sprejemajo Ravnjansk' puštuwv v fantovsko družino nove polnoletne člane.

"mlakarc' (nekoč zapuščena mlekarna), v kateri je sedaj lepo urejen sedež njihove skupnosti, kjer hranijo vso pustno opremo. Pri sprejemu v skupnost pa ni dovolj, da znajo novinci le vriskati, ampak morajo se skozi zelo težke

in naporene preizkušnje zrelosti, še bolj pa potrpežljivosti in zdržljivosti.

Ko so prestali vse to, sledi še obvezna puwbrska prisega, ki je obenem pustna prisega. Šele potem določijo pustne vloge in najtežje pripadejo novincem. Npr. "Ta grdi" ima poleg lesene maske obešene težke zvonce in mora kar naprej noretiti, loviti otroke in vse, ki se jih da prestrašiti, da je bolj smešno. Seveda prav do konca pusta ostane skrivnost, kdo je imel posamezne vloge. Posebno za tiste mlade, ki še niso sprejeti v fantovsko družbo, je velik izziv, da že pred pustom, ali pa vsaj med njim, izvejo, kdo se skriva pod določeno masko, kaj se bo vse do konca pustovanja dogajalo itd. Tradicionalna krožna Pot Raunjansk' ga pusta je dolga štiri kilometre in pustni sprevod spremljajo številni domačini in tudi obiskovalci, saj se med potjo dogaja veliko zanimivega in nepredvidljivega.

Začne se v spodnjem delu vasi Drežniške Ravne, od tu se nadaljuje čez travnik in skozi gozd v Magozd, v Jezerca, iz Jezerca pa v zg. Drežniške Ravne in se konča v spodnjih Drežniških Ravnah. Raunjansk' puštuwv' so glavno pustno dogajanje pripravili v soboto, 26. februarja. Pustni pogreb pa je bil v Drežniških Ravnah na pustni torek, 8. marca, pod večer.

MM

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

"Vse naj bi itak bilo brezvezno".

Obstajajo stavki, celi stavki ali pa morda le 'odščipnjene' besede, ki se ti tako ali drugače vtisnejo v spomin. Včasih te zagrabi, misliš si, da so to ravno take besede, ravno iste misli, ki si jih imel že dolgo zaklenjene nekje v sebi. Včasih te izrečene misli tako zgrabijo, ker so tako zelo pogumne. Največji pogum pa ne predstavljajo eklatantne geste, radikalni preokreti v življenju, morda ga moramo iskati v zares drugačnem dojetanju življenja, ki se kaže tudi in predvsem skozi vsakdanjost in tako zelo "normalna" dejanja.

"Ne vem, mislim, da je zmotno, da moja generacija govori, kako je vse itak izgubilo smisel, vse naj bi itak bilo tako zelo brezvezno. Tudi današnji korak, pa čeprav malenkosten, ponuja drugačen odgovor". To so bile besede osemnajstletnega dekleta ob svojem prvem darovanju krvi.

V glavi mi še po tednu dni odzvanja tisti "danes vsi mislijo, da je itak vse brez smisla", razmišljam o vseh razočaranih upih dekletove in drugih generacij, strtih sanjah, vseh neizplačnih posojilih, vsej gosti sivini, ki nas obkroža v današnjem času. Na ekranu gledam italijansko ministrico za enake možnosti, kako razlaga, da je bilo v zadnjih dveh letih narejenega ogromno za zaposleno žensko z družino. Gledam ta njen angelski obraz in ji potihoma siknem, da vse zaposlene ženske z otroki, ki jih poznam, imajo povsem drugačna življenja, od tistega, o katerem nam sa-

ma govori. Plačevati morajo jasli po štiristo evrov mesečno, zgolj sanjati o kakem part-timu, s partnerjem točno načrtovati ne le dolgoročno izplačilo posojila, ampak vsako minuto, vsak izdelek, vsako večjo ali manjšo spremembo, ki jo lahko predstavlja že sam obisk zobozdravnika. Kje je potem tisto ravnotežje med službo in družino, o katerem nam govori ministrica?

Dobro vem, da je vedno bilo tako. Vedno je človek garal, nekdanje veliko več kot danes. Ali pa vsaj drugače. Ko sem očetu nekdanje omenila, kako bi si želela "več prostih dni", mi je odgovoril, naj pomislim, kako je moj pokojni nono v pristanišču delal čisto vse dni svojega "dopusta", niti enega samskega si ni vzel. Bilo je obdobje pomanjkanja. Ravno tako moj ostareli tast, ki še vedno govori o delu kot o svetinj.

In vendar je današnje obdobje čas, ko lahko postane pogodba za nedoločen čas dobesedno nagrada za zmagovalca televizijskega programa. Čeprav vem, da je vse to "dobro", da je krasno, da si bo ta oseba z različnimi preizkušnjami in končnim kolokvijem prisluzila zaposlitev, si ne morem kaj, da bi se ne vprašala, kaj postajamo, ko o zaposlitvi za nedoločen čas enako sanjamo kot o denarnih paketih v televizijskih kvizih. Kje je zdaj prvi člen italijanske Ustave?

In vendar v nas ne more ostati pri tistem samem "vse je izgubilo svoj smisel", res je na nas, da pokažemo vsemu nesmislu zobe. Milijonkrat ne vemo kako in moramo zato vprašati pomoč, a dokler smo taki, upanje v neki boljši jutri še obstaja.

Zahodni in jugozahodni predel mesta (56) GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Novi Zavod Svete Družine je prirejen tudi za oskrbo ostarelih gospa, katerim sestre skušajo nuditi domačnost in toplino, ki ju potrebujejo. Ugodno vplivajo nanje tudi gojenci, ki prihajajo v zavod, pa tudi otrokom je prisotnost starejših koristna.

Doslej so šolske sestre nudile zavodske prostore tudi raznim skupinam, ki so se tu zbirale v sklopu goriške nadškofije oz. Slovenskega pastoralnega središča in skušale tako po svojih močeh prispevati k širjenju božjega kraljestva.

V zavod so v preteklih letih ob raznih priložnostih prihajali izseljenski duhovniki in se v njem počutili doma. Prav tako so prihajali izseljenci, da so se srečali s svojci.

Še vedno je vernikom na razpolago prostorna zavodska kapela, v kateri se zbirajo zlasti pri nedeljski sv. maši in pri šmarnicah v mesecu maju. Bogoslužje opravlja hišni duhovnik g. Marijan Markežič, župnik v Slovenskem pastoralnem središču v Gorici in v Pevmi ter Štmavru.

Po smrti msgr. dr. Andreja Pavlice so v zavodu skrbno opravljali kaplansko službo naslednji duhovniki: g. Mirko Rijavec, g. Jože Jurak, g. Štefan Tonkli, g. Ciril Lavrič,

Slovenske šolske sestre so dolga leta vodile gospodinjstvo v Alojzijevišču in so po drugi svetovni vojni nekaj let delovale tudi v Malem semenišču v Gorici. Mnogo let so vodile otroški vrtec v Števerjanu.

Ko je njihovo število bilo večje, so nekatere poučevale verouk na raznih osnovnih in srednjih šolah, saj je že takrat primanjkovalo duhovnikov. Vodile so tudi petje in z gojenkami nekajkrat nastopile v takratnem Katoliškem domu ter na Radiu Trst A. Več let so orglale pri slovenski maši na Placuti.

Nekdanje Slovensko Sirotišče je eno med pomembnimi ustanovami v slovenski goriški in sploh primorski zgodovini. V svojem dolgoletnem delovanju je tudi v hudih preizkušnjah nudilo vzgojo in pomoč neštevilnim slovenskim otrokom in preko teh njihovim družinam, za kar je slo-

g. Marijan Markežič (foto DPD)

Kapela Zavoda Sv. Družine

Obisk g. nadškofa msgr. Dina De Antonija in g. Cvetka Žbogarja

msgr. dr. Franc Močnik in g. Jožko Kragelj. Zavod Svete Družine se ponaša tudi z bogato knjižnico, zato ostaja tudi danes eno izmed pomembnih slovenskih verskih in kulturnih središč v našem mestu.

cerkvenih pevskih zborov šolskim sestram ob stoletnici njihovega prihoda v naše mesto 23. marca 2010 podelili Priznanje Kazimir Humar.

/ dalje

Molk o tem, da se na Krasu naseljujejo tudi Slovenci iz Italije

Zaradi gospodarske krize slabšanje življenjskih razmer

Ljubljanski nadškof in metropolit dr. Anton Stres je nedavno dejal, da ima leva politična opcija, katere del je tudi sedanja vladna in parlamentarna koalicija, 60% oblasti in vpliva v državi, desnici oz. sedanji opoziciji pa naj bi pripadalo preostalih 40% podpore in vpliva. Tako razmerje velja tudi za področje javnih občil, kjer časniki, politični tedniki in čedalje bolj tudi javna radio in Televizija Sirijo kampanjo zoper opozicijsko Slovensko demokratsko stranko in vodjo opozicije Janeza Janšo. O tem smo sicer že poročali, zdaj pa naj opozorimo, da je natolcevanje proti Janezu Janši doseglo prav neverjeten vrh laži. Nekdanji politik leve usmeritve, potem posloven in zdaj očitno ponovno politik Emil Milan Pintar je v daljšem članku, objavljenem 4. marca v časniku Delo, zapisal, "da Janez Janša spada v skupino nacionalnih voditeljev, kot so bili Milo Djukanović, pokojni Slobodan Milošević in Ivo Sanader, ki je odstopil. Njih je tujina razumela in označila za neperspektivne ostanke iz obdobja osamosvajanja jugoslovanskih republik, ki so neprimerni za vodenje sedanjih samostojnih držav, ki si želijo svojo prihodnost videti v Evropski uniji".

Pintar ne omenja, da je Janez Janša vodil predsedovanje Evropski uniji, in to po priznanju vseh članic povezave dobro in uspešno, pač pa piše, "da nam daje tu-

jina jasne signale, da bi jo ponovna Janševa zmaga na parlamentarnih volitvah spravila v zadrego. Še več, da je takšna opcija zanjo tako rekoč nesprejemljiva". Slovenija naj bi bila po trditvah omenjenega politika pred hudo preizkušnjo. "Bo s ponovno izvolitvijo Janše tvegala težko pridobljeni

Ljubljanski nadškof dr. msgr. Anton Stres (foto IG)

mednarodni ugled in mednarodno osamo, navsezadnje pa gotovo tudi svoje mednarodne standarde, ali bo iskala drugačno alternativo. Slovenija se bo morala izogniti pasti, v katero jo sili nezadovoljstvo s Pahorjevo vlado". Uredništvo časnika Dela je pod prispevek Emila Milana Pintarja vendarle pripisalo, "da gre za mnenja avtorja, ki ne izražajo nujno stališča uredništva". V Sloveniji se družbene in gospodarske razmere ne izboljšujejo, optimisti ostajajo samo premier Borut Pahor in nekateri ministri. Predsednik vlade kritikom iz opozicije, ki ga vprašujejo, ali se čuti odgovornega za razmere v državi, odgovarja,

"da se Slovenija ne potaplja in ima moč, da izplava iz krize". Pričakuje pa "večji optimizem in slago".

Zaradi krize oz. počasnega reševanja težav se slabšajo tudi življenjske razmere. Podražila se je hrana, v začetku tega meseca pa so povzročili tudi cene v železniškem potniškem prometu, poštinih storitvah in cene v domovih za upokojence in socialno ogrožene ljudi. Tobak in cigarete bo v tem mesecu še mogoče kupiti po sedanjih cenah. Podražitev je namreč predvidena za 1. april. Bodo pa tobak in cigarete ponovno podražili čez kako leto. Aleksander Kešeljevič z Ekonomske fakultete v Ljubljani opozarja, "da je gospodarska rast pri nas nizka v primerjavi z državami, ki jih želimo doseči. Če bi se rast povečala, bi se izboljšali tudi drugi kazalniki, denimo primanjkljaj in javni dolg. Letos bo nastal paradoks: politiki se bodo hvalili z gospodarsko rastjo, brezposelnost pa se bo zaradi stečajev, predvsem v gradbeništvu, še vedno večala". V vladi so spori in nesoglasja med ministri, ki očitno bolj kot premierja poslušajo in izvajajo smernice in navodila predsednikov svojih strank. V zadnjem času je najbolj polemična ministrica za gospodarstvo Darja Radič, ki je tudi podpredsednica stranke Zares. Že dalj časa traja tiha vojna za vodstvo slovenskega elektrogospodarstva, ki jo vodita stranki Socialdemokratov Boruta Pahorja in

stranka Zares pod vodstvom Gregorja Golobiča. Ministrica Radičeva je svoje politične tekmece in tudi sindikate razjezila z izjavo, "da projekt gradnje šestega bloka termoelektrarne Šoštanj niti približno ni ekonomsko učinkovit ter da vlada še nima čisto jasne slike, kaj bo z njim naredila". Zagrozila je, da bo odstopila s položaja ministrice za gospodarstvo, če njena stališča ne bodo sprejeta. V tem primeru bi tudi stranka Zares izstopila iz vlade. Ostro je na izjavo ministrice o projektu gradnje šestega bloka TE Šoštanj reagiral prvi sindikalist termoelektrarne Branko Sevčnikar. Obtožil jo je kar veleizdaje Slovenije in zahteval, da takoj odstopi. Ministrica tega seveda ni storila. Obrtniki in podjetniki, včlanjeni v obrtno-podjetniško zbornico, pa izvajajo nepokorščino zoper vlado, ki ni sprejela ukrepov za zaščito omenjenih dejavnosti. Od 1. marca dalje državi ne plačujejo davkov in prispevkov, napovedujejo pa, da bodo 18. aprila "ustavili Slovenijo". Javna občila objavljajo veliko prispevkov o naseljevanju tujcev - med njimi je največ Italijanov - na Krasu, ki bi zaradi tega postopno lahko izgubil svoj slovenski značaj in podobo. Zahtevajo nujne ukrepe vlade, morda tudi uvedbo zaščitne klavzule za prodajo nepremičnin na Krasu. Pisici prispevkov o tej problematiki opozarjajo na domnevno množična naseljevanja Italijanov na Krasu, molčijo pa, da se tam naseljujejo tudi Slovenci iz Italije, zlasti iz Trsta, ki povečujejo slovensko prisotnost.

Marijan Drobež

Kratke

Znanih je 38 najbolj zaupanja vrednih blagovnih znamk

Revija Reader's Digest Slovenija, ki jo izdaja Mladinska knjiga Založba, je prvi teden v marcu predstavila rezultate raziskave Trusted Brand 2011. V raziskavi je 1005 bralcev slovenske revije izbralo najbolj zaupanja vredne blagovne znamke v Sloveniji v 38 kategorijah.

Najbolj zaupanja vredne blagovne znamke so Renault (avtomobili), Gorenje (gospodinjiski aparati), Telekom Slovenije (ponudniki telekomunikacijskih storitev), NLB (banke), Zavarovalnica Triglav (zavarovalnice), Pop TV (TV-postaje), Val

202 (radijske postaje), Slovenske novice (dnevni časopisi). Med zmagovalci so tudi HP (osebni računalnik), Nokia (mobilni telefon), Mobitel (ponudnik mobilne telefonije), Canon (kamera, fotoaparati), Kompas (turistična agencija), Maestro/Mastercard (plačilna/kreditna kartica), Siol (ponudnik internetnih storitev), Petrol (bencinski servis) in Cedevita (vitaminski dodatki).

Slavili so tudi Lekadol (protibolečinske tablete), Lekadol Plus C (tablete za lajšanje prehlada), Head & Shoulders (izdelki za nego las), Max factor (ličila), Nivea (negovalna kozmetika za kožo), Ariel (pralni prašek), Nestle (kosmiči za zajtrk), Fructal (sokovi), Lego (ponudnik igračk), Zala (ustekleničena voda), Laško (pivo) in Barcafee (kava).

Prav tako so se na vrhu znašle Ljubljanske mlekarne (mleko), Rama (margarina), Mercator (nakupovalni center), Dormeo (ležišča), Jub (barve za dom), KD Skladi (investicijske družbe in vzajemni skladi), Barilla (testenine), Ljubljanske mlekarne (sladoled) in 1001 Cvet (čaj).

Nagrade zmagovalcem bodo podeljene 24. maja v Unionski dvorani v Ljubljani.

gorenje

Gledališka predstava v Ribnem pri Bledu

V soboto, 12. marca 2011, ob 19.30 uri bo v Kulturnem domu v Ribnem pri Bledu gledališka skupina KD Brce iz Gabrovce pri Komnu uprizorila komedijo v treh dejanjih Georgesa Feydeaua Krojač za dame. Prevod Tone Smolej, jezikovna obdelava Minu Kjuder. Režiser Sergej Verč, pomočnica režiserja Minu Kjuder.

Žlahtna komedija Dnevi komedije 2011 je Ko sem bil mrtev

Na 20. festivalu Dnevi komedije v celjskem gledališču je strokovna žirija v sestavi dramska igralka Anica Kumer, dramaturginja Urška Brodar in direktor Zgodovinskega arhiva Celje Bojan Cvelfar za žlahtno komedijo razglasila predstavo Drame Ljubljana Ko sem bil mrtev, njen režiser Diego de Brea pa je žlahtni režiser. Žlahtna komedijantka je Silva Čušin, žlahtni komedijant pa Gregor Čušin, žlahtna komedija po izboru občinstva je predstava Tamare Matevc in Borisa Kobala Poslednji termina (I) tor v režiji Sama M. Strelca in izvedbi Gledališča Koper.

Umrl je fotoreporter Edi Šelhaus Bil je legenda slovenskega fotoreporterstva

V 92. letu starosti je v nedeljo, 6. marca, umrl Edi Šelhaus, ki je veljal za legendo slovenskega fotoreporterstva. Šelhaus se je rodil leta 1919 v Podkrajju nad Vipavo. Otroštvo je preživel v Trstu, nato pa se

izselil v Jugoslavijo in se izučil za fotografa. Leta 1943 se je pridružil partizanom in posnel številne fotografije vojnih dogodkov. Maja 1945 je s slovenskimi partizani in jugoslovansko vojsko vkorakal v Trst: njegova foto-

dokumentarna dejavnost ob osvoboditvi Trsta, mesta, na katerega je bil močno navezan, predstavlja najbrž srčiko njegovega opusa. Veliko je sodeloval s Primorskim dnevnikom ter s prijateljem in kolegom Mariem Magajno. Po upokojitvi se je 25 let posvečal raziskovanju usode zavezniških letalcev, ki so med vojno prisilno pristali ali se spustili na slovenska tla. Šelhaus je v svoji karieri s fotoaparatom obeležil najpomembnejše

dogodke slovenske zgodovine in bil tesen sodelavec najpomembnejših časopisov in revij v matični domovini. V svoji dolgoletni fotografski karieri je naredil na sto tisoče fotografij. V Muzeju novejših zgodovine jih hranijo okoli 80.000, od katerih je 62.000 natančno obdelanih in popisanih. Leta 2000 je za podaritev obsežnega fotografskega opusa

Muzeju novejših zgodovine prejel Valvasorjevo priznanje.

Podeljevalci so tedaj v utemeljitvi med drugim zapisali: "Malo je fotoreporterjev, ki so v svojem življenju posneli tolikšno število posnetkov kot Edi Šelhaus, ki je držal prst na sprožilcu kar pol stoletja, malone vsak dan in nemalo dni dobesedno od zgodnjih jutranjih do poznih večernih ur. Sam omenja milijon posnetkov in pol".

Po raziskavi Mladi na netu

Slovenski dečki na spletu manj previdni kot deklice

Slovenski otroci in mladostniki se ne razlikujejo bistveno od svojih evropskih vrstnikov v uporabi interneta. Prve ugotovitve raziskave Mladi na netu kažejo, da so mladi in otroci v Sloveniji nekoliko bolj preudarni pri uporabi interneta, raziskava pa ugotavlja nekaj razlik med spoloma. Med drugim, da so dečki manj previdni kot deklice. Ugotovitve ankete kažejo, da otroci v prvih letih osvajanja internet uporabljajo zelo skromno, si kaj preberejo in kaj pogledajo, zaigrajo kakšno igro. Mladi, stari od 11. do 14. leta, v svojo uporabo interneta vključijo že komuniciranje, elektronsko pošto, spletna socialna omrežja in takojšnje sporočanje, je za STA povedala vodja raziskave Bojana Lobe iz Centra za metodologijo in informatiko na ljubljanski Fakulteti za družbene vede.

Stari od 15 do 17 let postanejo zelo intenzivni uporabniki interneta, ki začnejo tudi že ustvarjati svoje vsebine in se aktivneje vključijo v internetno življenje. So pa tudi, kot kažejo ugotovitve, najbolj tvegana skupina, ker največ objavljajo podatkov o sebi in tako najbolj "razgaljajo" svojo identiteto. Najstarejša anketirana skupina v starosti 18 in 19 let pa kaže bolj specifične uporabe za njihove jasno opredeljene cilje, pravi Lobetova. Bistvenih razlik v uporabi interneta glede na spol ni. Raziskava pa je pokazala, da so deklice nekoliko bolj zadržane pri uporabi kot dečki. Z neznancem z interneta se je srečalo 42% dečkov, kar je precej več kot deklic (29%). Veliko več dečkov (43%) kot deklic (14%) je pošiljalo ali prejelo gole fotografije, prav tako so dečki bolj samozavestni glede svojih splet-

nih veščin, saj jih kar 55% meni, da znajo oni najbolj v družini uporabljati internet, medtem ko je tako prepričanih le dobra tretjina oz. 37% deklic. Lobetova poudarja, da so rezultati ankete pokazali, da slovenski starši "žal" še ne najdejo pravega mesta v procesu osvajanja interneta s strani lastnega otroka ali mladostnika. "Jaz bi rekla, da se še nekako iščejo, morda zaradi tega, ker tudi sami še nimajo dovolj kompetentnih znanj", dodaja vodja raziskave, ki ugotavlja, da raziskava kaže predvsem prepuščenost otrok samim sebi. Velika večina otrok je dejala, da se starši ne pogovarjajo z njimi o uporabi interneta in jim ne dajejo napotkov. Tukaj Lobetova vidi priložnost za starše, da mogoče poiščejo dodatna znanja pri Centru za varnejši internet

ternetu odrasli prehitro označijo za negativna, saj se za mlade v velikem številu primerov pokažejo kot pozitivna izkušnja. Čeprav se

je na primer v starostni skupini med 15 in 19 let kar 55% mladih srečalo z neznancem, ki so ga prej poznali le na internetu, je imelo srečanjem velika večina, 88%, zelo dobro ali dobro izkušnjo. Med negativnimi tveganji velja omeniti vrstniško nasilje prek spleta ter neželene spolne komentarje, ki jih je prejelo 38% otrok. Še posebej pri žaljivih in bolečih komentarjih prek spleta in mobilnih telefonov se mladostniki v največ primerih odzovejo napačno, saj odgovarjajo na sporočila z enako neprijetno ali bolečo vsebino (24%). Doslej so se politike osveščanja in strategije ravnanja glede varne rabe interneta ustvarjale predvsem na temelju izkušenj iz tujine, tokratna raziskava pa daje temelj za snovanje strategije na osnovi potreb slovenskih otrok in mladostnikov in njihovih vzorcev vedenja, pravi Lobetova. Vodja raziskave meni tudi, da je internet krasno orodje in medij,

ki otrokom omogoča veliko pozitivnih strani, iskanje različnih informacij, izražanje kreativnosti in navezovanje stikov. Po njenem bi morali otrokom dati večjo priložnost za odkrivanje teh možnosti, namesto da se vsa energija usmerja v opozarjanje, kakšne grozne stvari jih lahko čakajo in doletijo na internetu. Mladi na netu je prva slovenska raziskava, ki temeljito in sistematično preučuje vedenje slovenskih otrok in mladostnikov na internetu in kako ga uvrščajo v svoje vsakdanje življenje. Obenem sistematično in temeljito preučiti tudi starševsko posredovanje, saj so bili poleg otrok in mladostnikov anketirani tudi njihovi starši. Raziskava je bila izvedena lani, ko je bilo v anketiranje na domu vključenih 691 otrok, starih od osmem do 19 let. Raziskovalci so doslej od okoli 170 vprašanih v sicer različno dolgih vprašalnikih analizirali nekaj več kot polovico vprašanih in pripravili prvo poročilo, med drugim jih čakata še poročila glede vloge staršev in primerjalno poročilo med odgovori staršev in otrok.

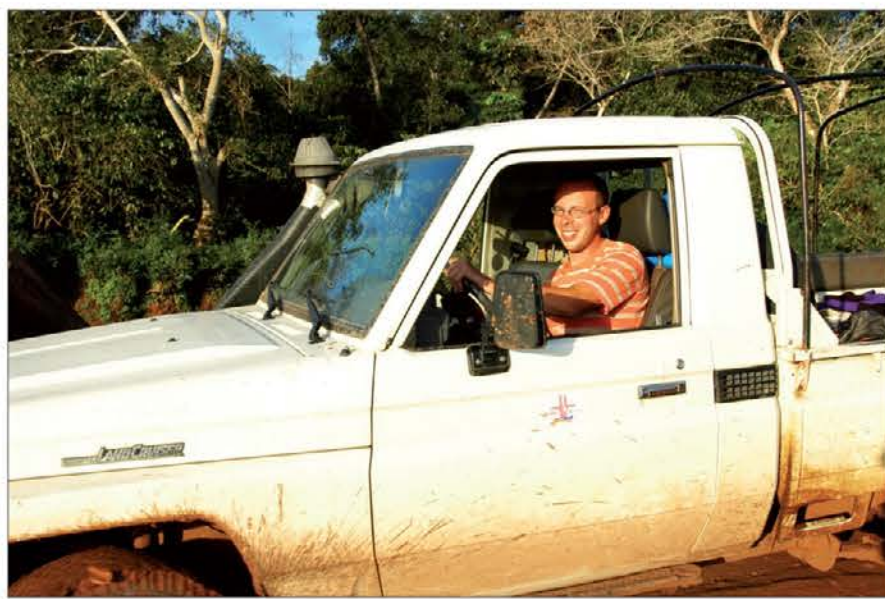
Predavanje v novogoriškem klubu Go Adventure

Marko z Madagaskarja

V prostorih novogoriškega kluba Go Adventure, kjer vsakih štirinajst dni potekajo najrazličnejša, predvsem adrenalinsko obarvana potopisna predavanja, sledijo pa jim enogastronomsko podprta sproščena druženja ljubiteljev vdranja po odročnih prostranstvih naše krogle s terenskimi vozili, motorji, kolesi ali na nožni pogon, s pomočjo jader, cepinov in derez... je bilo v sredo, 16. februarja, na sporedu predavanje o Madagaskarju. V sliki (tudi gibljivi, kar je dalo predstavitvi dodaten čar) in besedi je t. i. Rdeči otok predstavil Marko Petrovič. "Marka z Madagaskarja" - upam, da mi tega naziva, ki je postal tudi naslov, ne bo zameril - sem spoznal maja leta 2000, ko sem tudi sam mesec dni odkrival otok, predvsem pa življenje slovenskih misijonarjev na njem. Kar nekaj časa sva preživela skupaj in se dobro ujela. Danes tridesetletnik z Bleda je šel takrat po maturi na obisk k stricu, misijonarju Klemnu Štolcarju, ki je tam že trideset let. Na otok se je tako navezal, da se je vrnil še trikrat. Zadnjič lani. Skupaj je na Madagaskarju preživel čeli dve leti. V tem času je s Toyotinimi terenci za potrebe misijona prevozil na tone riža, peska, lesa, ostale gradbene in druge opreme ter ljudi. Za seboj ima toliko kilometrov po luknjastih in pasti polnih malgaških cestah, da bi mu jih zavidal marsikateri navdušenec nad terenskimi vozili, ki se temu hobiju posveča le ob vikendih in za-

to nalašč rine na stranpoti, kakršne so na Madagaskarju pogosto edina pot od točke A do točke B. V vsakodnevnih stikih z domačini se je dovolj dobro naučil jezika, da se lahko suvereno sporazumeva v malgaščini, če pa se kje vendarle zatakne, uporabi znanje francoščine, ki mu tudi ni tuja. Pred 11 leti se mi je v spomin zapisal kot prijeten, zanesljiv, pogumen in žilav fant, takoj pripravljen priskočiti na pomoč, zato sem bil tega, da pride predavati v Novo Gorico, zelo vesel. V Sloveniji sva se bežno srečala že pred nekaj leti, ko se je udeležil novogoriške izvedbe Drage mladih, a je to bilo zame le eden od postankov v službeno precej natrpanem in stresnem dnevu, tako da je bilo vse skupaj omejeno na "Hej, živio, kako kaj, aha, super, sorry, moram šibat", pa škljoc ali dva s fotoaparatom, par ključnih besed protagonistorv v uho in 'via' na pokrivanje naslednjega dogodka. Zvečer, ko je bilo vse mimo, ko so bili vsi članki oddani, ko je bilo srce na mestu in njegov pulz spet umirjen, mi je bilo seveda žal, da je priložnost za pogovor in obujanje spominov splavala po vodi. Tokrat je bilo drugače. Do-

zanih slik in filmov še bolj podživljeno vrnil na Rdeči otok, ki mi je ostal v zelo lepem spominu. V dobri uri je Marko zbranim predstavil Madagaskar kot pravi poznavalec, kar tudi je. Poleg zanimivega dela slovenskih misijonarjev, ki so glede na razmere bistveno več kot samo oznanjevalci krščanstva, saj morajo še vedno zelo pogosto poprijemati za marsikatero tudi precej umazano in težaško delo, jim je prikazal tudi vsakodnevno življenje ribičev, za-

me je, kaj je novega, kateri od slovenskih misijonarjev, ki sem jih med obiskom spoznal, so že tam, kako je z njimi, v kolikšni meri sta globalizacija in "razvoj" posegla v ležerno, rajsko življenje domačinov, ki sicer za naše pojme nimajo ničesar, a imajo nekaj, kar je pri nas velika redkost - pristen nasmeh na obrazu, in to zelo pogosto. Med kasnejšim predavanjem sem se s pomočjo prika-

pornikov, majhnih otrok z ulice, ki živijo brez staršev in se borijo iz dneva v dan, domačinov odročnih vasic ipd. V predavanje je vključil tudi nepozabne in za naš svet težko razumljive izkušnje, kot na primer tisto, ko je moral zaradi nevarnih zapletov pri porodu, kjer se je znašel bolj po naključju, pomagati pri pritiskanju na trebuh nosečnice in pred tem v nekaj sekundah opra-

viti z vso sramežljivostjo in neprijetnostjo, za kar je bil potem, ko se je vse skupaj vendarle dobro izšlo, nagrajen tako, da so malega novorojenčka poimenovali Marko. Čeprav o razdrpanih malgaških cestah in vsakodnevnih akrobacijah, ki jih morajo na njih izvajati terenska vozila, kar bi predvsem moško populacijo na predavanju najbolj zanimalo, ni povedal veliko, so bili ob koncu predavanja vsi zadovoljni, v sproščnem enogastronomskem druženju, ki je sledilo, pa je moral še marsikaj razložiti. Kar nekaj udeležencev predavanja se je nanj obrnilo z željo, da bi kakorkoli pomagali našim misijonarjem. Še najbolj resen je izgledal možakar, ki se je ponudil za mehanika, za kar je Marko rekel, da bi ga bili zagotovo veseli, ker za 'šraufanje mašin' nikoli ne zmanjka večših rok. Obkrožila ga je tudi skupinica, ki je Madagaskar obiskala s turistično agencijo in tako je prišla na dan anekdota o tem, kako so se med vožnjo nekje ustavili ob večji skupini domačinov in se, potem ko je eden od na pol golih domorodcev nakazal, da bi rad majico enega od njih, drug za drugim slekli do spodnjega perila in jim iz usmiljenja dali vse cunjete ter na pol goli, a dobre volje v prepričanju, da so jim pomagali, nadaljevali pot. "To bi se smejali misijonarji, če bi slišali", je kasneje rekel Marko, prepričan, da so 'prefrigani' domačini na takšen način "slekli" že marsikateri turistični kombi pred njimi. Večer se je končal pozno, zato je

prespal pri nas, in ko smo se zjutraj med zajtrkom še kar naprej pogovarjali o Madagaskarju, je prišlo na dan, da se bo morda že letos junija oziroma julija vrnil, saj ga ekipa slovenskih zdravnikov prostovoljcev vabi, mi jim pridruži kot prevajalec. Da je z otokom, misijonarji... zelo povezan, se je izkazalo tudi med pitjem kave, ko je dobil sms-sporočilce, da je umrl France Buh, eden od starejših misijonarjev, ki je sicer zadnja leta živel v Sloveniji in je bil dolgo neozdravljivo bolan. O razliki med Madagaskarjem leta 2000 in danes je rekel, da je v bistvu le v tem, da je na cestah več biciklov in motorjev, pa mobilni telefoni so si utrlji pot tudi do najbolj zakotnih vasic. Pojasnil je, da mobija nima vsak, niso pa redkost, ter dodal, da domačini vedno, ko kličejo, počakajo, da le enkrat zazvoni, potem pa odložijo, tako da jih je treba poklicati nazaj, saj tako "šparajo". "A ni hecno, kako majhen je postal svet. Ta trenutek lahko pokličem na primer vrača tistih ribičev, s katerimi sem se veliko družil, saj imam njegovo številko shranjeno v telefonu in z njim malo poklepem", je še povedal. Ko je odšel, je bil mali Natan, ki ga je gost navdušil s kratkimi filmčki kameleona, lemurja in male plesalke na prenosnem računalniku, pa zato, ker se je poigral z njegovo letalonosilko, kar malo žalosten. "Jaz bi rad, da Marko z Madagaskarja ostane kar pri nas, da spi tukaj vsak dan", je rekel. "Saj bo še prišel", sem ga tolažil. "A ko pride spet z Madagaskarja?" ni nehal. "Ja, ko pride spet z Madagaskarja", sem ga pomiril.

Nace Novak

Šesta številka literarne revije Galeb Prešernov duh lebdi nad pestro vsebino

Da je februar zaznamovan z dnevom slovenske kulture in našim velikim Prešernom, lepo označuje naslov-

"Galebovi" čestitajo Miroslavu Košuti za prejeto Prešernovo nagrado. O kulturi na splošno v stilih razmišlja Zvezdana Majhen. Njena misli kot vselej z rahlo roko spremlja ilustratorka Mojca Cerjak. Bina Štampe Žmavc v svoji pesmi govori o pesniku, ki so mu ušle besede. V krepkih zamahih barve ga je upodobila Alenka Sottler. Žiga Gombač pa je v svoje verze Nagajivec, potepin ujel veter, ki "se pripodi z vrhov". V živo podoba je pesem prelila Živa Pahor. O februarju, ki zaradi pustnih norčij večkrat pijančuje, je šegave stihe stkala Martina Legiša, v iskrivi ilustraciji pa je ve-

seljaka opisal Štefan Turk. O angelu ljubezni, ki vnema srca, pa blagovozno pejejo verzji Toneta Pavčka, že dalj časa stalnega Galebovega gosta. V razpoznavnem slogu Klavdija Palčiča žari zaljubljeni parček. Majda Koren je svoja dva junaka, medveda in miško, popeljala na Cerkniško jezero, kjer sta se srečala s povodnim možem Jezernikom in čarovnico Uršulo, ki ju je na metli prijazno peljala domov. Strip je iskrivo upodobil Bojan Jurc. Kako prebrisana je bila lisica in kako nespameten jazbec, pripoveduje italijanska ljudska pravljica, ki jo je za Galebove bralce priredila Klariša M. Jovanovič, zelo povedno pa ilustriral Venio Dolenc. Tatjana Kokelj nadaljuje pisanje svoje zgodbe Rad bi bil tak kot drugi. Tokrat Oskar išče prijatelja in ga nevede najde v Danijelu. Simpatična dečka je v ilustraciji ujela Katerina Kalc. Tudi etnografsko zelo

dragoceno pripoved v nadaljevanjih Dedek, igraj se z nami je Darinka Kobal tokrat namenila latvici, lončeni skledi, iz katere so nekoč z leseno žlico zajemali mlečno kašo. Lepo ilustracijo ji je, kot vedno, pridala Magda Tavčar. Štefka Kac Marn v zgodbi v nadaljevanjih, ki spada v branje za bralno značko, je opisala Pepija in Pepiko, ljubka papagajčka, ki sta zelo razveselila dečka Jurčka. Marjeta Zorec pa po ljudski pripovedi pripoveduje, kako je bilo s Srebrno, lepo hčerko grajskega skrbnika, ki so jo ugrabili

Obisk mladih Slovenske skupnosti Mladi za mlade v Gorskem kotarju

Slovensko kulturno društvo Gorski kotar iz Prezida je prvič v štiriletnem delovanju navezalo stik z zamejskimi slovenskimi društvi. V petek, 25. februarja 2011, smo v Čabru gostili delegacijo Mladih Slovenske skupnosti, v predstavnstvu skupine Mladi za mlade iz Trsta. V uvodnem nagovoru sta goste in vse prisotne pozdravila predsednik društva Slavko Malnar in podpredsednica Jelena Matia Mosenich in Tomaž Špacapan so nam v uvodu predstavili Mlade Slovenske skupnosti, njih delovanje, organizacijo in probleme, s katerimi se sooča slovenska manjšinska skupnost v Italiji, predvsem glede nespoštovanja

zgodovinsko, pravno in politično plat problema s prikazom in podrobnimi pojasnili aktualnih kritičnih točk. Ob koncu so predavatelj prikazali vsebino zgoščenke in uporabo interaktivno povezanega gradiva. Srečanje je bilo namenjeno predvsem mladini, vendar so se na vabilo odzvali tudi starejši člani društva ter se aktivno vključili v debato po predstavitvi, ki se je razširila na primerjavo položaja slovenske manjšinske skupnosti na Hrvaškem in v Italiji. Na vabilo SKD Gorski kotar so se odzvali tudi iz Reškega zaliva, dogodka se je udeležila predstavnica mladinske skupine Kulturno posvetnega društva Bazovica Ana Lipovac.

Ilustracija Bojana Jurca

nica šeste številke revije Galeb z izvirnim Prešernovim portretom (Iliyan Pernarcic, 3. r. OŠ Josip Ribičič - Karel Širok Sv. Jakob). O našem pesniku iz Vrbe in izrezih iz njegovega življenja lepo opisuje Berta Golob. Ob tem zapisu vsi

verze Nagajivec, potepin ujel veter, ki "se pripodi z vrhov". V živo podoba je pesem prelila Živa Pahor. O februarju, ki zaradi pustnih norčij večkrat pijančuje, je šegave stihe stkala Martina Legiša, v iskrivi ilustraciji pa je ve-

Ilustracija Bojana Jurca

Turki; prav ta grozni prizor je ilustrirala Chiara Sepin. Poleg navedenega bodo Galebovi bralci v februarški številki našli še Galebov kviz, pustne ekoigrače, izdelovanje katerih nazorno prikazuje Jasna Merku' v Galebovi delavnici, norčavega kuharja Škrobka, ki je otrokom naredil nagajive ovčke iz cvetače, grisinov, oljk in majoneze (njegov recepti izhajajo iz kuharske domišljije Petra Ferluge, ilustrira pa jih Chiara Sepin), didaktično nalogo Anje Kokalj ob ilustraciji Daše Simčič, vilo Bogomilo, ki je v zasneženi pokrajini našla zvončke in krukus, in seveda rubriko šolarji pišejo in rišejo, v kateri se z zapisi in lepimi risbami predstavljajo učenci iz OŠ Josip Ribičič - Karel Širok, Sv. Jakob, Oš Ivan Grbec - Marica G. Stepančič, Škedenj in OŠ France Bevk, Opčine. Na hrbtni strani revije je križanka iz nove Galebove knjige; pripravlja jo Vera Poljšak, ilustrira pa Magda Tavčar.

zaščitnega zakona za slovensko manjšino. Predstavili so nam zgoščenko, ki so jo pripravili člani skupine Mladi za mlade (tržaški del Mladih SSK), ki prikazuje problem dvojezičnih cestnih oznak v tržaški pokrajini. Predstavitve je zajela

To je bila priložnost za spoznavanje in druženje vseh treh društev, zlasti njihovih mladinskih sekcij, v upanju, da smo s tem naredili prvi korak k prihodnjemu sodelovanju in povezovanju.

Jelena Malnar
SKD Gorski kotarNOVI
GLASODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.itTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 8. marca, ob 14. uri.

Iz trpljenja se marsičesa naučimo...

Kaj pa imate tam na steni?

Včasih me ima, da bi ne verjela več v človeka. Toliko slabega prebereš v dnevnem tisku in tako neverjetno se nam preprostim ljudem zdi, do kam lahko sežeta pohlep in nepoštenost. Človek ima dandanes vse bolj pogostokrat občutek, da se nima več na koga zanesti in da smo pač vsi prepuščeni samim sebi in svojim močem. Pred dnevi pa sem ob neprijetnem dogodku še enkrat spoznala, da ni tako. Burja nam je od strehe odtrgala vso obrobno, ki je za seboj potegnila še kritino, prevzel nas je pravi obup, saj se je vse skupaj zgodilo ravno v trenutku, ko je mož zaradi stečaja izgubil službo. Pa smo ravno v tej nesreči spoznali, koliko je še na svetu dobrih ljudi. Sovaščan, ki se ukvarja s kleparstvom, nam je že naslednje jutro navsezgodaj zakrpal obrobno, tako da voda ni mogla skozi, gasilci so prinesli vreče s peskom za obtežitev celotne strehe,

prijatelji na facebooku pa so se vseprek javljali, češ da pridejo pomagat, nekateri so začeli celo zbirati denar, ki ga seveda nisem sprejela, saj bo škodo krila zavarovalnica, na svetu pa je veliko ljudi, ki denar bolj nujno potrebujejo kot jaz. Ob koncu naporene noči in še bolj naporenega, ledeno mrzlega dne sem bila utrujena, a srečna. Spoznala sem, da nisem sama in da še vedno drži pregovor, "da prijatelj spoznaš v nesreči". Toplo in prijetno mi je bilo pri srcu ob misli, koliko dobrih ljudi je okoli mene in koliko prijateljev mi je takoj ponudilo pomoč. Sreča je največkrat posledica trpljenja. Še vedno imam v spominu srečanje z neznanjo gospo v Merkatorjevi trgovini. Skupaj sva se zadrževali ob

hladilniku, ko me je živo pogledala v oči in, ne vem zakaj ravno meni, začela pripovedovati o svoji izkušnji z rakom, ozdravitvi in novem, čisto drugačnem odnosu do življenja. "Ko bi ne gledala že smrti v oči", mi je priznala, "bi nikoli ne vedela, kako lepo je življenje, do katerega sem bila skoraj ravnodušna, kako rada imam moža in otroke,

Občutek imam, da v najlepših trenutkih življenja, ko smo srečni in sproščeni, pravzaprav ne znamo ceniti vseh dragocenosti, ki so nam dane. Večkrat postanemo objestni, sitni, sebični in nerazumevaloči. Preveč imamo, da bi se ozirali na čustva in vrednote. Človek v resnici rase in se uči ravno iz trpljenja. Moj pokojni

mističnega ptiča Feniksa, ki na novo preroben vzlet iz lastnega pepela, s svojimi solzami pa zdravi rane in poškodbe. Pravzaprav pa je Jezus na križu, simbol krščanstva in krščanske vere, najlepši simbol prerobenja in odrešenja, ki se rodi in nastane ravno iz trpljenja in žrtvovanja. Darovanje na križu, ki simbolizira novo rojstvo in vstajenje po smrti je najlepši simbol novega življenja, kar jih premore človeštvo. Simbol prepore, katerega sporočilo bi moralo biti jasno ne samo vernikom, temveč tudi laikom. Trpljenje je sestavni del življenja, sestavni del našega vsakdana. Iz njega rasemo in postajamo ljudje. Boljši ljudje. Saj čisto vsi v življenju trpimo in jokamo in ob bolečini spoznavamo, kako dragoceno je življenje in kako dragocena je bližina sočloveka. In ko smo čisto na dnu, dobimo moč, da začnemo na novo...

socializmu. Ko sta odprla vrata v našo dnevno sobo, sta nas smeje vprašala, zakaj imamo telovadca na steni. Nisem takoj razumela, kaj mislita s pojmom telovadec, zato sem ju vprašala. Pa sta rekla, da mislita Jezusa na križu. Da ne marata trpljenja in vere, ki ima kot simbol trpljenje. Bilo mi je težko, skušala sem jima razložiti, kaj meni pomeni razpelo, pa nista hotela razumeti. Niti tega nista hotela slišati, da je lahko trpljenje nekaj pozitivnega. In da bi brez trpljenja človek marsičesa ne mogel dojeti. Morda sta zato premlada, morda sta samo ateista, morda se v življenju nikoli nista znašla čisto na tleh in v največji bolečini spoznavala, kako topla in mehka je v teh trenutkih roka sočloveka. Morda ne vesta, da vsakemu trpljenju sledi tudi novo življenje, prerobenje, ki je po mojih izkušnjah vsakič lepše in bolj polno topline in pozitivnih čustev. Morda bosta to sama spoznala, in to ravno nekega mrzlega zimskega dne, ko jima bo burja odtrgala streho, obenem pa bosta še sama brez službe. In morda jima bosta, tako kot meni tokrat, človeška bližina in solidarnost spet priklicali nasmeh na usta.

Suzi Pertot

kako se veselim vsakega srečanja s sočlovekom in kako je pravzaprav lepo živeti... v vsakem trenutku".

profesor slovenščine nas je učil, da nastanejo najlepši biseri iz čiste bolečine. Tudi egipčanska mitologija pozna

Ravno zato me je zadnjič zelo prizadelo, ko sta k nam na obisk prišla prijatelja, ki sta sicer rasla in živela v

Naš šport v očeh trenerjev iz Slovenije

Mar smo preveč plahi in premalo samozavestni?

Posploševati ni nikoli primerno, še posebej je nerodno po nekaterih domnevnikih skupnih zakonitostih označevati narod ali etnično skupino. Pa vendar. V slovenskih medijih v Italiji je večkrat dana beseda številnim trenerjem, pa tudi drugim ljudem iz Slovenije, ki so dejavni pri nas. Pogosto smo od njih slišali pripombo, da zamejcem v športu primanjkuje zmagovita miselnost, da niso dovolj samozavestni, trdni, motivirani, ambiciozni. Vsekakor jabolko, v katero se je vredno zagristi, pa čeprav nikakor ne smemo sprejemati mnenj omenjenih strokovnjakov kot sveto resnico.

razumejo, ali bosta tolikšno angažiranje in vlaganje (časa, moči, odrekaj drugim stvarjem) srednje ali dolgoročno donosna, ali je njihov napor perspektiven in ali

Pri nas pa si večina sicer naprti obveznost in jo tudi spoštuje, vendar do določene mere, korak ali stopničko več enostavno ni pripravljena storiti. In prav ta odtenek navadno loči pridne, toda povprečne mravljice od tistih bolj ambicioznih športnikov, ki so bili vajeni tega razdajanja že od mladih nog in torej še danes, po dvajsetih in več letih kariere – kar je žalostno –, pri štiridesetih fizično in mentalno pometejo z današnjimi dvajsetletniki.

Skratka, razmeroma plah in mehek značaj ter ne ravno poudarjena samozavest mogoče le sodita med številne skupne značilnosti te naše skupnosti, vendar pristop do športne dejavnosti je torej pogojen od drugih omenjenih relevantnih dejavnikov. V primerjavi z italijanskimi mladostniki so "naši" praviloma tihi, manj zagrizeni na tekmovališču in obdani z maloštevilnimi ter ne ravno glasnimi starši na tribuni. Igralci, pripadniki večinskega naroda, pa so po navadi bolj agresivni in glasni, spremlja pa jih krdelo kričečih sorodnikov – privrženec na stopnišču ob igrišču. Ponavljamo, v povprečju, saj tudi tu ne smemo vsega in vseh vreči v isti koš.

bodo imeli kaj od tega. Glede tega – kot ugotavljajo trenerji iz Slovenije – imajo morda vrstniki iz matice v določenih krajih manj možnosti in torej, tudi naivno, dosti več energij usmerijo v treniranje. Tudi šolski sistem jih navaja na preživljanje prostega časa v telovadnici, na primer v popoldanskem krožku.

In končno, četudi je odnos do izvenšolskih ali prostočasnih dejavnosti lahko tudi pokazatelj tega, kakšen si v življenju, lastnosti, ki zamejcem, kot kaže, ne dovoljujejo popolnega razvoja v športnem smislu, so zanje bržkone koristne in pozitivne v drugih, ravno tako ali še bolj pomembnih sektorjih.

HC

KOLESTARSTVO

Italijanski tekmovalci Enrico Battaglin je zmagal 35. mednarodno lonjersko dirko za trofejo ZSSOI v prireditvi Kolesarskega kluba Adria.

HOKEJ IN LINE

A1 liga: Diavoli Vicenza - Polet Kwins 12:4
Polet je prvič izpadel iz najvišje državne lige.

NAMIZNI TENIS

Ženska A1 liga: Kras - Sandonatese 0:4

NOGOMET

D liga: Treviso - Kras 5:1

Promocijska liga: Juventus - Zaula 2:0, Vesna - Martignacco 0:1

1. amaterska liga: Ronchi - Sovodnje 0:3, Primorec - Pieris 1:3

2. amaterska liga: Breg - Roianese 2:1, Sant'Andrea - Zarja/Gaja 0:0, Piedimonte -

Primorje 2:1

3. amaterska liga: Mladost - Romana 3:1

KOŠARKA

C1 liga: Jadran - Montebelluna 68:47

C2 liga: Breg - Tolmezzo 83:58, Fagogna - Bor 80:75

D liga: Kontovel - Santos 76:59

ODBOJKA

Play-off - Moška C liga: Sloga Tabor - Lignano

3:0, FerroAlluminio - Soča 3:0

Play-out: Sloga - Basiliano 3:2, Fincantieri - Val 3:1

Ženska C liga - Play-out: Sant'Andrea - Sloga 1:3

Moška D liga - Play-off: Olympia - Casarsa 3:0

Play-out: Nas Prapor - Turriaco 0:3

Ženska D liga - Play-out: Bor - Grado 3:1, Cus - Kontovel 1:3

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

65

Včasih se kar nenadoma zaveš, da svet ni več tak, kakršnega se ti zdi, da živiš, da se je spremenil tako zelo, da se nisi tega niti zavedel, in takrat se zamisliš, se niti ne sprašuješ, kaj sploh počnem tukaj, ampak skušaš najti odgovor, kako si se sam z njim spremenil. Minuli teden sem iz kuhinje zaslišal drobne, otroške glasove in prijetno hihitanje deklice, ki je mojemu desetletnemu sinu govorila takole: "Luka, počakaj tu malo, de naredim video konferenco!" Šel sem v dnevni prostor, kjer sem našel Luko, ki je pred računalnikom ravno govoril nekaj svojim prijateljčkom, preko računalnika so se s skypejem pogovarjali in Petra G je v pogovor vključila še Petra B, Manuela in še nekaj drugih prijateljčkov. In so se mirno pogovarjali naprej, kaj delajo, kako lepo jim je, ker so za pust kar tri dni prosti in zato doma. Poklical sem ženo, ki je tudi sama pri vratih presenečena poslušala, in skupaj sva ugotovila, da midva, ki sicer redno uporabljava skype (za tiste, ki ne veste, je to računalniški program, ki omogoča prenos podatkov, tekstov, fotografij, a tudi brezplačne telefonske pogovore ter seveda video pogovore), ne znava uporabljati programa video konference, ki ga sicer skype omogoča.

"Si misliš, kaj se dogaja? Po moje si še tisti, ki je izumil skype, ni nikdar mislil, da bo tako spremenil svet, kot ga je!" je bila navdušena žena, ki je bila prijetno presenečena, tudi njej je bilo otroško čebljanje všeč, zdelo se nama je, kot da ima naš Luka doma vso družino, s katero sicer hodi v peti razred osnovne šole v Gorici. In nato sva slišala še, kako se je Robin priključil, nato je rekel naš Luka, naj ga počakajo samo trenutek, ker bo šel z računalnika na i-Pod, da ga bodo še lepše videli. "Noro", sem pomislil, ko sem gledal Luko, kako je s telefončku podobno napravico, ki mu sicer služi predvsem za poslušanje glasbe in za video igrice, hodil po hiši in se pogovarjal s sošolci.

Še pred nekaj leti to ni bilo mogoče, kot je bilo še do pred nekaj leti naše delo, mislim na delo časnika, čisto drugačno, počasnejše, a mogoče lepše, kot je današnje, pa čeprav sem sam pristaša novih tehnologij, ki nam omogočajo hitreje in tudi lažje delo, v zameno pa nam skorajda onemogočajo osebne stike, ki smo jih bili prej vajeni. Danes večino pogovorov naredimo kar po internetu, a danes nas je v uredništvih vedno manj; danes tudi vsi nosimo delo domov, če lahko tako povem, da večino dela, vsaj zame to velja, odpravim od doma, preko interneta seveda, ker sem vedno dosegljiv, kot je večina od nas vedno dosegljiva. Da je to škodljivo, ker baje nikdar ne "odklopimo", vedo povedati psihologi in drugi ter drugačni učitelji življenja, a dejstvo je, da je tako: preko interneta si vedno in povsod dosegljiv. Sam na internetu berem časnike, pregledujem agencijske novice, iščem stvari, ki me zanimajo, preko socialnega omrežja Facebook vzdržujem stike z ljudmi, ki jih osebno poznam, in tudi s tistimi, ki sem jih tam spoznal, kot seveda na internetu uporabljaj elektronsko pošto, chat, skype, youtube in še marsikaj. Zase mirno lahko rečem, da je en kos mojega doma na internetu, pa naj bo sedaj še toliko ljudi, ki to berejo, škandaliziranih, češ da se

tega ne bi smelo reči, saj je vendar internet "fiktivni" in digitalni svet. Ne bi rekel: prej bi rekel, da gre za paralelni svet, ki je morda na prvi pogled neotipljiv, a ni čisto nič drugačen od našega vsakdanjika, katerega zelo spreminja; tako zelo in močno ga spreminja, da še samo ne vemo, kako močno vpliva na naše obnašanje in naše življenje!

Prijateljica Alja je te dni, mimogrede: Alja je novinarka Primorskih novic, na Facebooku objavila zanimiv pogovor s Carlom-Petrom Strommerjem, ki je v Sloveniji govoril o današnjih odnosih v družini, v bistvu je šlo za neko terapevtsko delavnico, na kateri je psihoterapevt slikovito prikazal, kako zmotno je danes to, da starši hočejo biti s svojimi otroki prijatelji in ne več oče in mati.

"Sem prebral, Alja, zanimivo! Sorodno, kot je bila nekoč vzgoja na kmetih, vsaj pri nas doma", sem Alji napisal pod objavo in čez slabi dve minuti je Alja že dodala: "Ja, gotovo, s tem da zdrava pamet danes velja za eksotiko oz. za zelo napredno terapijo. P. S. Ta teden pišem kolumno!"

"Ecco, se mi je zdelo... z veseljem, kot vedno!" sem še pripisal.

V bistvu pa je Alja napisala pravilno, da se namreč danes prodaja izum tople vode za velikansko in novo odkritje, kar seveda ni.

Na kmetih se je pred leti vedelo, kdo je kdo in kaj kdo dela in česa ne sme.

In to danes nekateri slikovito prodajajo za nova odkritja.

Ali nekoliko drugače: radi smo gledali in radi smo imeli Johna Waynea, čigar filmi so nam

prikazovali sicer večni boj med dobrim in zlom, a se je takrat vsaj vedelo, kdo je dober in kdo ni, kot se je tudi vedelo, da bo veliki John prihajal v mesto, kjer jih bo sicer tudi "fasal", ker ga bodo faloti gotovo vsaj enkrat dobro pretepli, a vedeli smo tudi, da bo John Wayne na koncu barabe s svojo pištolo ali winchesterko pobil in bo po zmagi "ta dobrih" odjahal naprej, novim dogodivščinam naproti, za njim pa bo ostalo štiridesetletno dekle, ki bo gledalo lep sončni zahod na Divjem zahodu...

"Ma, kaj te nosi?" se bo sedaj kdo vprašal.

Ne, ne nosi me.

Danes namreč živimo v svetu, kjer Johni Wayne nimajo kaj iskati.

Če lahko parafraziram pisatelja Cormaca McCarthyja, bom zapisal, da danes naš svet ni svet za Johna Waynea. Odlični Cormac McCarthy je seveda dal svoji imenitni knjigi naslov Ni dežela za starce, a v mislih je imel Johna Waynea in njegove, tudi samega sebe, tudi mene, vse tiste, ki se ne najdemo več v tej družbi, v tem svetu, kjer je vse...

Pa kaj bi jamrali, ne?

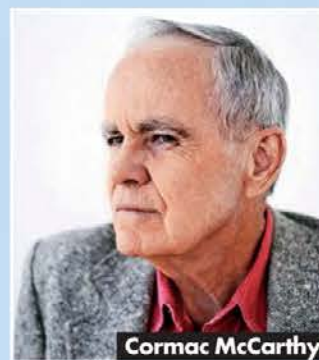
Če se otroci znajdejo, pa se ne bi mi, ne?

Ni tako enostavno, ni.

Da je to res, pričajo že izjemno dobro obiskane konference, na katerih odlično plačani psihoterapevti učijo mame in očete, kako biti mama in oče.

Ali bolj preprosto povedano: učijo jih, kako so včasih vzgajali na kmetih.

Alja ima prav.

Cormac McCarthy

Na Vlak spomina tudi dijaki licejev Trubar - Gregorčič

Enkratno in ganljivo doživetje

V petek, 4. februarja, smo se nekateri dijaki Šol Trubar in Gregorčič iz Gorice udeležili projekta Vlak spomina, ki ga vsako leto prireja organizacija iz Turina Terra del Fuoco. Ta posebni "izlet" je združil preko sedemsto mladih iz vse Italije.

Zvečer je sledil pogovor s someščanko Vilmo Braini, partizanko in interniranko, ki že vrsto let prisostvuje projektu. Povedala nam je zgodbo o svojem življenju in trpljenju, ki ga je izkusila v taborišču. Kljub velikemu številu prisotnih je v sobi uro

b", ki so ga nacisti uporabljali v plinskih celicah. V ogromnem, stoštirideset hektarjev obširnem Birkenauu pa so bile lesene barake, zgrajene po načrtu nemške konjušnice, ki bi lahko vsebovale dvainpetdeset konj; v njih je bivalo od osemsto do tisoč internirancev! Vsaka baraka je imela tudi peč, ki pa ni bila nikoli rabljena. Povedali so nam, da je bilo taborišče Birkenau zgrajeno "nalašč" oziroma z namenom, da bi uničevali "nezaželjene". Sprašujem se, kateri občutki so spreletavali arhitekta, ki so načrtovali tako

menzijo našemu obisku, namesto golega naštevanja števil, ki so večkrat težko predstavljalive. Ime interniranca sem si zapisal na kos blaga, ki sem ga po obredu pustil na tiru pod prižgano svečko. Ne vem, zakaj sem to storil, menda ker tistega imena, Anica Gruden Urišek, ne bom nikoli pozabil; zdelo se mi je neprimerno, da bi kos blaga spravil in ga enostavno potisnil v žep. Ko smo se že zaviti v temo vračali od spomenika do glavnega vhoda, sem opazil, da so ljudje hodili tako mirno in sproščeno, kot da bi se znebili težkega kamna. Tega kamna nočem prikazati v negativni luči;

duše. V torek je bil pogovor med člani naše skupine H, ki so jo sestavljali goriški in tržaški študentje iz

ima vsak od nas. To je tisto območje v našem razumu, ki se za take probleme, npr. priseljevanja, ne odloči, ali bo na eni ali drugi

Foto Luca Dellisanti

Startali smo v poznih popoldanskih urah iz simboličnega kraja, tržaške Rižarne, kjer sta bila svečanost in voden ogled poslopij. Po šestnajsturni vožnji smo dospeli do mesta Krakow na Poljskem. Pri vsakodnevnih dejavnostih sta našo skupino vodila spremljevalca in člana organizacije Štefan Čok in Gaetano Dato. V nedeljo smo si ogledali muzej Schindlerjeve tovarne in judovski geto. Dan nam je popestrila tudi dramska skupina iz Turina s kratkimi, a ganljivimi prizori.

in pol vladala tišina. Mislim, da so vsi, tako kot jaz, prepojeni z različnimi občutki, z zanimanjem in radovednostjo poslušali ponosni Vilmin glas. V ponedeljek je bil na sporedu ogled obeh taborišč: Auschwitza in Birkenaua. V razmeroma majhnem Auschwitzu smo ob razlagi krajevnega vodnika razumeli, kako so nacisti trpinčili ljudi, bodisi fizično kot moralno. Okameneli smo pred goro človeških las in pred kupom praznih pločevink cianida z napisom "ziklon

Foto Luca Dellisanti

velik kompleks z namenom, da bi bil čim bolj praktičen in primeren za uničevanje. Ob koncu ogleda je sledil svojevrsten obred. Vsak izmed udeležencev si je iz

s pomočjo obreda smo namreč odvabili vse grozne občutke tistega dne. Težko je opisati ta trenutek s primernimi besedami, morda bi lahko zalegla le slika naše

Foto Luca Dellisanti

slovenskih in italijanskih šol. Izmenjali smo si ogromno mnenj o izletu in zabredli v globoke debate, ki se tičejo sedanosti. Razpravljali smo predvsem o težavah, ki so se navzoče v sobivanju med Italijani in slovensko manjšino. Ostal sem presenečen nad tem, kako so nekateri študentje italijanskih šol izrazili željo, da bi se naučili slovenskega jezika. Zvečer je bila v dvorani Rotunda ravno taka debata, tokrat v širšem krogu vseh udeležencev. Vsakdo je lahko z dvigom roke zaprosil za besedo in izrazil svoje mnenje. Zdelo se mi je prepotrebno, da so organizatorji spodbujali golo pripovedovanje občutkov, ki je trajalo približno dve uri. Vsekakor nam je Michele Curto, kandidat za mesto turinskega župana, obrazložil problem priseljevanja in Romov, o katerih je povedal, da so socialni, da radi pomagajo sočloveku in sploh niso nevarni. V zvezi s tem se je sprožila debata o "sivi coni", ki jo

strani. Smo pač nekje vmes, nočemo se opredeliti, ostajamo pasivni in čakamo. S takimi in podobnimi primeri so nas hoteli organizatorji pozvati, naj ubere eno pot, naj se postavimo na eno ali drugo stran. Vlak spomina ni torej le gol obisk krajev smrti. Vlak je aktivno soočanje s problemi današnje družbe. Naučili smo se upoštevati drugačna mnenja in drugačno misleče ljudi. Mislim, da je vsak udeleženec s pomočjo tega vlaka opravil korak več na dolgi poti svojega življenja. Spraševali se boste, kako to, da sem to napisal za Novi glas. Uredništvo pač, kot vsako leto, gosti enega dijaka z višjih šol. Letos sem bil izbran prav jaz in izkoristil sem to priložnost, da sem nekaj povedal o tem ganljivem potovanju. Zahvala gre glavnemu uredniku Juriju Paljku in vsem članom uredništva, s katerimi sem se res dobro počutil.

Damjan Klanjšček

To je naša moč...

Italijanska zveza katoliških tednikov

... 168 časopisov,
milijon kopij
v vsej Italiji

FISC

VSEDRŽAVNA POOBlašČENA OGLASEVALSKA AGENCIJA - PUBLICINQUE SRL
UL. FATTORI 3/C - 10141 TURIN
TEL. 011 3350411 - FAXS 011 3528355 - EMAIL: TORINO@PUBLICINQUE.IT

FISC - FEDERAZIONE ITALIANASSETTIMANALI CATTOLICI
UL. AURELIA 468 - 00165 RIM
TEL. 06 6638491 - FAXS 06 6603339

POGOVOR Damjan Klanjšček

"Vzdušje v redakciji je živo!"

Prejšnji teden je bil na uredništvu Novega glasa tudi Damjan Klanjšček, mlad fant iz Števerjana. Spoznal je, kako poteka delo na uredništvu tednika in se teden dni, namesto da bi čepel v šolskih klopih, preizkusil v pisanju člankov.

Kako bi se predstavil našim bralcem?

Ime mi je Damjan Klanjšček, obiskujem drugi klasični licej šole Trubar v Gorici in sem v tem dolgem šolskem letu teden dni "zaposlen" kot stažist pri vašem tedniku. Aktivno sodelujem v vašem društvu Frančišek Borgija Sedej v Števerjanu, in sicer v mladinskem krožku, kjer opravljam funkcijo podpredsednika, in v mešanem pevskem zboru.

Zakaj si na stažu ravno na Novem glasu?

Čisto preprosto: ustanove, v katerih so dijaki drugega liceja vsako leto na praksi, izbirajo profesorji. Predlagali so mi teden na Novem glasu; povabilo sem z navdušenjem sprejel.

Ti je novinarski poklic všeč? Lahko povem, da mi novinarski poklic ni zopr. V tako kratkem času seveda nimaš možnosti, da se neposredno preizkusiš, potrebuješ pač nekaj časa, da se sistem uteče. Katerega koli poklica se ne moreš poprijeti z lahkoto. Ni tako enostavno kot pritisniti na stikalo.

Si že začel razmišljati o univerzitetnem študiju? Kam misliš, da te bo peljala življenjska pot po liceju?

Licej mi nudi vstop na katero koli fakulteto. Mislim, da je pri-

prava na tej šoli dobra, bodisi za humanistične kot za tehnične fakultete. Vsako leto se matu-

neje pa se nisem še odločil.

Kaj si se v teh dneh naučil?

Poleg nekaterih birokratskih in praktičnih opravil sem prejel tudi moralni nauk. Delo, še predvsem novinarsko, ni le misel na golo kopičenje denarja. Delo se skoraj v vseh primerih postavi na socialno ravnen, kjer se moraš soočiti z vsakodnevnimi težavami. Večkrat se moraš pokoriti volji ostalih, drugič pa moraš zagovarjati svoja prepričanja. Praksa je torej test za življenje, kjer si lahko v malem predstavljaš, kakšna bo tvoja prihodnost in kaj vse sploh zaobjema poklic.

Kakšno se ti je zdelo vzdušje v redakciji?

Vzdušje v redakciji je živo. Polno je debat in govorov o raznovrstnih problemih družbe, občasno pa si člani popestrijo jutro s kakšnim vicem ali podobno. Zahvaliti se moram prav vsem, ki so me v tem tednu spremljali in mi pomagali. Hvala!

Bee

rantje odločajo za raznovrstne smeri, ne manjka primerov, ko se kak maturant odloči za vpis na strojništvo, za katerega pravi, da bi tehnična višja šola nudila boljše pripravo. Osebno razmišljam, da bi nadaljeval študij v zvezi z okoljem, podrob-

ljujejo v primorskih župnijah in božjepotnih cerkvah. Kot prvi bo poslušalce nagovoril župnik v Strunjanu, pater Niko Žvokelj, ki je za temo prvega nagovora izbral smisel posta, saj je na to vsebino uglasena božja beseda tega dne.

Postni govori po radiu Trst A

S pepelnično sredo smo vstopili v postni čas in po radiu Trst A ob petkih in torkih ob 18.45 zvečer lahko spet prislunemo tako imenovanim postnim govorom, ki jih bodo letos oblikovali slovenski frančiškani zlasti tisti, ki de-

ljujejo v primorskih župnijah in božjepotnih cerkvah. Kot prvi bo poslušalce nagovoril župnik v Strunjanu, pater Niko Žvokelj, ki je za temo prvega nagovora izbral smisel posta, saj je na to vsebino uglasena božja beseda tega dne.